

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΩΝ
ΑΝΩΤΕΡΑ ΣΧΟΛΗ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ
ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΜΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΑΜΠΡΗΣ
ΣΟΦΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
Γ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	1762
----------------------	------

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΩΝ
ΑΝΩΤΕΡΑ ΣΧΟΛΗ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ.

ΠΡΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ
ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΜΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΑΜΠΡΗΣ
ΣΟΦΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
Γ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.

A.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 1.1 Ιστορικός ρόλος της ΜΜΕ.
- 1.2 Ορισμός.
- 1.3 Διαφορές μεγέθους ΜΜΕ κατά χώρες.

B.1. ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΜΕ

- 1.4 Γενικά
- 1.5 Σημεία θετικής κοινωνικής συμβολής ΜΜΕ.
- 1.6 Σπουδαιότητα νέων θέσεων εργασίας.

Γ.1. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΜΜΕ.

- 1.7 Πλεονεκτήματα ΜΜΕ.

Δ.1. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΜΕ.

- 1.8 Μειονεκτήματα ΜΜΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.

Δ.2. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΜΜΕ

- 2.1 Ορισμός - Αντικείμενο - Έννοια.
- 2.2 Πηγές χρηματοδότησης.
- 2.3 Εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης.
- 2.4 Εσωτερικές πηγές χρηματοδότησης.

- 2.5 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της χρηματοδότησης από εξωτερικές πηγές.
- 2.6 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της χρηματοδότησης από εσωτερικές πηγές.
- 2.7 Δημιουργία ειδικού κεφαλαίου.
- 2.8 Κατηγορίες δανείων.
- 2.9 Επιτόκιο χορήγησης.
- 2.10 Εγγύηση Ελληνικού Δημοσίου
- 2.11 Ποιές επιχειρήσεις δικαιούνται χρηματική ενίσχυση.

Γ.2 ΧΡΗΜ/ΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ (LEASING).

- 2.12 Γενικά και Ορισμός
- 2.13 Συμπεράσματα και προοπτικές από την εφαρμογή του θεσμού στη χώρα μας.

Δ.2 Ο Ν. 1892/90.

- 2.14 Κίνητρα του Ν. 1892/90 και ανάπτυξη του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΜΜΕ

- 3.1 Πρόλογος.
- 3.2 Το πρόβλημα της χρηματοδότησης των ΜΜΕ.
- 3.3 Η σπουδαιότητα της χρηματοδότησης της Νέας Τεχνολογίας και Καινοτομιών για τις ΜΜΕ.
- 3.4 Μέτρα υποστήριξης καινοτομιών δραστηριοτήτων των ΜΜΕ στην Ελλάδα.
- 3.5 Ο ρόλος των Αναπτυξιακών οργανισμών στην ανάπτυξη των ΜΜΕ.
- 3.6 Επίλογος και 28 προτάσεις για συζήτηση.

Η ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ.

Εισαγωγή.

Ιστορικός ρόλος της Μικρομεσαίας Επιχειρήσεως.

Όλη η μέχρι τη βιομηχανική επανάστασή (1770-1800) πρόοδος συνετελέστηκε σχεδόν αποκλειστικά από μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Ο ρόλος τους όμως και μετά τη βιομηχανική επανάσταση συνέχισε να είναι σπουδαιότατος. Αυτές έντοτε αποτελούσαν τη συντριπτική πλειοψηφία των παραγωγικών μονάδων; από αριθμητική άποψη και από άποψη καινοτομιών.

Ορισμός.

Διάφορα κριτήρια μπορεί να χρησιμοποιηθούν για τον ορισμό του τι είναι μικρομεσαία επιχείρηση. Τα κριτήρια που εφαρμόζονται συνηθέστερα είναι.

1) Η αξία του συνόλου του ενεργητικού.

2) Το μέγεθος του ιδίου κεφαλαίου.

3) Το συνολικό απασχολούμενο κεφάλαιο.

4) Το ετήσιο ύψος πωλήσεων (τζίρος-κύκλος εργασιών).

5) Ο αριθμός των απασχολούμενων.

Το τελευταίο κριτήριο έχει ευρύτερη εφαρμογή κυρίως επειδή δεν επηρεάζεται από τον πληθωρισμό είναι συχνά πιο συγκεκριμένο και ξεκάθαρο μέτρο είναι περισσότερο συγκρισιμο και επίσης είναι εύκολα μετρήσιμο.

Σχετικά με την Ελλάδα θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε σαν μικρομεσαίες επιχειρήσεις εκείνες που απασχολούν μέχρι 50 άτομα. Το μέτρο αυτό δεν είναι κανένα τρόπο απόλυτο και επιδέχεται πολύ κριτική. Επιλέγεται όμως για λόγους αναλύσεως και επειδή στη χώρα μας και οι θεωρούμενες σαν μεγάλες επιχειρήσεις είναι συγκριτικά με τα διεθνή μεγέθη αρκετά μικρές.

Λογικά όμως από το κριτήριο και το μέτρο που θα εφαρμοσθεί, μικρομεσαία μπορεί να χαρακτηριστεί μία επιχείρηση μόνο όταν συντρέχουν και οι ακόλουθες προϋποθέσεις. 1) Κάθε μία από αυτές ελέγχει και επηρεάζει ένα μικρό μέρος της αγοράς. 2) Η διοίκηση εξασκείται από τον ιδιοκτήτη προσωπικά.

3) Έχει οικονομική ανεξαρτησία κι επιχειρηματική ευελιξία, όπου ο ιδιοκτήτης έχει τον πραγματικό έλεγχο της επιχείρησης.

Ένας τρόπος με τον οποίο σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις κρίνεται αν μία επιχείρηση είναι μικρή ή όχι είναι το σχετικό της μέγεθος, δηλαδή αν κυριαρχεί στον κλάδο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι στις ΗΠΑ η Αμερικανική εταιρεία AMERICAN MOTORS προκειμένου να λάβει οικονομική υποστήριξη από τον Οργανισμό Μικρών Επιχειρήσεων, θεωρήθηκε σαν μικρή το 1966, παρ'ότι ήταν μόλις η 63η σε μέγεθος επιχείρηση των ΗΠΑ με 32000 εργαζόμενους και πωλήσεις 991 εκατομ. δολάρια.

Πρέπει ακόμη να τονισθεί ότι το οποιοδήποτε κριτήριο και μέτρο που χαρακτηρίζει μία επιχείρηση είναι αδύνατο να είναι το ίδιο για όλους τους κλάδους της οικονομίας. Αυτό συμβαίνει επειδή στον κάθε κλάδο επικρατούν διαφορετικές συνθήκες και η χρήση του ίδιου κριτηρίου σε διαφορετικούς

λάδους θα παρουσιάζε πολύ διαφορετικά μεταξύ τους συμπεράσματα που σε μεγάλο βαθμό θα ήταν και παραπλανητικό, γιαυτό π.χ. η SMALL BUSINESS ADMINISTRATION έχει καθορίσει πρότυπα μικρότητας για διαφόρους κλάδους.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζεται μία επιλογή από ένα μεγάλο κατάλογο κλάδων, όπως αυτός εφαρμόζεται στις ΗΠΑ.

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ (ΛΙΓΟΤΕΡΟΙ ΑΠΟ)
ΕΡΓΑΠΟΙΗΣΗ
1500 ΑΤΟΜΑ
ΑΓΡΟΠΟΛΙΤΙΚΑ
1000 ΑΤΟΜΑ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ
750 ΑΤΟΜΑ
ΕΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΣΚΟΥΠΕΣ
500 ΑΤΟΜΑ
ΑΝΔΡΙΚΑ ΕΝΔΥΜΑΤΑ
250 ΑΤΟΜΑ
ΜΑΚΑΡΟΝΙΑ

ΠΩΛΗΣΕΙΣ (ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ)
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ
7,5 ΕΚΑΤΟΜ. ΔΟΛΛΑΡΙΑ ΕΤΗΣΙΩΣ
ΟΙΚΟΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜ. ΠΩΛΗΣΕΩΝ
7,5 ΕΚΑΤΟΜ. ΔΟΛΛΑΡΙΑ ΕΤΗΣΙΩΣ
ΜΑΝΑΒΙΚΑ
6,5 ΕΚΑΤΟΜ. ΔΟΛΛΑΡΙΑ ΕΤΗΣΙΩΣ
ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
3 ΕΚΑΤΟΜ. ΔΟΛΛΑΡΙΑ ΕΤΗΣΙΩΣ
ΠΟΛΥΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΠΩΛΗΣΕΙΣ (ΛΙΓΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ)
ΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ
22 ΕΚΑΤΟΜ. ΔΟΛΛΑΡΙΑ ΕΤΗΣΙΩΣ
ΜΠΟΥΤΕΣ ΚΑΙ ΒΕΡΝΙΚΙΑ
22 ΕΚΑΤΟΜ. ΔΟΛΛΑΡΙΑ ΕΤΗΣΙΩΣ
ΕΛΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΑΜΠΡΕΛΕΣ
14,5 ΕΚΑΤΟΜ. ΔΟΛΛΑΡΙΑ ΕΤΗΣΙΩΣ
ΟΠΩΡΟΛΛΑΧΑΝΙΚΑ
14,5 ΕΚΑΤΟΜ. ΔΟΛΛΑΡΙΑ ΕΤΗΣΙΩΣ
ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΕΙΔΗ

Βέβαια είναι σαφές ότι το κριτήριο και κυρίως το ποσοτικό μέτρο που εφαρμόζεται για τον χαρακτηρισμό μιάς μονάδας σαν μικρομεσαία επιχείρηση λαφερει και από χώρα σε χώρα πάλι επειδή οι συνθήκες και τα μεγέθη των οντάδων διαφέρουν από τη μιά χώρα στην άλλη.

3. Διαφορές μεγέθους μικρομεσαίων επιχειρήσεων κατά χώρες.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η διαφορά της οριοθέτησης σε διάφορες χώρες. Έτσι στον επόμενο πίνακα βλέπουμε τις επιχειρήσεις όπως διαμορφώνονται στις διάφορες χώρες βάσει των εργαζομένων που απασχολούν.

ΧΩΡΕΣ	ΤΑΞΗ ΜΕΓΕΘΟΥΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ
Δ. ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΜΙΚΡΗ	1-49
	ΜΕΣΑΙΑ	50-499
ΓΑΛΛΙΑ	ΟΙΚΟΤΕΧΝΙΑ	1-5/10
	ΜΙΚΡΗ	6-50
	ΜΕΣΑΙΑ	51-500
ΙΤΑΛΙΑ	ΟΙΚΟΤΕΧΝΙΑ	1-5/10
	ΜΙΚΡΗ-ΜΕΣΑΙΑ	6-500
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΜΙΚΡΗ-ΜΕΣΑΙΑ	1-100
ΒΕΛΓΙΟ	ΜΕΣΑΙΑ	1-50
ΒΡΕΤΑΝΙΑ	ΜΙΚΡΗ-ΜΕΣΑΙΑ	1-200
ΙΡΑΝΗΔΙΑ	ΜΙΚΡΗ-ΜΕΣΑΙΑ	1-100
ΔΑΝΙΑ	ΟΙΚΟΤΕΧΝΙΑ	1-5
	ΜΙΚΡΗ	6-20
	ΜΕΣΑΙΑ	21-50
ΗΠΑ	ΜΙΚΡΗ	ΕΩΣ 500

Όπως χαρακτηριστικά παρατηρείται η μη εναρμόνιση της οριοθέτησης των ΜΜΕ στην Ελλάδα με τις χώρες μέλη της ΕΟΚ υπάρχει κίνδυνος να υποστεί πολλές επιχειρήσεις από διάφορα πλεονεκτήματα στο πλαίσιο μίας καπιταλιστικής πολιτικής.

Το όριο των 50 εργαζομένων ανταποκρίνεται στη φυσιολογία της ελληνικής πραγματικότητας και ενισχύεται από γεγονός πως οι μεταποιητικές επιχειρήσεις που απασχολούν (έως 50 άτομα) α) καλύπτουν το 99% απ' τις μεταποιητικές επιχειρήσεις β) απασχολούν το 60% απ' όσους απασχολούνται στην μεταποίηση και συνεισφέρουν με ποσοστό 40% στην συνολική αξία της μεταποίησης.

Β. ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΜΕ.

4. ΓΕΝΙΚΑ.

Ακόμα και στις πιο προηγμένες τεχνολογικά χώρες η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων (π.χ. ΗΠΑ 99% και άνω) είναι μικρότερες των 100 τόμων ακόμα και όταν συμπεριληφθούν οι αγροτικές παραχωρήσεις, επαγγελματικά γραφεία κ.λπ. Βέβαια το υπολοιπό 1% περίπου που αποτελεί και τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις απασχολεί συγκριτικά πολύ μεγάλο αριθμό εργαζομένων (π.χ. στις Η.Π.Α. περίπου το 42/).

Άρα και από απόψεως απασχόλησης οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις παίζουν ένα πολύ μεγάλο ρόλο αφού απασχολούν περισσότερους από τους μισούς εργαζόμενους.

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται το ποσοστό επιχειρήσεων και αντιτοίχων μεγεθών τους στις Η.Π.Α.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΙΓΟΥΡΕΟΙ ΑΠΟ
33,9%	10 άτομα
94,7%	20 άτομα
99,2%	100 άτομα
99,9%	500 άτομα

και στην Ελλάδα όταν λέμε μικρομεσαίες επιχειρήσεις δεν έχει καθοριστεί και διευκρινιστεί επ' ακριβώς τι σημαίνει ο όρος. Τις ξεχωρίζουμε από την οριοθέτηση που κάνουμε μεταξύ των απασχολούμενων ατόμων. Ο παρακάτω πίνακας μας δίνει αυτή την οριοθέτηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΜΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

(ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ)	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	%	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	%
ΜΙΚΡΕΣ (1-9)	406.713	96,21	782.812	51,65
ΜΕΣΑΙΩΝ (10-49)	13.312	3,15	257.290	16,98
ΕΓΓΛΩΣ (50 ΚΑΙ ΑΝΩ)	2.708	0,64	457.421	31,37
	422.733	100,00	1.515.523	100,00

ΗΓΗ Ε.Σ.Υ.Ε. ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ.

Οι ΜΜΕ αποτελούν τον αμρογωνιαίο λίθο και της Ελληνικής οικονομικής ζωής.

Το πλεθος τους η ευελικτη μορφή τους η ποιικιλία τους ,οι νκες εφευρέσεις και καινοτομίες που προέρχονται απάυτες αποτελούν το κύριο χαρακτηριστικό τουρόλου αλλά και της προσφοράς τους στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

Εχρησιμότητα των ΜΜΕ μπορεί να συνοφιστεί στα εξης σημεία.α)Ότι μπορούν νάντλήσουν πόρους (πέρα απ'τις οικογενειακές αποταμιεύσεις και τα επενδυμένα κέρδη.),οι οποίοι ουδέποτε θα ελάμβαναν τη μορφή παραγωγικού κεφαλαίου παρά μόνο διά μέσου της επιχείρησης.

β)Συμβάλλουν στη μείωση του άνεργου πληθυσμού. Οι μικρές βιομηχανίες συμμετείχαν κατά 48,5%,στην απασχόληση.

γ)Σημαντικό ρόλο μπορεί να πάλξουν στην περιφερειακή ανάπτυξη.

Αυτό γίνεται με την παραγωγή σε επικρατικές πόλεις.

δ) Οι μικρες βιομήχανιες ,μπορούν να παράγουν ποσότητες οι οποίες απαιτούνται από μιά μικρή αγορά και σε κάποιο λογικό κόστος εάν έχουν την δυνατότητα να πάρουν κάποιες τεχνικές και διοικητικές οδηγίες γι'αποδοτική λειτουργία και ευκαιρίες παραγωγής.

Αδγω του σημαντικού ρόλου που πάλξουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις για κάθε εθνική οικονομία και ακόμη λόγω του δυναμισμού τους που φαίνεται και στα χαρακτηριστικά που θ'αναλύσουμε πιο κάτω σ'όλο τον κόσμο λαμβάνονται μέτρα υποστήριξης των μονάδων αυτών με οργανισμούς όπως Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. στη χώρα μας,SMALL ADMINISTRATION BUSINESS στιςΗ.Π.Α.,κ.λπ.

Οι οργανισμοί αυτοί έχουν σαν κύριο σκοπό τους.1) να υποβοηθήσουν τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις να αναπτύξουν τις διοικητικές τους δεξιότητες και 2) να τις βοηθήσουν χρηματοδοτικά (δηλ.για δανεισμό κεφαλαίων) αιώμα όμως και για την παροχή τεχνικών πληροφοριών, διευκολύνσεως εξαγωγών,κ.λπ.

1.5. ΣΗΜΕΙΑ ΘΕΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΜΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΜΜΕ.

Μερικά από τα θέματα στα οποία οι ΜΜΕ συμβάλλουν θετικά στην κοινωνία είναι τα ακόλουθα.

α)ΕΥΚΟΛΙΑ ΑΛΛΑΓΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ -ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΔΕΠΙΛΩΜΑΤΩΝ.

Η ευκολία αλλαγής εργασίας είναι ένα πλεονέκτημα για τους εργαζομενου σε ΜΜΕ γιατί συχνά ασχολούνται με συγκεκριμένες εξειδικευμένες εργασίες.Μεγάλη προσοχή πρέπει να δοθεί από το κράτος τους εργοδότες αλλά και τους εργαζομένους έτσι ώστε οι εργαζόμενοι να βελτιώνουν τις ικανότητες τους και να μπορούν να παρακολουθούν τον εκσυγχρονισμό της παραγωγής.

Επίσης πρέπει να μελετηθούν τα άρθρα 52 έως 56 της συνθήκης της Ρώμης που αφορούν την εργασία σε άλλες χώρες σε συνδιασμό με θέματα αναγνώρισης πτυχίων ,εξετάσεις διπλωμάτων κ.λπ.

β) ΕΦΘΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.

Η παραγωγή αγαθών και η παροχή υπηρεσιών που επιτυγχάνεται από πολυάριθμες ΜΜΕ οι οποίες είναι διασπορισμένες σ'όλη την έκταση της χώρας , βεβαιώνουν ότι τα αναγκαία αγαθά και υπηρεσίες θα φτάσουν και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές. Έτσι πολλά είδη τα οποία δεν

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Οριοθέτηση των Μμ.Ε. στην Ελλάδα

Μέγεθος επιχ. (αριθ. απασχολ.)	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	%	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	%
Μικρές (1-9)	406.713	96,21	782.812	51,65
Μεσαίες (10-49)	13.312	3,15	257.290	16,98
Μεγάλες (50 και άνω)	<u>2.708</u>	<u>0,64</u>	<u>475.421</u>	<u>31,37</u>
	422.733	100,00	1.515.523	100,00

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. και υπολογισμοί.

Οι Μμ.Ε. αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο και της ελληνικής οικονομικής ζωής.

Το πλήθος τους, η ευέλικτη μορφή τους, η ποικιλία τους, οι νέες εφευρέσεις και καινοτομίες που προέρχονται απ'αυτές αποτελούν το κύριο χαρακτηριστικό του ρόλου αλλά και της προσφοράς τους στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

Η χρησιμότητα των Μμ.Ε. μπορεί να συνοψιστεί στα εξής σημεία:

α) Οτι μπορούν ν'αντλήσουν πόρους (πέρα απ'τις οικογενειακές αποταμιεύσεις και τα επενδυμένα κέρδη) οι οποίοι ουδέποτε θα ελάμβαναν τη μορφή παραγωγικού κεφαλαίου παρά μόνο διά μέσου της επιχείρησης.

β) Συμβάλλουν στη μείωση του άνεργου πληθυσμού. Οι μικρές βιομηχανίες συμμετείχαν κατά 48,5% στην απασχόληση.

γ) Οι μικρές βιομηχανίες μπορούν να παράγουν ποσότητες οι οποίες απαιτούνται από μια μικρή αγορά και σε κάποιο λογικό κόστος εάν έχουν την δυνατότητα να πάρουν κάποιες τεχνικές και διοικητικές οδηγίες γι'αποδοτική λειτουργία και ευκαιρίες παραγωγής.

δ) Σημαντικό ρόλο μπορεί να παίξουν στην περιφερειακή ανάπτυξη. Αυτό γίνεται με την παραγωγή σε επαρχιακές πόλεις.

Λόγω του σημαντικού ρόλου που παίζουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις για κάθε εθνική οικονομία και ακόμη λόγω του δυναμισμού τους, που φαίνεται και στα χαρακτηριστικά που θα αναλύσουμε πιο κάτω, σ'όλο τον κόσμο λαμβάνονται μέτρα υποστήριξης των μονάδων αυτών με οργανισμούς όπως Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. στη χώρα μας, Small Business Administration στις Η.Π.Α., κ.λπ.

Οι οργανισμοί αυτοί έχουν σαν κύριο σκοπό τους:

1) να υποβοηθήσουν τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις να αναπτύξουν τις διοικητικές τους δεξιότητες και

2) να τις βοηθήσουν χρηματοδοτικά (δηλ. για δανεισμό κεφαλαίων), ακόμα όμως και για την παροχή τεχνικών πληροφοριών, διευκολύνσεως εξαγωγών, κ.λπ.

Λόγω των ικανοτήτων τους αυτών οι ΜΜΕ συμβάλλουν στην αποκέντρωση της παραγωγής και τον ικανοποιητικότερο εφοδιασμό του πληθυσμού.

ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αν δεν υπήρχαν οι Μμ.Ε. η αποκεντροποιημένη και πολλές φορές σε απομακρυσμένες περιοχές παροχή εργασίας, θα έμενε ανεκμετάλλευτη και το διαθέσιμο εργατικό δυναμικό θα ήταν αναγκασμένο να αλλάξει περιοχή, δηλ. να μετοικίσει για να βρει εργασία. Έτσι οι Μμ.Ε. βοηθούν στην ομαλή λειτουργία του εργατικού δυναμικού και ιδιαίτερα στις περιοχές εκείνες που δυσπραγούν και υποφέρουν από την ανεργία, τη μετανάστευση και την αστυφιλία.

Η κατανομή των Μμ.Ε. σ' όλη τη χώρα ακολουθεί περίπου την κατανομή του πληθυσμού (22% στην περιοχή της πρωτεύουσας και 78% στην υπόλοιπη χώρα). Οι επιχειρήσεις αυτές αποτελούν και το κυριότερο οικονομικό στήριγμα και αυτής ακόμα της υποτονικής δραστηριότητας που παρατηρείται στην ύπαιθρο και στις περισσότερες επαρχιακές πόλεις. Κάτι που ίσως να μην είναι πολύ αποδεκτό είναι ότι η ευημερία μιας περιοχής αντικατοπτρίζεται στον αριθμό των μικρών επιχειρήσεων που υπάρχουν στην περιοχή.

Η πολιτική της παρότρυνσης για την δημιουργία Μμ.Ε. και τον εκσυγχρονισμό τους, βεβαιώνει ότι το εθνικό εισόδημα και ειδικότερα η παραγωγική δυναμικότητα δεν συγκεντρώνεται στα χέρια λίγων ανθρώπων ή εταιρειών, αλλά είναι διασκορπισμένη ανάμεσα στις διάφορες τάξεις του πληθυσμού. Έτσι δημιουργούνται θετικές επιπτώσεις από την δικαιότερη κατανομή του κατά κεφαλή εισοδήματος.

III. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Σαν τέτοια αναφέρονται τα πιο κάτω:

1. Δυναμισμός, δημιουργικότητα του φορέα, με αυξημένο αίσθημα ατομικής πρωτοβουλίας και ευθύνης.
2. Ευελιξία και ταχύτητα στη λήψη αποφάσεων.
3. Προσωπικές σχέσεις και γνωριμία με την πελατεία.
4. Εξυπηρέτηση ιδιαιτέρων αναγκών των πελατών.
5. Μικρά γενικά έξοδα.
6. Γρήγορη προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες συνθήκες.
7. Επιχειρηματικό δαιμόνιο, ανθρώπινη διάσταση, η δημιουργία και οι δυνατότητες καινοτομιών.
8. Αξιοποίηση ταλέντων.
9. Εξειδίκευση.
10. Εκμετάλλευση τοπικών πόρων.
11. Επιδόσεις στις καινοτομίες.
12. Δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας.
13. Έχουν σημασία για τις μεγάλες επιχειρήσεις.
14. Μικροηλεκτρονική - Πληροφορική.

IV. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Σαν τέτοια θεωρούνται τα ακόλουθα:

1. Προμήθειες πρώτων υλών σε μικρές ποσότητες με υψηλό κόστος και όχι πάντοτε ικανοποιητικής ποιότητας.
2. Υποαπασχόληση πάγιων εγκαταστάσεων.
3. Μικρή παραγωγική ικανότητα και αδυναμία κάλυψης συνήθως μεγάλων παραγγελιών εξωτερικού.
4. Υποτυπώδη εμπορική οργάνωση (ανεπάρκεια πληροφοριών αγοράς, ανεπάρκεια δικτύων πωλήσεων κ.λπ.).
5. Αδυναμία έρευνας και ανάπτυξης, εξαντλητικά ωράρια εργασίας.
6. Ελλειψη επαρκών κεφαλαίων και σοβαρές δυσχέρειες προσφυγής σε μακροπρόθεσμο δανεισμό.
7. Ελλειψη ειδικευμένων στελεχών και προσωπική απασχόληση του φορέα, μ' όλα τα θέματα στα οποία μπορεί να δώσει ο ίδιος

λύσεις.

8. Μικρή οικονομική επιφάνεια, χαμηλό επίπεδο στελεχών, περιορισμένες δυνατότητες χρηματοδότησης και ανάπτυξη συστημάτων μάνατζμεντ.

Το κυριότερο όμως μειονέκτημα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων είναι η μεγάλη "νηπιακή θνησιμότητα". Π.χ. στις Η.Π.Α. έχει υπολογιστεί ότι κάθε χρόνο δημιουργούνται 500 χιλιάδες μικρομεσαίες επιχειρήσεις αλλά από αυτές μόνο οι μισές ζουν μετά 18 μήνες και μετά 10 χρόνια επιβιώνει μόνο το 20%.

Ο κυριότερος λόγος της τόσο μεγάλης νηπιακής θνησιμότητας είναι η μεγάλη "ευκολία εισόδου" (μερικές φορές είναι ευκολότερο ν'ανοίξεις μια καινούργια επιχείρηση από το να βρείς δουλειά) και το γεγονός ότι δεν υπάρχουν προϋποθέσεις απαγορευτικές για την ίδρυση μιας μικρής επιχείρησης. Στην προκειμένη περίπτωση δηλαδή αποδεικνύεται ότι η ελευθερία εισόδου στον τομέα αυτό δεν σημαίνει μόνο ελευθερία επιτυχίας αλλά και αποτυχίας. Κύριος υπαίτιος των τόσων αποτυχιών είναι η κακή διοίκηση, με πιο συχνές αιτίες τα υψηλά λειτουργικά έξοδα, τους κακοπληρωτές πελάτες, την κακή επιλογή τοποθεσίας, διάφορες ανταγωνιστικές αδυναμίες, δυσκολίες και προβλήματα με τα αποθέματα και υπερβολικά μεγάλο ποσοστό Πάγιων Ενεργητικών.

ΠΙΝΑΚΑΣ: ΑΙΤΙΕΣ ΑΠΟΤΥΧΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ποσοστά αποτυχιών επιχ/σεων	Αιτία αποτυχίας	Επεξήγηση
44%	Ακαταλληλότητα	Ελλείψη ικανότητας να διευθύνει την επιχείρηση (φυσική, ηθική ή διανοητική).
17%	Ελλείψη διοικητικής εμπειρίας	Λίγη ή καθόλου εμπειρία στη διοίκηση ανθρώπων και άλλων πόρων πριν από την έναρξη της επιχείρησης.
16%	Ανισομερής εμπειρία	Ελλείψη σφαιρικής εμπειρίας σε Μάρκετινγκ, χρηματοοικονομικά προμήθειες και παραγωγή.
15%	Αγνοια του αντικειμένου	Μικρή ή καθόλου εμπειρία στο προϊόν ή υπηρεσία της επιχείρησης πριν την έναρξή της.
1%	Παραμέληση	Πολύ μικρή προσοχή στην επιχείρηση που οφείλεται σε κακές συνήθειες, σε κακή υγεία ή σε συζυγικές/οικογενειακές δυσκολίες.
1%	Απάτη ή καταστροφή	<u>Απάτη</u> : Παραπλανητικό όνομα, ψευδείς οικονομικές καταστάσεις/δηλώσεις, μη σωστή διάθεση των ενεργητικών ή λανθασμένες αγορές. <u>Καταστροφή</u> : Πυρκαγιά, πλημμύρα, ληστεία, κλοπή υπαλλήλων

6% ---- 100%	Αγνώστη αιτία	ή απεργία (για μερικές καταστροφές θα μπορούσε να είχε προβλεφθεί κά- λυψη με ασφάλιση). -----
--------------------	---------------	--

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΜΜΕ

2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ - ΕΝΝΟΙΑ

Χρηματοδότηση είναι ο εφοδιασμός των οικονομικών δραστηριοτήτων με χρηματικά μέσα. Ο ίδιος όρος χρησιμοποιείται και για τη διαδικασία της παροχής των χρηματικών μέσων.

Με τη χρηματοδότηση επεκτείνεται η δραστηριότητα των οικονομικών μονάδων πέρα από το επίπεδο που προσδιορίζουν οι δικές τους δυνατότητες, αλλά και υποκινείται η δράση προσώπων που είναι ικανά να αξιοποιήσουν υφιστάμενους πλουτοπαραγωγικούς πόρους ή νέες τεχνολογικές επινοήσεις.

Η στενή έννοια της χρηματοδοτήσεως συνιστάται στη χορήγηση χρημάτων με πίστωση. Με την ευρύτερή της όμως έννοια η χρηματοδότηση περιλαμβάνει και τη χορήγηση υλικών ή άυλων στοιχείων όπως είναι ο τεχνικός εξοπλισμός και τα προνόμια ευρεσιτεχνίας με πίστωση του τμήματός της.

Επίσης στην ευρύτερη έννοια της χρηματοδοτήσεως περιλαμβάνεται και η λεγόμενη "αυτοχρηματοδότηση" δηλαδή η χρησιμοποίηση δικών τους μέσων που προέρχονται από τα κέρδη της επιχείρησης ή από τις εισφορές εκείνων που συμμετέχουν σ' αυτήν για την επιθυμητή ανάπτυξη του έργου της οικονομικής μονάδας. Η αυτοχρηματοδότηση αποτελεί βέβαια, την σωστή μορφή εφοδιασμού σε κεφάλαια, αλλά συναντά στην πράξη δυσκολίες, όπως είναι η αντίδραση των μετόχων των εταιρειών που ενδιαφέρονται να μην περικοπεί το μέρισμά τους.

Η ξένη "χρηματοδότηση" συνιστά οπωσδήποτε την κύρια μορφή της χρηματοδότησης. Πραγματοποιείται κατά ποικίλους τρόπους ανάμεσα στους οποίους προέχει, βέβαια η άμεση δανειοδότηση σε χρήμα.

Άλλοι τρόποι είναι:

Η παροχή υλικών ή άυλων αγαθών "επί πιστώσει" ή χορήγηση προκαταβολών στο τίμημα πράγματος που θα δοθεί μελλοντικά (π.χ. στην περίπτωση κατασκευής κατοικίας) ή έκδοση ομολογιακού δανείων κ.λ.π.

Το μέγεθος του ξένου δανειακού κεφαλαίου εξαρτάται από διάφορους παράγοντες (κλάδους παραγωγής, κύκλωμα παραγωγής-κυκλοφορίας προϊόντων, ευστάθεια επιχειρήσεως κ.λ.π.) πρέπει να βρίσκεται σε ορθολογική σχέση με το κεφάλαιο της επιχείρησης.

Σημασία της Χρηματοδότησης των Μ.Μ.Ε.

β) Η σημασία της χρηματοδότησης των Μ.Μ.Ε. είναι τεράστια καθώς αποφεύγονται δυσάρεστες στο άμεσο μέλλον οικονομικές συνέπειες και κοινωνικές ενδεχομένως αναστατώσεις, δεδομένου ότι το πρόβλημα χρηματοδότησης της βιοτεχνίας είναι πρόβλημα κυρίως άμεσης επαναφοράς των μονάδων αυτών ως παραγωγικών μονάδων στο σύνολο της εθνικής παραγωγικής λειτουργίας.

Αυτό θα συντελεσθεί με την εξεύρεση των χρηματοδοτικών εκείνων προϋποθέσεων ώστε και οι μονάδες αυτές με εφικτούς χρηματοδοτικούς χειρισμούς να προσεγγίσουν στο άριστο μέγεθος, που βεβαίως δεν είναι πάντοτε η μείζων βιομηχανία.

Αλλά και ακόμη θα πρέπει να κατανοηθεί ότι το σύνολο των μονάδων της βιοτεχνίας, δηλ. των μικρών και μεσαίων βιομηχανιών με την αυξημένη επενδυτική πρόθεση που διαπιστώνουμε να τους διακατέχει θα συντελέσει σημαντικά στην γρήγορη ανάκαμψη της οικονομίας, γιατί οι επενδύσεις στη βιοτεχνία δεν αποτελούν χρονοβόρο διαδικασία αλλά αντίθετα είναι άμεσου αποδόσεως και ακόμη με σημαντική εξοικονόμηση οικονομικών πόρων. Και σε εποχή όπως η σημερινή της επενδυτικής καθίζησης η διαπίστωση αυτή μαρτυρεί την ανάγκη η αναπτυξιακή πολιτική να χαρακτηρίσει στην ιεράρχηση των σκοπών της, ότι η χρηματοδότηση της βιοτεχνίας θα πρέπει να τύχει άμεσου προτεραιότητας.

Σε τελική ανάλυση το πρόβλημα της χρηματοδότησης και

η σημασία της βρίσκεται όχι στον κάθετο τρόπο αλλά στην οριζόντια χρηματοδότηση που να καλύπτει το σύνολο της βιοτεχνίας μας και που σημαίνει ότι πρέπει να παίρνουν λιγότερα χρήματα οι πολλές επιχειρήσεις και όχι πολλά χρήματα οι λίγες που τα έπαιρναν πάντα σε βάρος των πολλών.

Αρα η χρηματοδότηση έχει πολύπλευρη σημασία για την ανάπτυξη της οικονομίας και την εξυπηρέτηση των κλαδικών και διακλαδικών σχέσεων των τομέων της που συνεργάζονται για την αύξηση της παραγωγής, το μέγιστο του εισοδήματος και την απασχόληση των παραγωγικών συντελεστών.

2.2 ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε.

Οι πηγές χρηματοδότησης των ΜΜΕ είναι αυτές που θ' αναφερθούν παρακάτω. Θα αναπτύξουμε την κυριωτέρα πηγή χρηματοδότησης το Τραπεζικό σύστημα και τους κυριώτερους νόμους που διέπουν την χρηματοδότηση των ΜΜΕ.

Τον 197/78 και τον 1892/90.

Οι πηγές λοιπόν χρηματοδότησης και των ΜΜΕ. είναι:

- 1) Αποταμίευση
- 2) Πιστωτικά ιδρύματα και Τράπεζες.

Τα πιστωτικά ιδρύματα είναι κρατικοί, ημικρατικοί ή ιδιωτικοί οργανισμοί, που έχουν σαν κύρια αποστολή την καλλιέργεια και εξυπηρέτηση της πίστωσης και απ' την άλλη μεριά, την διαμεσολάβηση και την παροχή πιστώσεων στην οικονομία μιας μικρότερης ή ευρύτερης περιοχής.

Τέτοια Ιδρύματα και Οργανισμοί είναι οι Τράπεζες κυρίως και άλλοι Οργανισμοί που ασκούν παράλληλα έργα, όπως τα Ταχυδρομικά Ταμειυτήρια, τα Ταμεία Παρακαταθηκών και Δανείων, τα Ενεχυροδανειστήρια, οι Ειδικές Τράπεζες κ.λπ. Όταν όμως γίνεται λόγος για πιστωτικά Ιδρύματα, εννοούμε τις εμπορικές ή τις ειδικές Τράπεζες που χρηματοδοτούν τους διάφορους τομείς της οικονομίας και εκπροσωπούν το Δημόσιο, στην έκδοση του καθορισμένου εθνικού νομίσματος, στην άσκηση της γενικής νομισματικής και πιστωτικής πολιτικής και ενεργούν την ταμειακή λειτουργία του Κράτους και των ημικρατικών οργανισμών με βάση ένα γενικότερο σχέδιο ασκήσεως νομισματικής πολιτικής.

Στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κέρκυρα το 1839 ιδρύθηκε με Αγγλικά κεφάλαια, η Ιονική Τράπεζα που επέκτεινε τις εργασίες της και στον υπόλοιπο Ελλαδικό χώρο.

Στην χώρα μας το τραπεζικό καθεστώς ρυθμίζεται με το βασικό νόμο "Περι Ανωνύμων Εταιρειών και Τραπεζών" 5076/1931 και ειδικότερα με τα άρθρ.10-186 του Β' κεφαλαίου.

Ο νόμος αυτός ορίζει ως Τράπεζες τις επιχ/σεις εκείνες που ανεξάρτητα από κάθε άλλο επιχειρηματικό σκοπό δέχονται κατ'επάγγελμα καταθέσεις χρημάτων ή άλλων αξιών. Η ίδρυσή τους γίνεται μόνο με τη μορφή Α.Ε. Ο νόμος επιβάλλει στις Τράπεζες εκτός των άλλων να έχουν στο Ταμείο τους ποσοστό 12-20% των καταθέσεων όψεως, ποσοστό που σήμερα όπως είπαμε παραπάνω, καθορίζει η Νομισματική Επιτροπή.

3) ΕΙΔΙΚΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Οι τράπεζες ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν και το ειδικότερο αντικείμενό της αποστολής τους διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες καθώς και τ'άλλα Πιστωτικά Ιδρύματα:

α) Στις Εκδοτικές Τράπεζες:

Αυτές που ονομάζονται και Κεντρικές Τράπεζες, έχουν το δικαίωμα που τους δίνει το κράτος να εκδίδουν τραπεζογραμμάτια, που αποτελούν το εθνικό νόμισμα της χώρας.

Το δικαίωμα αυτό δίνεται με ειδικό νόμο που καθορίζει και το ποσοστό συμμετοχής του Δημοσίου στα Κέρδη από την εκμετάλλευση του προνομίου εκδόσεως τραπεζογραμματίων.

Οι εκδοτικές τράπεζες είναι ιδιωτικές, δημόσιες ή Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.

Στη χώρα μας το εκδοτικό δικαίωμα το έχει η Τράπεζα της Ελλάδος που ιδρύθηκε κυρίως για το σκοπό αυτό, με το Νόμο 3424/1927 και είναι τραπεζιτικός οργανισμός ιδιωτικού δικαίου που λειτουργεί με διπλή αποστολή. Από τη μια μεριά ενεργεί λειτουργίες δημόσιας υπηρεσίας πιστωτικής, νομισματικής και δημοσιονομικής φύσης.

β) Στις Γεωργικές ή Αγροτικές Τράπεζες

Αυτές χορηγούν πιστώσεις με προεξόφληση συναλλαγματικών μικρής χρονικής διάρκειας και με ενέχυρο αγροτικών προϊόντων ή άλλων αξιών. Ακόμα χορηγούν δάνεια μικρής, μεσαίας και μακράς

διάρκειας που καλύπτουν ανάγκες του πρωτογενή παραγωγικού τομέα, σε καλλιέργειες σε συμπλήρωση εφοδίων, για κατοικίες, για Μηχανοκαλλιεργητικό εξοπλισμό κ.λ.π.

Η Αγροτική Τράπεζα ιδρύθηκε στη χώρα μας με το Νόμο 4332/1929.

γ) Στις Βιομηχανικές και Βιοτεχνικές Τράπεζες

Αυτές έχουν σαν ιδιαίτερο πιστωτικό αντικείμενο την χρηματοδότηση του δευτερογενή παραγωγικού τομέα και την ταχύτερη προώθησή τους.

Λειτουργούν σε μορφές Α.Ε. ή σαν πιστωτικά Ιδρύματα Μικτής οικονομίας και παρέχουν πιστώσεις στις μεταποιητικές οικονομικές Μονάδες και δραστηριότητες, στα πλαίσια των προγραμμάτων οικονομικής και κοινωνικής αναπτύξεως. Οι μορφές των πιστώσεων είναι οι γνωστοί τρόποι χορηγήσεων με προεξοφλήσεις Συναλλαγματικών, με Τρεχούμενους Λογαριασμούς, με ενέχυρο μηχανημάτων και υποθήκη επί ακινήτων εγκαταστάσεων. Οι τράπεζες αυτές ιδρύουν μεταποιητικές Μονάδες για την εκμετάλλευση κλάδων που έχουν μεγάλη εθνική σημασία, με τη συνεργασία ιδιωτών, ή μόνες τους και κατόπιν τις μεταβιβάζουν με την μορφή των Α.Ε. σε ιδιώτες με Μετοχές που διαθέτουν μέσω της χρηματαγοράς. Ακόμα χρηματοδοτούν την ίδρυση Βιομηχανικών και Βιοτεχνικών περιοχών, για τη συγκέντρωση μεταποιητικών Μονάδων, τις οποίες χρηματοδοτούν κατ'εξαίρεση με χαμηλότοκα δάνεια για την εγκατάστασή τους και την απόκτηση μηχανοτεχνικού εξοπλισμού. Παράλληλα από το Κράτος παρέχονται φορολογικές απαλλαγές και διευκολύνσεις για να πετύχει η προσπάθεια της συγκέντρωσης στις περιοχές αυτές που θα έχει σαν αποτέλεσμα τη μείωση του κόστους, την αύξηση της παραγωγικότητας και την προστασία του περιβάλλοντος από την μόλυνση με την κατασκευή κοινών προστατευτικών έργων.

Με την συγχώνευση του Ο.Β.Α. και του Ο.Χ.Ο.Α. το 1964 ιδρύθηκε η Εθνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως (Ε.Τ.Β.Α.)—με σκοπό τη χρηματοδότηση των παραγωγικών μεταποιητικών Μονάδων, καθώς και τη δημιουργία Βιομηχανικών περιοχών στην Πάτρα, στο Βόλο, στην Καβάλλα και αλλού. Αλλά παρ'όλες τις προσπάθειες της Ε.Τ.Β.Α. δεν προωθήθηκαν στον βαθμό που έπρεπε τα θέματα της Βιομηχανικής ανάπτυξεως και εκβιομηχάνισης της χώρας.

δ) Στις Κτηματικές ή Υποθηκικές τράπεζες

Αυτές χορηγούν ενυπόθηκα δάνεια μακράς διάρκειας, επί ακινήτων κτημάτων και κτισμάτων τα οποία εξοφλούνται τοκοχρεωλυτικώς.

Τα κεφάλαιά τους τα προμηθεύονται από το εκδοτικό ίδρυμα, με μικρό επιτόκιο ή από την έκδοση ομολογιακών δανείων τα οποία εξοφλούν τοκοχρεωλυτικώς επίσης με μικρότερο επιτόκιο.

Η Εθνική Κτηματική Τράπεζα ιδρύθηκε το 1924 με το Νόμο 3221.

Αυτή ίδρυσε και Στεγαστικό Ταμειυτήριο που δέχεται καταθέσεις μεσομακροπρόθεσμες για την ενίσχυση των διαθεσίμων της και σαν αντάλλαγμα χορηγεί αυξημένα στεγαστικά δάνεια.

ε) Στις Τράπεζες Κινητής Πίστewς

Αυτές είναι ένα είδος εμπορικών Τραπεζών που έχουν σαν κύριο σκοπό την έκδοση και την εξυπηρέτηση Ομολογιακών Δανείων, για λογαριασμό του Δημοσίου, Νομικών προσώπων Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου και ιδιαίτερα για λογαριασμό Α.Ε. για τις οποίες εκδίδουν και διαθέτουν μετοχές και ιδρυτικούς τίτλους.

Το 1918 ιδρύθηκε στη Χώρα μας η Γενική Τράπεζα της Ελλάδος η οποία λειτούργησε μόνο στην Αρχή σαν Τράπεζα Κινητής Πίστewς και δεν δεχότανε καταθέσεις. Αργότερα συγχωνεύτηκε με τη Λαϊκή Τράπεζα αλλά απέτυχε του σκοπού της γιατί έκανε κακή τοποθέτηση των Χρεωγράφων και των Μετοχών.

στ) Στις Λαϊκές ή Δανειστικά Ταμεία:

Αυτές συγκεντρώνουν σε καταθέσεις τις μικροοικονομίες των επαγγελματιών τάξεων και στη συνέχεια χορηγούν μικρά δάνεια με εκπτώσεις στους τόκους και στα έξοδα χορήγησης.

ζ) Στις Επαγγελματικές Τράπεζες

Αυτές προσφέρουν μεγάλες πιστωτικές εξυπηρετήσεις στους μικροεπαγγελματίες και βιοτέχνες που δεν έχουν μεγάλη επαγγελματική και περιουσιακή επιφάνεια.

η) Στις Εμπορικές Τράπεζες

Αυτές εφοδιάζουν τις αγορές με τ'αναγκαία χρηματικά κεφάλαια και εξισορροπούν έτσι την προσφορά και την ζήτηση χρήματος με τις ανάγκες χρηματοδότησεως των επιχ/σεων που ανήκουν στους τομείς της παραγωγής και της κατανάλωσης αγαθών. Αυτές αξιοποιούν τις απο-

ταμιεύσεις που θα έμεναν ανενεργείς και θα επηρέαζαν αρνητικά την Χωρική οικονομία.

Ακόμα βοηθούν στην δημιουργία μεγάλων, μεσαίων και μικρών επιχ/σεων που αυξάνουν την εθνική παραγωγή και τ'ατομικά εισοδήματα.

Στα ειδικά Πιστωτικά Ιδρύματα μπορούμε να συμπεριλάβουμε και τα παρακάτω:

α) ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΑ

Είναι ένα είδος Λαϊκών Τράπεζών που έχουν σαν βασικό σκοπό να καλλιεργήσουν την αποταμίευση κυρίως στις λαϊκές και εργατο-υπαλληλικές τάξεις και στη συνέχεια να αξιοποιούν παραγωγικά τα χρηματικά κεφάλαια των αποταμιευτών τους.

Ακόμα χορηγούν δάνεια μεσομακροπρόθεσμης διάρκειας, που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή κοινωφελών παραγωγικών έργων και της απόκτησης οικιακής και επαγγελματικής στέγης.

Τα ταμιευτήρια ανάλογα με τους σκοπούς που εξυπηρετούν, τον φορέα τους και την λειτουργική τους δομή διακρίνονται σε

1) Ιδιωφελή Ταμιευτήρια 2) Κοινωφελή Ταμιευτήρια 3) Γενικά και Ειδικά 4) Ταμιευτήρια Τράπεζες και κυρίως Ταμιευτήρια 5) Ελληνικά Ταχυδρομικά Ταμιευτήρια 6) Ενεχυροδανειστήρια και το ενεχυροδανειστήριο των Ελληνικών Ταχυδρομικών Ταμιευτηρίων 7) Το Ταμείο παρακαταθηκών και δανείων.

β) ΤΡΑΠΕΖΕΣ Η ΤΑΜΕΙΑ Η ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Αυτές έχουν σαν κύριο έργο την επένδυση των διαθεσίμων τους κεφαλαίων σε χρεώγραφα που αγοράζουν στα Χρηματιστήρια του εσωτερικού και του εξωτερικού για λόγους κερδοσκοπικούς και μόνο.

Δεν δέχονται καταθέσεις και δεν χορηγούν δάνεια. Οι τράπεζες αυτές επενδύσεων ιδρύονται από ιδιώτες και παίρνουν την μορφή Α.Ε. ή από Τράπεζες οι οποίες εγγυούνται τις τοποθετήσεις από μεριδιούχους που συμμετέχουν στο κεφάλαιο αυτών των Εταιρειών.

Υπάρχουν όμως και Τράπεζες επενδύσεων που αγοράζουν χρεώγραφα για ν'αναπτύξουν την χρηματαγορά και να συμβάλλουν στην ίδρυση Α.Ε, που στη συνέχεια τις Μέτοχές τους, αφού τις εκδώσουν και τις καλύψουν ή τις αγοράσουν στο Χρηματιστήριο τις διαθέτουν σε ιδιώτες επιχ/τίες για να τους βοηθήσουν στην ανάληψη επιχ/σεων πρωτοβουλιών και κινδύνων.

Υ) Η ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην χώρα μας λειτουργούν συνολικά περί τις είκοσι ελληνικές Εμπορικές Τράπεζες και ξένες. Οι γνωστότερες είναι:

1. Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος
2. Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος
3. Ιονική - Διϊκή Τράπεζα της Ελλάδος
4. Τράπεζα Εμπορικής Πίστewος
5. Γενική Τράπεζα της Ελλάδος
6. Τράπεζα Πειραιώς
7. Τράπεζα Αττικής
8. Τράπεζα Επαγγελματικής Πίστewος
9. Τράπεζα Κρήτης
10. Τράπεζα Επενδύσεων
11. Τράπεζα Χίου
12. Τράπεζα Αμερικαν Εξπρές
13. Τράπεζα Μανχάτα
14. INTERBANK κ.λ.π.

Οι εργασίες των Τραπεζών διαιρούνται στις ενεργητικές και στις παθητικές. Οι ενεργητικές συνίστανται στην τοποθέτηση των χρημάτων σε πιστώσεις και οι παθητικές που δημιουργούνται από την συγκέντρωση των χρημάτων.

Την δραστηριότητα των Τραπεζών πρέπει να την διέπουν οι παρακάτω βασικές Αρχές:

- α. Της ρευστότητας
- β. Της ασφάλειας των χορηγήσεων και γενικά των τραπεζικών εργασιών.

Τα ρευστά των Τραπεζών ανάλογα με την ταχύτητα της μετατροπής τους σε εξόγληση υποχρεώσεων διακρίνονται:

1. Σε ενεργητικά ρευστά πρώτου βαθμού όπως είναι τα ταμειακά διαθέσιμα.
2. Σε ενεργητικά ρευστά δεύτερου βαθμού που συμπεριλαμβάνουν το προεξοφλήσιμο χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας, χρηματιστηριακές αξίες που μπορούν να ενεχυριασθούν καθώς και τις προκαταβολές έναντι φορτωτικών εγγράφων που πρέπει να εισπραχτούν σε κοντινό χρονικό διάστημα.
3. Σε ενεργητικά ρευστά τρίτου βαθμού που είναι δάνεια και

ανοικτοί λογαριασμοί ή με ενέχυρο εμπορευμάτων και χρηματογράφων καθώς και δάνεια με υποθήκη ακινήτων.

4. Σε ενεργητικά μη ρευστοποιήσιμα που περιλαμβάνει στοιχεία και συμμετοχές της Τράπεζας σε επιχ/σεις καθώς και οι απαιτήσεις μακράς λήξεως, από τις οποίες μόνο μικρό μέρος μπορεί να εισπραχθεί.

Οι τραπεζικές δανειοδοτικές δραστηριότητες των Τραπεζών και οι υπόλοιπες Τραπεζικές εργασίες είναι οι ακόλουθες:

1. Οι καταθέσεις που διακρίνονται σε όψεως, σε προθεσμίας, σε ταμειυτηρίου, σε δεσμευμένες, σε καταθέσεις λόγω εγγυήσεως κ.λ.π.

2. Στην έκδοση Ομολογιακών δανείων, που όπως είπαμε γίνεται από ειδικές Τράπεζες.

3. Προεξόφληση συναλ/κών και Γραμματίων καθώς και άλλων χρηματογράφων.

4. Δάνεια με ενέχυρο τίτλων ή δικαιογράφων και λοιπών αξιών.

5. Χορηγήσεις σε ανοικτό λογαριασμό καλυμένο με προσωπική εγγύηση ή εμπράγματα ασφάλεια επι ακινήτων.

6. Αγοραπωλησίες χρεωγράφων και συναλλάγματος.

7. Εισπράξεις και πληρωμές για λογαριασμό τρίτων, όπως Ασφαλιστικών Οργανισμών κ.λ.π.

8. Φύλαξη τίτλων και πολυτίμων αντικειμένων ή άλλων αξιών και εγγράφων.

9. Οι εντολές και οι επιταγές με τις οποίες εμβάζονται χρήματα εις άλλες πόλεις του εσωτερικού ή του εξωτερικού καθώς και η πληρωμή εντολών και επιταγών.

10. Το άνοιγμα απλών ή ενεγγύων Πιστώσεων για την Εισαγωγή Εμπορευμάτων από ξένες χώρες.

11. Έκδοση Ειδικών ή Γενικών Πιστωτικών Επιστολών για το εσωτερικό ή εξωτερικό.

12. Έκδοση εγγυητικών Επιστολών για τη συμμετοχή σε δημοπρασίες και σε διαγωνισμούς αναλήψεων έργων ή υποχρεώσεων.

13. Αναπροεξοφλήσεις Χαρτοφυλακίου μιας Εμπορικής Τράπεζας υπό άλλης ή της εκδοτικής Τράπεζας.

14. Την είσπραξη αξιών, όπως συναλλαγματικών, τοπομεριδίων, γραμματίων, επιταγών κ.λ.π. για λογαριασμό τρίτων.

15. Την χορήγηση προκαταβολών έναντι φορτωτικών εγγράφων του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

16. Την χορήγηση καταναλωτικών δανείων και πιστωτικών καρτών

σε ιδιώτες και

17. Συμμετοχή σε παράλληλες ή άλλου παραγωγικού αντικειμένου επιχ/σεων, Ασφαλίσεις Ακινήτων και εργασίες, που είναι χρηματιστηριακής φύσεως, όπως η αγορά χρεωγράφων για λογαριασμό τρίτων κ.λ.π.

δ) ΛΟΙΠΕΣ ΠΗΓΕΣ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

ε) ΔΙΕΘΝΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Με βάση το κριτήριο από που προέρχεται η χρηματοδότηση οι πηγές χωρίζονται σε εξωτερικές και εσωτερικές πηγές χρηματοδότησης ως εξής:

2.3 ΕΞΩΤΕΡΙΚΑΙ ΠΗΓΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ.

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται πηγαί κεφαλαίων που ευρίσκονται εκτός επιχειρήσεως. Συγκεκριμένα πρόκειται για:

- Τραπεζικά Δάνεια,
- Συναλλαγματικές,
- Προμηθευτάς,
- Πελάτας,
- Άλλους χρηματοδότης.

2.4 ΕΣΩΤΕΡΙΚΑΙ ΠΗΓΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ (ΑΥΤΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΙΣ).

Στην κατηγορία αυτή, πηγή κεφαλαίων είναι η ίδια η επιχείρησης, η οποία αυτοχρηματοδοτείται με κονδύλια που σχηματίζονται από τα κέρδη της. Η χρηματοδότησις από εσωτερικές πηγάς της επιχειρήσεως διακρίνεται εις:

- Εμφανή μορφή (από μη διανεμόμενα κέρδη), και
- Αφανή μορφή, είτε από αποσβέσεις και υποτίμηση στοιχείων του ενεργητικού, είτε από υπερτίμηση των υποχρεώσεων της επιχείρησης, μέτρα που συνεπάγονται μείωση του εμφανιζομένου κέρδους.

2.5 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ
ΑΠΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑΣ ΠΗΓΑΣ

Η βραχυχρόνιος χρηματοδότησις από εσωτερικής πηγάς, που αναφέρονται αναλυτικά κατωτέρω, παρουσιάζει τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα.

Τα πλεονεκτήματα είναι:

1. Δεν αλλοιώνεται η σχέση κυριότητας της εταιρείας. Η κυριότης της οικονομ. μονάδος παραμένει στα χέρια του ιδιοκτήτου.
2. Συμφέρει στην επιχείρηση να δανειοδοτηθεί σε περιόδους ανοδικής πορείας της οικονομίας, υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι ο ρυθμός αύξησης του πληθωρισμού είναι μεγαλύτερος του ρυθμού ανόδου των επιτοκίων.
3. Οι τόκοι και τα άλλα έξοδα εκπίπτονται από το κέρδος με αποτέλεσμα τη μείωση του φορολογητέου ποσού.

Τα μειονεκτήματα της βραχυχρονίου εξωτερικής χρηματοδότησεως είναι:

1. Οι τόκοι του δανείου αποτελούν στοιχεία που πρέπει να αντικατασταθούν αμέσως με αποτέλεσμα να παγιοποιούν το κόστος. Έτσι η επιχείρηση δεν έχει πλέον την ικανότητα να μειώνει το κόστος.
2. Σε περιόδους υφέσεως, δηλ. όταν τα τραπεζικά επιτόκια είναι υψηλά ενώ η αποδοτικότητα της επιχειρήσεως είναι χαμηλή, τότε η επιχείρηση αναγκάζεται να εκποιήσει μέρος των ιδίων περιουσιακών της στοιχείων προκειμένου να ανταπεξέλθει εις τας υποχρεώσεις της (ένα μεγάλο μέρος των οποίων οφείλεται στους υπέρογκους τόκους).
3. Υπάρχει κίνδυνος δυσμενών επιπτώσεων επί της ρευστότητας της επιχειρήσεως κατά την εξόφληση των δόσεων του δανείου.
4. Το επιτόκιο χορηγήσεων, όταν είναι υπερβολικά υψηλό, επιβαρύνει δυσανάλογα το κόστος και το καθιστά μη ανταγωνιστικό.

2.6 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΑΠΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΗΓΑΣ

Τα πλεονεκτήματα της χρηματοδότησεως από εσωτερικές πηγές της επιχειρήσεως είναι:

1. Εξασφαλίζεται η ανεξαρτησία της Διοικήσεως της Επιχειρήσεως.
2. Δεν μεταβάλλεται η σχέση κυριότητας των περιουσιακών στοι-

χείων της επιχειρήσεως.

3. Αποφεύγονται πιέσεις επί της ρευστότητας, διότι δεν υπάρχουν δόσεις αποπληρωμής δανείου σε τακτές ημερομηνίες.

Τα μ ε ι ο ν ε κ τ ή μ α τ α της χρηματοδοτήσεως από εσωτερικά πηγές είναι:

1. Με την αυτοχρηματοσότηση δεν εξασφαλίζεται η διοχέτευσις των κεφαλαίων προς την πλέον αποδοτική επένδυση. Και τούτο διότι ο επιχειρηματίας προτιμά σχεδόν πάντοτε να επενδύη τα χρήματά του στην επιχείρησή του, χωρίς να συγκρίνη την απόδοση αυτής με άλλες επιχειρήσεις του ιδίου ή άλλου κλάδου και οι οποίες ενδεχομένως θα του εξασφάλιζαν μεγαλύτερη απόδοση των επενδυμένων κεφαλαίων. Μία τυχόν εσφαλμένη τέτοια ενέργεια δεν έχει μόνον αντίκτυπο για ολόκληρη την οικονομία μιας χώρας.
2. Τα κεφάλαια για αυτοχρηματοδότηση περιέρχονται στην επιχείρηση μόνον έναντι καταβολής φόρου. Ο φόρος αυτός, ως γνωστόν, ανέρχεται σε κάτι ολιγώτερο από το ήμισυ περίπου του συνολικά διατιθεμένου ποσού (43,4%).

Η χρηματοδότησις με κεφάλαια που προέρχονται από την ίδια την επιχείρηση (αυτοχρηματοδότησις) επιτυγχάνεται με την δημιουργία αποθεματικών, είτε εμφανών είτε αφανών.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΜΜ.Ε. ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ 197/78 ΑΝΕ

2.7.ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΙΔΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Όλες οι Ελληνικές Εμπορικές Τράπεζες αλλά και οι ξένες που είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα, δεσμεύουν υποχρεωτικά το 10% των καταθέσεων τους, για να το χορηγήσουν με ειδικούς όρους και προϋποθέσεις σε βιοτεχνικές επιχειρήσεις. Το ποσό αυτό, αποτελεί το "ειδικό κεφάλαιο βιοτεχνίας".

Δάνεια χορηγούνται στις βιοτεχνίες που είναι εγκατεστημένες στην ύπαιθρο, σε πόλεις κάτω από 5000 κατοίκους. Από τα ειδικά κεφάλαια της βιοτεχνίας μπορούν να χρηματοδοτηθούν Μμ.Ε. ή Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που θεωρούνται βιοτεχνικές οποιασδήποτε νομικής μορφής, και οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι γραμμένες στα μητρώα των κατά τόπους βιοτεχνικών επιμελητηρίων. Μπορούν να χρη-

ματοδοτηθούν κατ'εξαίρεση για πάγιες εγκαταστάσεις νεοϊδρυόμενες βιοτεχνικές μονάδες πριν εγγραφούν στα μητρώα των επιμελητηρίων. Με τον όρο ότι θα προσκομίσουν στη μεσολαβούσα Τράπεζα το αργότερο εντός εξαμήνου πιστοποιητικό εγγραφής στο αρμόδιο Βιοτεχνικό Επιμελητήριο.

Επίσης από τα ειδικά κεφάλαια της Βιοτεχνίας μπορούν να χρηματοδοτηθούν και :

- Προμηθευτικοί Συνεταιρισμοί Βιοτεχνών.
- Εφευρέτες για αξιοποίηση εφευρέσεων, ερευνητικών εργασιών και
- Επιχειρήσεις παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών, εκδοτικές επιχειρήσεις, μηχανογραφικές επιχειρήσεις, επιχειρήσεις κατασκευής προγραμμάτων Η/Υ κ.λπ.
- Κατασκευαστικές και επισκευαστικές βιοτεχνίες.

2.8 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΝΕΙΩΝ

Οι μονάδες που δικαιούνται βιοτεχνικά δάνεια μπορούν να χρηματοδοτηθούν για τις πιο κάτω περιπτώσεις:

α) Κτιριακές εγκαταστάσεις

Τα δάνεια αυτά χορηγούνται σε βιοτεχνικές επιχειρήσεις για την:

- ανέγερση σε ιδιόκτητο οικόπεδο νέων κτιρίων.
- αγορά ετοιμού εργαστηρίου.

Η ενδιαφερόμενη επιχείρηση μπορεί να πάρει δάνειο για αγορά ετοιμού εργαστηρίου σε πάγιο ή καινούργιο κτίσμα. Μπορεί να δανειοδοτηθεί μέχρι το 70% της αξίας του με ανώτατο όριο τα 8.000.000 δρχ. και 12.000.000 αν το ακίνητο βρίσκεται εντός βιομηχανικής ζώνης. Το υπόλοιπο 30% της αξίας ή το ποσό πάνω από 8.000.000 και 12.000.000 δρχ. βαραίνει την ίδια την επιχείρηση.

Το ποσοστό της δανειοδότησης αυξάνεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- 1) Μέχρι 80% για βιοτεχνικές επιχειρήσεις, που λειτουργούν σε συνεταιριστική ή άλλη κοινοπρακτική βάση, καθώς και για ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων σε οργανωμένες βιοτεχνικές περιοχές.
- 2) Μέχρι 75% και 85% για βιοτεχνικές επιχειρήσεις που πραγματοποιούν επένδυση σε κτιριακές εγκαταστάσεις στις περιοχές "Δ" και "Ε" αντίστοιχα.

Στην περιοχή "Δ" υπάγονται οι νομοί Αιτωλοακαρνανίας, Αρκαδίας, Αρτας, Γρεβενών, Δράμας, Ευρυτανίας, Ζακύνθου, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καβάλας, Καστορίας, Κεφαλλονιάς, Κιλκίς, Κυκλάδων, Λακωνίας, Λευκάδας, Μεσσηνίας, Πέλλας, Πρεβέζης, Σερρών, Φλωρίνης, Θάσου και Επαρχίας Σκοπέλου.

Στην περιοχή "Ε" υπάγονται οι περιφέρειες των νομών Εβρου, Εβάνθης, Ροδόπης, Λέσβου, Χίου, Σάμου, Δωδεκανήσων.

Τα δάνεια της κατηγορίας αυτής εξοφλούνται σε 15 χρόνια με επιτόκιο 14% και σε ισόποσες κατ'ανώτερο όριο ετήσιες δόσεις. Η πρώτη δόση καταβάλεται 18 μήνες από την έναρξη λειτουργίας των εγκαταστάσεων και πάντως όχι αργότερα από 3 χρόνια από την πρώτη ανάληψη από το δάνειο.

β) Δάνεια αγοράς εγκατάστασης ή μετεγκατάστασης μηχανημάτων και εργαλείων.

Τα δάνεια αυτά χορηγούνται για την αγορά τοις μετρητοίς καινούργιων μηχανημάτων και εργαλείων, τα οποία κρίνονται αναγκαία για την παραγωγική διαδικασία των βιοτεχνικών επιχειρήσεων και ανάλογα με την παραγωγική τους δυναμικότητα.

Σημειώνεται ότι καλύπτονται και οι δαπάνες μεταφοράς και εγκατάστασης των μηχανημάτων αυτών.

Τα δάνεια που χορηγούνται για το σκοπό αυτό μπορεί να καλύπτουν ποσοστό έως 60% της απαιτούμενης δαπάνης. Το ποσοστό όμως αυτό αυξάνεται σε 70% προκειμένου για βιοτεχνικές επιχειρήσεις που λειτουργούν σε συνεταιριστική ή άλλη κοινοπρακτική βάση και σε 75% και 85% προκειμένου για βιοτεχνίες οι οποίες είναι εγκατεστημένες ή θα εγκατασταθούν στις τέως περιοχές "Δ" και "Ε".

Η καταβολή του δανείου για την αγορά των μηχανημάτων γίνεται με δίγραμμη επιταγή σε διαταγή του πωλητή και έναντι υποχρέωσης του δανειολήπτη για την προσκόμηση εκ των υστέρων εξοφλημένων τιμολογίων.

Τα δάνεια της κατηγορίας αυτής εξοφλούνται σε 7 χρόνια με επιτόκιο 14% και σε ισόποσες 6 μηνιαίες δόσεις. Η πρώτη δόση καταβάλλεται 1 χρόνο από την έναρξη λειτουργίας των μηχανημάτων και πάντως όχι πέραν 18 μηνών από την πρώτη ανάληψη από το δάνειο.

γ) Δάνεια για κεφάλαιο κίνησης

Τα δάνεια αυτά χορηγούνται σε βιοτέχνες που από το είδος της δραστηριότητάς τους, τον κύκλο εργασιών τους και την διάρθρωση των περιουσιακών τους στοιχείων έχουν αποδεδειγμένα ανάγκη σε κεφάλαιο κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα, για το σκοπό δημιουργίας εύλογων αποθεμάτων σε πρώτες ύλες και έτοιμα προϊόντα. Σε κάθε όμως περίπτωση ευνόητο είναι ότι δεν επιτρέπεται η υπεραποθεματοποίηση.

γα) Κεφάλαιο κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα

Το ύψος των δανείων για κεφάλαιο κίνησης μπορεί να φτάσει μέχρι το 40% του κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε η επιχείρηση κατά το τελευταίο ημερολογιακό έτος ή κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο.

Για νεοϊδρυόμενες ή, επαναλειτούργουσες βιοτεχνικές μονάδες το ύψος της χρηματοδότησης τους για κεφάλαιο κίνησης καθορίζεται από τις τράπεζες κατά την κρίση τους, βάσει του προβλεπόμενου τζίρου για το πρώτο δωδεκάμηνο της λειτουργίας των επιχειρήσεων.

Η εξόφληση των δανείων γίνεται μέσα σε τρία χρόνια, με ίσες τριμηνιαίες δόσεις. Η πρώτη δόση καταβάλλεται 6 μήνες από την ανάληψη.

Το όριο 40% του τζίρου δεν είναι υποχρεωτικό για την τράπεζα, αλλά μέχρι 40 %. Αποτελεί δε συνάντηση του αντικειμένου δραστηριότητας της κάθε μονάδας και άλλων παραμέτρων (αποθέματα-κυκλοφοριακή ταχύτητα κεφαλαίων).

γβ) Κεφάλαιο κίνησης βραχυπροθέσμου χαρακτήρα

Τα δάνεια αυτά χορηγούνται σε βιοτεχνικές επιχειρήσεις για την κάλυψη των αναγκών τους σε κεφάλαια κίνησης, για την ολοκλήρωση του ετήσιου παραγωγικού προγράμματος.

Είναι διάρκειας ενός χρόνου, χορηγούνται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο τζίρος της επιχείρησης και δεν μπορούν να ξεπεράσουν τις 500.000δρχ.

Για τον προσδιορισμό του ύψους του δανείου λαμβάνονται υπόψη, από τις υποεπιτροπές Βιοτεχνικών Πιστώσεων ή τις μεσολαβούσες

τράπεζες, τα ακόλουθα στοιχεία:

- 1) Το αντικείμενο δραστηριότητας της επιχείρησης.
- 2) Ο κύκλος εργασιών της επιχείρησης, ο οποίος πραγματοποιήθηκε στο διάστημα που αναφέρεται πιο πάνω και η εξέλιξη του τα τρία τελευταία χρόνια.
- 3) Ο απασχολούμενος μηχανικός εξοπλισμός και η τυχόν προσθήκη νέου.
- 4) Το απόθεμα πρώτων υλών και έτοιμων προϊόντων που υπάρχει, σε σύγκριση με τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης.
- 5) Ο λοιπός τραπεζικός δανεισμός της επιχείρησης.
- 6) Οι προοπτικές της επιχείρησης και η δυνατότητα της να λειτουργήσει αποδοτικά και να εξασφαλίσει το χρέος της.

δ) Χρηματοδότηση για παραγγελίες εσωτερικού - εξωτερικού

Τα δάνεια για την εκτέλεση παραγγελιών αφορούν την προμήθεια πρώτων υλών, καθώς και των υπολοίπων δαπανών για την προετοιμασία παραγγελιών εσωτερικού ή εξωτερικού. Συνήθως χορηγείται ποσό μέχρι το 80% της παραγγελίας με εκχώρηση του προϊόντος.

2.9 ΕΠΙΤΟΚΙΟ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΣ

Για τις περιπτώσεις δανειοδοτήσεως για κτιριακές εγκαταστάσεις, καθώς και για αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού, το επιτόκιο χορηγήσεως είναι 14% για κάθε χρόνο. Το ποσοστό αυτό επιβαρύνεται με 0,5% προμήθεια της μεσολαβούσας τράπεζας και 0,5% υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου για την παρεχομένη από αυτό εγγύηση.

2.10 ΕΓΓΥΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Ελληνικό Δημόσιο για να διευκολύνει τη δανειοδότηση των Μμ.Ε. που δεν μπορούν να πετύχουν τραπεζικές πιστώσεις, εξαιτίας βασικά αδυναμίας τους να εξασφίσουν τις απαιτούμενες από τράπεζες εμπράγματα ή άλλης φύσεως ασφάλειες, έχει καθιερώσει το θεσμό της εγγύησης του Δημοσίου για τα δάνεια που χορηγούν οι Τράπεζες από τα "Ειδικά Κεφάλαια", για τη Βιοτεχνία.

Οι εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου, για την κάλυψη χρημα-

τοδοτήσεων προς την βιοτεχνία, για κοινά βιοτεχνικά δάνεια (πάγια, μηχανήματα, κεφάλαιο κινήσεως κ.λπ.), είναι οι εξής:

- 1) 100% εγγύηση για δάνεια από 3.000.000δρχ.
- 2) 80% εγγύηση για δάνεια από 3.000.000 μέχρι 6.000.000δρχ.
- 3) 60% εγγύηση για δάνεια μεγαλύτερα των 6.000.000δρχ.

Στις περιπτώσεις χορηγήσεως δανείων για την ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων, την αγορά ετοιμού εργαστηριακού χώρου και μηχανημάτων, προϋπόθεση για την παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου είναι ανεξάρτητα από το ύψος του δανείου, η λήψη εμπράγματης ασφάλειας επί του δανειοδοτηθέντος κτιρίου και των άλλων παγίων εγκαταστάσεων.

Είναι αυτονόητο ότι οι δανειοδότριες τράπεζες μπορούν να πάρουν τις αναγκαίες κατά την κρίση τους ασφάλειες για το τίμημα του δανείου το οποίο δεν καλύπτεται από την εγγύηση του Δημοσίου, ανεξάρτητα από το ύψος του δανείου, και του σκοπού για τον οποίο χορηγείται.

Γ.2 2.12 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΜΙΣΘΩΣΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ (LEASING)

Με το Νόμο 1665/86 (ΦΕΚ 194/4-12-86) καθιερώθηκε και στη χώρα μας η χρηματοδοτική μίσθωση των μηχανημάτων γνωστή ως LEASING.

Σύμφωνα με αυτόν είναι δυνατή η σύσταση Ανωνύμων Εταιρειών με αποκλειστικό σκοπό τη χρηματοδοτική μίσθωση και οι οποίες διέπονται από τις προβλεπόμενες για τις Ανώνυμες Τραπεζικές εταιρείες διατάξεις.

Οι δανειστικές συμβάσεις για την εκμίσθωση μηχανημάτων πρέπει να είναι έγγραφες και να καταχωρούνται στο βιβλίο του Πρωτοδικείου της έδρας ή κατοικίας του μισθωτή, καθώς και στο Πρωτοδικείο της Αθήνας.

Η αξία του μισθώματος ή το τίμημα αγοράς του μηχανήματος μετά τη λήξη της μίσθωσης, στην περίπτωση που υπάρχει ενδιαφέρον για την απόκτησή του από τον βιοτέχνη, καθώς και ο χρόνος διάρκειας της μίσθωσης είναι στοιχεία διαπραγματεύσιμα. Πάντως η μίσθωση δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 3 ετών.

Τα μισθώματα των μηχανημάτων θεωρούνται λειτουργικές δαπάνες και εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα. Επίσης σε περιπτώσεις επενδύσεων του Ν1892/90 το κόστος της χρηματοδοτικής μίσθωσης συνυπολογίζεται στο συνολικό κόστος της επένδυσης επί του οποίου υπολογίζεται η επιχορήγηση του Δημοσίου.

2.13 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

Για τη σπουδαιότητά του αρκεί να αναφερθεί η μνεία που έκαναν οι αμερικανοί επιχειρηματίες - όταν συναντήθηκαν στις Η.Π.Α. με Ελληνική οικονομική και εμπορική αντιπροσωπεία πλαισιωμένη από κυβερνητικούς παράγοντες - στην εισαγωγή του θεσμού στην Ελλάδα, καθώς απαριθμούσαν τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η χώρα μας ως τόπος υποδοχής ξένων παραγωγικών επενδύσεων.

Το Λήζινγκ δίνει την ευκαιρία στις ελληνικές επιχειρήσεις, ιδιαίτερα δε στις μικρομεσαίες, να αποκτήσουν μέχρι και το 100% του μηχανολογικού εξοπλισμού τους, χωρίς τη δέσμευση ιδίων κεφαλαίων.

Η εισαγωγή και λειτουργία του αποκτά μεγάλη σημασία για την εθνική οικονομία, αφού προϋποθέτει την κάλυψη των προτεραιοτήτων της, δηλαδή παραγωγικότητα, ανάπτυξη, επενδύσεις και ανταγωνιστικότητα, στα πλαίσια των απαιτήσεων τόσο της διεθνούς οικονομίας, όσο

και προ του ανταγωνισμού πρέκυψε το 1992, έτος ολοκλήρωσης της ενιαίας Ευρωπαϊκής αγοράς.

Επί πολλά έτη, ο κατασκευαστικός τομέας, που στο μεγαλύτερο μέρος του αποτελείται από μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αντιμετώπιζε δύο οξύτατα προβλήματα! Της ελλείψεως κεφαλαίων και της μη επαρκούς ικανότητας παροχής υποθήκης για τη λήψη βιοτεχνικών δανείων. Έτσι, εξηγείται και το γιατί η εισαγωγή του Λήζινγκ αποτελούσε πάγιο αίτημα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Τώρα, οι τελευταίες μπορούν να αποκτήσουν τον απαραίτητο και σύγχρονο μηχανολογικό εξοπλισμό, που γι'αυτές θα σημαίνει άμεσο όφελος, για τη δε εθνική οικονομία κάλυψη μιας βασικής προϋποθέσεως για αύξηση της παραγωγικότητας.

Παράλληλα, η καθιέρωση του θεσμού ήταν επιβεβλημένη για να εισαχθεί νέα τεχνολογία για να εξυγιανθεί και να εκσυγχρονισθεί το μεγαλύτερο μέρος των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, από πλευράς εξοπλισμού, αφού αυτές ούτε διέθεταν δικά τους κεφάλαια για την αγορά σύγχρονου μηχανολογικού εξοπλισμού, ούτε υπήρχαν οι αναγκαίες προϋποθέσεις ικανοποιητικής δανειοδοτήσεως τους. Τώρα μέσω του Λήζινγκ, οι επιχειρήσεις θα μπορούν να αναπτυχθούν χρηματοδοτούμενες μέχρι και το σύνολο της αξίας αυτών των παγίων στοιχείων.

Αναφέρθηκε επίσης ανωτέρω, ότι η εισαγωγή του θεσμού δεν πέ-
ρασε απαρατήρητη, ούτε έξω από τα Ελληνικά σύνορα, κι αυτό θα βοη-
θήσει την προσέλευση ξένων παραγωγικών επενδυτικών κεφαλαίων.

Το Λήζινγκ είναι σήμερα ένας σημαντικός θεσμός στις δυτικές οικονομίες, ξεκίνησε με μεγάλη επιτυχία στις ΗΠΑ τη δεκαετία του 1950, και ακολούθως εισήχθη σε πολλές χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Στις χώρες αυτές, ένα μεγάλο ποσοστό μηχανολογικού εξοπλισμού διατίθεται μέσω αυτού του θεσμού, και έχει καθιερωθεί ως μέθοδος χρηματοδοτή-
σεως παγίων στοιχείων, που εφαρμόζεται από ειδικούς πιστωτικούς οργανισμούς -εταιρείες χρηματοδοτικών μισθώσεων - που οι περισσότερες έχουν ιδρυθεί και ελέγχονται από τράπεζες.

Όσον αφορά το τυπικό μέρος της συμβάσεως χρηματοδοτικής μισθώ-
σεως, αυτό περιλαμβάνει στοιχεία δύο άλλων μορφών συμβάσεως, της μι-
σθώσεως και της χρηματοδοτήσεως, αλλά θα πρέπει να τονισθεί, ότι αυ-
τού του είδους η χρηματοδότηση δεν αντικαθιστά, αλλά απλώς συμπληρώ-
νει τις ισχύουσες μορφές χρηματοδοτήσεως. Η διαδικασία που ακολουθεί-
ται έχει ως εξής:

Υπάρχει ένας μισθωτής που θέλει να χρησιμοποιήσει έναντι ενοικίου και κατόπιν να αποκτήσει τον εξοπλισμό της επιχειρήσεως, και μία εταιρεία Λήζινγκ που διαθέτει τα απαραίτητα κεφάλαια και εξασφαλίζει τη χρηματοδότηση.

Ο μισθωτής (επιχειρηματίας) που θέλει ν'αποκτήσει τον εξοπλισμό, αλλά δεν μπορεί ούτε με δικά του χρήματα ούτε με δάνειο, απευθύνεται στην εταιρεία Λήζινγκ και της παρουσιάζει τις ανάγκες της επιχειρήσεώς του σε μηχανήματα.

Παράλληλα, υποδεικνύει τα μηχανήματα, τα εργαλεία ή εν γένει τα παραγωγικά μέσα που θέλει να αποκτήσει. Κατόπιν τούτου, η εταιρεία αγοράζει τα μηχανήματα αυτά και τα ενοικιάζει στον επιχειρηματία. Ενοείται βέβαια, ότι η αγορά γίνεται στο όνομα της εταιρείας.

Δεν αποκλείεται όμως σε ορισμένες περιπτώσεις ν'αγοράσει τον εξοπλισμό ο ίδιος ο μισθωτής, να τον πωλήσει στη συνέχεια στην εταιρεία Λήζινγκ και να υπογράψει μαζί της σύμβαση χρηματοδοτικής μισθώσεως.

Ο μισθωτής, μπορεί, ν'αγοράσει τον εξοπλισμό που είχε ενοικιάσει μετά τη λήξη της συμβάσεως, που είναι τουλάχιστον τριετής, ή πριν από τη λήξη της, έναντι ποσού που αποτελεί ένα μικρό ποσοστό της αρχικής τους αξίας, κι αυτό επειδή έχει ήδη πληρώσει σε ενοίκια το μεγαλύτερο μέρος της αξίας.

Το Λήζινγκ, παρέχει πολλά πλεονεκτήματα και βοηθά την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με διάφορους τρόπους.

Βελτιώνεται η κεφαλαιακή συγκρότηση της επιχειρήσεως που συνάπτει τη σύμβαση, από πλευράς σχέσεως ιδίων προς δανειακά κεφάλαια.

Αντιμετωπίζεται με αποτελεσματικότερο τρόπο το πρόβλημα της ρευστότητας εξαιτίας της ελλείψεως κεφαλαίων.

Γίνεται δυνατή στις επιχειρήσεις η τακτική ανανέωση του εξοπλισμού, ώστε αυτός να συμβαδίζει με τις εκάστοτε τεχνολογικές εξελίξεις, γεγονός, που σημαίνει παροχή τεχνολογίας και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Αυξάνονται οι επενδύσεις στον τομέα της μεταποιήσεως.

Λύνονται προβλήματα εγγυήσεων και διευκολύνεται η χρηματοδότηση με αποτέλεσμα να αυξάνεται η επενδυτική δραστηριότητα.

Μειώνεται ο επιχειρηματικός κίνδυνος για τον αναπτυσσόμενο επιχειρηματία.

Γίνεται ευχερέστερη η εξεύρεση κεφαλαίων για επενδύσεις σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Εφαρμόζονται ειδικά αναπτυξιακά κίνητρα μέσω των εταιρειών Λήζινγκ προς τους μικρομεσαίους.

Ενθαρρύνονται νέοι επιχειρηματίες για ανάληψη επενδυτικών πρωτοβουλιών.

-Τα μισθώματα θεωρούνται λειτουργικές δαπάνες και εκπίπτονται από τα ακαθάριστα έσοδα του μισθωτή.

-Το μηνιαίο μίσθωμα δίνει τη δυνατότητα καλύτερου ταμιακού προγραμματισμού.

-Η διάρκεια απόσβεσης του μισθωμένου πράγματος ισοδυναμεί με τη διάρκεια της μίσθωσης.

-Οι συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν επιβαρύνονται με τον ειδικό τραπεζικό φόρο.

-Δεν επηρεάζεται ο ισολογισμός του μισθωτή.

-Μεγαλύτερο ποσοστό χρηματοδότησης σε σύγκριση με το δάνειο.

-Απλή λογιστική παρακολούθηση για το μισθωτή.

-Καθώς σήμερα έχουν περάσει περίπου επτά έτη από την ψήφιση του νομοσχεδίου, και πολλές τράπεζες έχουν ιδρύσει εταιρείες Λήζινγκ, φαίνεται πως η ανταπόκριση από πλευράς μικρομεσαίων επιχειρήσεων δεν ήταν τουλάχιστον η αναμενόμενη. Αντίθετα, πολλές μεγάλες επιχειρήσεις έχουν συνάψει συμβάσεις τέτοιου είδους. Ο βασικότερος λόγος, είναι η ανταγωνιστικότητα των βιοτεχνικών δανείων που τυγχάνουν αφ' ενός μόν επιδοτήσεως, αφ' ετέρου δε εγγυήσεως από το κράτος.

Ένα θέμα πάλι που απασχολεί τους αρμόδιους κρατικούς φορείς, είναι αυτό των αυτοκινήτων. Τα αυτοκίνητα δεν εμπεριέχονται στο νόμο της χρηματοδοτικής μίσθωσης, παρά το ότι υπάρχει ενδιαφέρον από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Σε γενικές γραμμές οι εταιρείες LEASING προσφέρουν:

Ρευστότητα (κεφάλαια κινήσεως στον μισθωτή με το να αγοράσει απ' αυτόν κάποιο μηχάνημα και στη συνέχεια να του το μισθώσει (Lease-back)).

Οι όροι και οι προϋποθέσεις δε που ορίζουν συνήθως είναι:

-Με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης παραχωρείται, έναντι μισθώματος, ή χρήση κινητού πράγματος που προορίζεται για την επι-

χειρήρηση ή το επάγγελμα του μισθωτή.

-Ελάχιστο ποσό συναλλαγής: Δρχ. 5.000.000.

-Περιοχές εξυπηρέτησης: Αθήνα, Θεσσαλονίκη.

-Διάρκεια μίσθωσης: 35-60 μήνες. Συνήθως καθορίζεται από την διάρκεια ωφέλιμης ζωής και τον ρυθμό τεχνολογικής απαξίωσης του εξοπλισμού.

-Μέθοδος πληρωμής: Μηνιαίο μίσθωμα πληρωτέο στο τέλος κάθε μήνα.

-Προμήθεια σύμβασης: 1% στη συνολική αξία του τιμολογίου.

-Μίσθωμα προκαταβολής: 15-20% της αρχικής τιμής του εξοπλισμού πληρωτέο με την υπογραφή της σύμβασης.

-Προμήθεια προπληρωμής: 5% στο κέφαλο που προπληρώνεται.

-Κάθε πληρωμή επιβαρύνεται με 18% ΦΠΑ.

-Στο τέλος της σύμβασης ο μισθωτής έχει τη δυνατότητα να αγοράσει το μισθωμένο πράγμα καταβάλοντας ποσό ύψους 5% επί της αρχικής αξίας του.

-Ασφάλιση: Τα μισθωμένα πράγματα πρέπει να ασφαίζονται κατά παντός κινδύνου καλυπτόμενου από την ελληνική ασφαλιστική αγορά (π.χ. φωτιά, κλοπή, βραχυκύκλωμα, τρομοκρατικές ενέργειες κ.λπ.) Η ασφάλιση θα πρέπει να γίνει για λογαριασμό της εταιρείας από ασφαλιστική εταιρεία επιλογής της εταιρείας.

-Συντήρηση: Ο μισθωτής πρέπει να συνάψει συμφωνία συντήρησης με τον προμηθευτή, ή αναγνωρισμένη εταιρία συντήρησης.

-Η σύμβαση δεν παρέχει δυνατότητα ακύρωσης.

2.14 ΚΙΝΗΤΡΑ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΝΟΜΟΥ 1892/90

Γενικά

Από το 1990, ισχύει στην Ελλάδα ο Αναπτυξιακός Νόμος 1892/90, ο οποίος αντικατέστησε τον προηγούμενο Νόμο 1262/82, επιδιώκοντας πάντοτε τη βελτίωση των παρεχομένων κινήτρων για ίδρυση και ανάπτυξη παραγωγικών μονάδων στη χώρα μας.

Ορισμός Παραγωγικής Επένδυσης

Παραγωγικές επενδύσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου, ορίζονται οι εξής:

- (α) Η κατασκευή, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός βιομηχανοστασίων, κτιριακών εγκαταστάσεων, ξενοδοχειακών καθώς και βοηθητικών εγκαταστάσεων των υπαγομένων στο Νόμο επιχειρήσεων.
- (β) Η αγορά αποπερατωθεισών ή ημιτελών βιομηχανικών ή βιοτεχνικών κτιριακών εγκαταστάσεων που βρίσκονται μέσα σε ΒΙΠΕ ΕΤΒΑ και ανήκουν κατά κυριότητα σε αυτές. Επίσης η αγορά μη χρησιμοποιούμενων, αποπερατωθεισών ή ημιτελών βιομηχανικών ή βιοτεχνικών κτιριακών εγκαταστάσεων κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, και μόνον όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν από μονάδες που μετεγκαθίστανται.
- (γ) Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού μηχανολογικού ή τεχνικού εξοπλισμού παραγωγής. Η αγορά και εγκατάσταση καινούργιων συστημάτων αυτοματοποίησης διαδικασιών και μηχανοργάνωσης, καθώς και οι δαπάνες του αναγκαίου για την επένδυση λογισμικού (software) και εκπαίδευσης του προσωπικού.
- (δ) Οι δαπάνες μελετών και επενδύσεων που αποσκοπούν στη εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας, όπως πληροφορικής και τηλεπληροφορικής. Οι δαπάνες μελετών εργονομίας και προστασίας της υγείας των εργαζομένων. Οι δαπάνες επενδύσεων για εφαρμοσμένη έρευνα και η αγορά οργάνων ή εξοπλισμού εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής και μεταλλευτικής έρευνας.
- (ε) Οι δαπάνες μετεγκατάστασης υφιστάμενων μεταποιητικών, βιομηχανικών, βιοτεχνικών και χειροτεχνικών επιχειρήσεων όλων των κλάδων, καθώς και οι δαπάνες ανέγερσης των αναγκαίων κτιριακών εγκαταστάσεων στη νέα θέση.
- (στ) Η κατασκευή καινούργιων αποθηκευτικών χώρων, ψυκτικών χώρων, χώρων ξήρανσης και συντήρησης προϊόντων. Η αγορά καινούργιων αυτοκινήτων ψυγείων ή πλοίων ψυγείων.
- (ζ) Η αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης εμπορευμάτων, υλικών, μεταφοράς εργατοτεχνικών και προσω-

- πικού, εξοπλισμού και εγκαταστάσεων διακίνησης υλικών.
- (η) Η ανέγερση βρεφονηπιακών σταθμών, καινούργιων εργατικών κατοικιών για την στέγαση προσωπικού της εταιρίας καθώς και κτιρίων ή εγκαταστάσεων ή εξοπλισμού προοριζόμενου για χώρους αναψυχής ή συνεστιάσεις του προσωπικού εφ'όσον κατασκευάζονται στην περιοχή που είναι εγκατεστημένη η επιχείρηση.
- (θ) Η ανέγερση, επέκταση και εκσυγχρονισμός Ξενοδοχειακών μονάδων, τουριστικών διαμερισμάτων, χώρων για μόνιμες εγκαταστάσεις κατασκηνωτικών κέντρων (Camping), εγκαταστάσεων χειμερινού τουρισμού, εγκαταστάσεων αξιοποίησης ιαματικών πηγών και η αγορά εξοπλισμού για τα παραπάνω.
- (ι) Οι δαπάνες επισκευής, αποκατάστασης και μετατροπής διατηρητέων παραδοσιακών σπιτιών ή κτιρίων σε τουριστικά καταλύματα (Ξενώνες/Ξενοδοχεία).
- (ια) Η αγορά υλικού για αναπαραγωγή των κτηνοτροφικών επιχειρήσεων και του πολλαπλασιαστικού υλικού γεωργικών, κτηνοτροφικών ή ιχθυοκαλλιεργητικών επιχειρήσεων.
- (ιβ) Οι δαπάνες επινδύσεων που αποσκοπούν στην κατασκευή, επισκευή, επέκταση, εκσυγχρονισμό και εξοπλισμό κεντρικών αγορών, σφαγείων, χώρων για κοινωνικές πολιτιστικές και λοιπές λειτουργίες.
- (ιγ) Η αγορά βιοτεχνικών χώρων σε τυποποιημένα βιοτεχνικά κτίρια των βιομηχανικών περιοχών ή σε πολυόροφα βιοτεχνικά κέντρα που έχουν κατασκευαστεί ή κατασκευάζονται από την ΕΤΒΑ μόνη της ή σε συνεργασία με τον ΕΟΜΜΕΧ καθώς και σε πολυόροφα βιοτεχνικά κτίρια που η κατασκευή τους έγινε με δανειοδότηση της ΕΤΒΑ, ανεξάρτητα από το χρόνο κατασκευής και χρησιμοποίησής τους.
- (ιδ) Η ανέγερση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων και η αγορά εξοπλισμού επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, στήριξης τουριστικών, ξενοδοχειακών μονάδων.
- (ιε) Η κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμός λημένων σκαφών

αναψυχής (μαρίνες) σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Ε.Ο.Τ., του ΥΠΕΧΩΔΕ και του ΥΕΝ.

(Ιστ) Η κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμός συνεδριακών κέντρων σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Ε.Ο.Τ.

(Ιζ) Η κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμός γηπέδων γκόλφ και των απαραίτητων εγκαταστάσεων τους καθώς και η αγορά του αναγκαίου εξοπλισμού σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Ε.Ο.Τ.

Δεν θεωρούνται παραγωγικές επενδύσεις και κατ'επέκταση δεν υπάγονται στις διατάξεις του Νόμου τα παρακάτω:

- Η αγορά επιβατικού αυτοκινήτου μέχρι έξι θέσεων.
- Η αγορά επίπλων και σκευών γραφείου.
- Η αγορά γηπέδων, οικοπέδων και αγροτεμαχίων.
- Η ανέγερση ή επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων σε οικόπεδο που δεν ανήκει στην κυριότητα του φορέα της επένδυσης

Κατ'εξαίρεση θεωρούνται παραγωγικές επενδύσεις:

- Η ανέγερση κτιριακών-εγκαταστάσεων επί οικοπέδου που δεν ανήκει κατά κυριότητα στο φορέα της επένδυσής, εφόσον έχει παραχωρηθεί προς τούτο η χρήση του για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 20 ετών από το Δημόσιο, του ΕΟΤ, της ΒΙΠΕ ΕΤΒΑ, συμπεριλαμβανομένου και αυτών που έχουν καθεστώς ελεύθερης ζώνης και από Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Η πραγματοποίηση επενδύσεων θερμοκηπίων, κατασκηνωτικών κέντρων ή κέντρων χειμερινού τουρισμού.
- Η πραγματοποίηση επενδύσεων υδατοκαλλιεργειών επί αιγιαλού.
- Η ανέγερση, επέκταση και εκσυγχρονισμός αυτοεξυπηρετούμενων καταλυμάτων και ξενοδοχειακών καταλυμάτων κάθε λειτουργικής μορφής κατώτερης της Γ'τάξης.
- Ο εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακής μονάδας κάθε λειτουργικής μορφής πριν από την πάροδο 10 ετών από την έναρξη λειτουργίας της μονάδας ή την ολοκλήρωση της επένδυσης εκσυγχρονισμού της μονάδας που έχει υπαχθεί στο 1892/90 ή 1262/82 ή 1116/81.

Ελάχιστα Όρια Ύψους Παραγωγικής Επένδυσης

Για την υπαγωγή επενδύσεων στο Νόμο, ορίζονται κατώτατα όρια ύψους αυτών των επενδύσεων που μπορούν να αναπροσαρμόζονται

κάθε φορά με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας.

α) Τριάντα Εκατομμύρια Δραχμές (30.000.000)

- Για επενδύσεις ίδρυσης ή επέκτασης που πραγματοποιούνται από επιχειρήσεις γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές και αλιευτικές, επιχειρήσεις σύγχρονης τεχνολογίας, επιχειρήσεις αγροτικών ή αγροτοβιομηχανικών συνεταιρισμών για επενδύσεις σε μηχανικά μέσα σοράς, καλλιέργειας, συγκομιδής και συσκευασίας αγροτικών προϊόντων.

- Για επενδύσεις τυποποίησης και συσκευασίας, συντήρησης, αποξήρανσης, κατάψυξης ή αφυδάτωσης γεωργικών, κτηνοτροφικών και ιχθυερών προϊόντων.

- Για επενδύσεις παραγωγής βιομάζας από ετήσια ή πολυετή φυτά για την παραγωγή ενέργειας.

β) Εξήντα Εκατομμύρια Δραχμές (60.000.000)

Για επενδύσεις ίδρυσης ή επέκτασης που πραγματοποιούνται από τις υπόλοιπες κατηγορίες επιχειρήσεων που υπάγονται στο Νόμο.

γ) Δεκαπέντε Εκατομμύρια Δραχμές (15.000.000)

Για επενδύσεις επισκευών αποκατάστασης και μετατροπής διατηρητέων παραδοσιακών οικιών ή κτιρίων σε ξενώνες ή ξενοδοχειακές μονάδες (σύμφωνα με τα προβλεπόμενα σε σχετικά άρθρα).

δ) Πέντε Εκατομμύρια Δραχμές (5.000.000)

Για επενδύσεις ίδρυσης ή επέκτασης που πραγματοποιούνται από επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας καθώς και από επιχειρήσεις εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής, ενεργειακής και τεχνολογιών και λογισμικού.

ε) Δύο Εκατομμύρια Δραχμές (2.000.000)

Για επενδύσεις εκσυγχρονισμού που πραγματοποιούνται από επιχειρήσεις της προηγούμενης περίπτωσης (δ).

(στ) Δέκα Εκατομμύρια Δραχμές (10.000.000)

Για επενδύσεις εκσυγχρονισμού όλων των υπολοίπων κατηγοριών επιχειρήσεων που υπάγονται στο Νόμο.

Τα όρια αυτά δεν ισχύουν για επενδύσεις ενεργειακού χαρα-

κτήρα, προστασίας περιβάλλοντος, διάφορες επενδύσεις Ειδικών Ιδρυμάτων και Εργαστηρίων Ταχύρρυθμης Αναπροσαρμογής για την απασχόληση ατόμων με ειδικές ανάγκες, και επενδύσεις ίδρυσης ή επέκτασης εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής ή ενεργειακής ή μεταλλευτικής έρευνας που πραγματοποιούνται από τις παραγωγικές μονάδες που υπάγονται στο Νόμο.

Υπαγόμενες Επιχειρήσεις

Υπάγονται στο νόμο αυτό οι ακόλουθες επιχειρήσεις:

- (α) Μεταποιητικές βιομηχανικές, βιοτεχνικές και χειροτεχνικές επιχειρήσεις όλων των κλάδων.
- (β) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές και αλιευτικές (υδατοκαλλιέργειες) επιχειρήσεις σύγχρονης τεχνολογίας.
- (γ) Μεταλλευτικές και λατομικές επιχειρήσεις.
- (δ) Κέντρα Τεχνικής Βοήθειας για τη βιομηχανία και τη βιοτεχνία.
- (ε) Επιχειρήσεις αξιοποίησης αγροτικών, βιομηχανικών και αστικών απορριμμάτων και αποβλήτων.
- (στ) Επιχειρήσεις αγροτικών ή αγροτοβιομηχανικών συνεταιρισμών.
- (ζ) Επιχειρήσεις παραγωγής διαφόρων μορφών ενέργειας.
- (η) Επιχειρήσεις παραγωγής μηχανισμών για την εξοικονόμηση ενέργειας.
- (θ) Επιχειρήσεις τυποποίησης και συσκευασίας, συντήρησης, αποξήρανσης, κατάψυξης ή αφυδάτωσης γεωργικών, κτηνοτροφικών και ιχθυερών προϊόντων.
- (ι) Επιχειρήσεις παραγωγής βιομάζας για την παραγωγή ενέργειας.
- (ια) Επιχειρήσεις υγρών καυσίμων και υγραερίων κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις.
- (ιβ) Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και Ξενώνες καθώς και επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών στήριξης τουριστικών ξενοδοχειακών μονάδων.
- (ιγ) Κατασκηνωτικά κέντρα (Campings), και διαμερίσματα για τουριστική χρήση, σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Ε.Ο.Τ.

- (ιδ) Επιχειρήσεις εκμετάλλευσης ιαματικών πηγών και κέντρα χειμερινού τουρισμού.
- (ιε) Οικίες ή κτίρια που χαρακτηρίζονται διατηρητέα ή παραδοσιακά, διασκευαζόμενα σε ξενώνες ή ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, ή εργαστήρια παραφωφής παραδοσιακών βιοτεχνικών προϊόντων.
- (ιστ) Επιχειρήσεις συνεταιρισμών ή επιχειρήσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις.
- (ιζ) Ιερές μονές και ορθόδοξες ακαδημίες (για ορισμένες επενδύσεις).
- (ιη) Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας.
- (ιθ) Εκδοτικές ή εκτυπωτικές επιχειρήσεις ημερησίου τύπου Αθήνας και Θεσ/νίκης για το σύνολο των επαρχιακών εφημερίδων.
- (κ) Επιχειρήσεις κατασκευής και εκμετάλλευσης σταθμών αυτοκινήτων για δημόσια χρήση χωρητικότητας ογδόντα (80) τουλάχιστον θέσεων.
- (κα) Επιχειρήσεις εκμετάλλευσης λιμένων αναψυχής, συνεδριακών κέντρων και γηπέδων γκολφ.
- (κβ) Εργαστήρια εφαρμοσμένης βιομηχανικής, ενεργειακής και μεταλλευτικής έρευνας, ανάπτυξης τεχνολογιών και λογισμικού.
- (κγ) Επιχειρήσεις παραγωγής ηλεκτρισμού από ήπιες μορφές ενέργειας.
- (κδ) Τεχνικές εταιρίες για τον εκσυγχρονισμό τους, την αντικατάσταση των μηχανημάτων τους και του λοιπού εξοπλισμού τους.

Περιοχές Ανάπτυξης

Σύμφωνα με τις διατάξεις του αναπτυξιακού Ν. 1892/90, η χώρα έχει διαιρεθεί σε 4 περιοχές Α, Β, Γ, και Δ, λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική και περιφερειακή τους ανάπτυξη. Τα κίνητρα που δίνονται, βαθμιαία αυξάνονται από την περιοχή Α προς την περιοχή Δ. Ιδιαίτερα αυξημένα κίνητρα προβλέπονται από το Νόμο για την Θράκη. Έχουν γίνει δύο διαφορετικές κατανομές της Ελληνικής Επικράτειας:

- (α) Για τις μεταποιητικές, γιομηχανικές βιοτεχνικές, αγροτο-
κτηνοτροφικές μονάδες, μεταλλευτικές επιχειρήσεις, κ.α.
- (β) Για τις τουριστικές ξενοδοχειακές μονάδες, κατασκηνωτικά
κέντρα, επιχειρήσεις εκμετάλλευσης ιαματικών πηγών και κέντρων
χειμερινού τουρισμού.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΙΝΗΤΡΩΝ

Βιομηχανικές, Βιοτεχνικές και Μεταλλευτικές Επιχειρήσεις	Τουριστικές, Ξενοδοχειακές Επιχει- ρήσεις και Μονάδες Εκμετάλλευσης Ιαματικών Πηγών και Κατασκηνωτι- κών Κέντρων (Campings)
---	--

ΠΕΡΙΟΧΗ Α

Ο Νομός Αττικής εκτός από τις επαρχίες Τροιζηνίας, Κυθήρων και Λαυρεωτικής (τα όρια της ζώνης Λαυρεωτικής καθορίζονται με κοι- νή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, ΠΕΧΩΔΕ και Εσωτερι- κών), το τμήμα του Νομού Κοριν- θίας που συνορεύει με το Νομό Αττικής και μέχρι τον Ισθμό Κο- ρινθίας, ο Νομός Θεσσαλονίκης εκτός από τα τμήματα δυτικά του ποταμού Αξιού και της επαρχίας Λαγκαδά.	Ο Νομός Αττικής (εκτός από την Επαρχία Τροιζηνίας, τα νησιά Αίγινα, Σπέτσες, Υδρα και την επαρχία Κυθήρων) και ο Νό- μος Θεσσαλονίκης.
--	--

ΠΕΡΙΟΧΗ Β

Οι Νομοί Βοιωτίας, Μαγνησίας, Λάρισας, Κορινθίας (εκτός από το προαναφερθέν τμήμα), Αχαΐας, πλην της επαρχίας Καλαβρύτων, Ηρακλείου, η περιοχή της πόλης της Ρόδου που καθορίζεται από ακτίνα 15 χλμ. από το Νομαρχι- ακό κατάστημα της πόλης, οι επαρχίες Λαυρεωτικής και Τροι-	Τα νησιά Κέρκυρα (εκτός από την περιοχή Λευκίμμης από το γεφύ- ρι Μεσογγής μέχρι Κάβο, καθ'ό- λο το τμήμα του νησιού), Μύκο- νος, Σκιάθος, Αίγινα, Σπέτσες, Υδρα, η επαρχία Τροιζηνίας, οι επαρχίες Τεμένους και Πεδιάδας του Νομού Ηρακλείου, η επαρχία Μιραμπέλλου του Νομού Λασιθίου,
--	--

ζηνίας, το τμήμα του νομού Θεσσαλονικῆς δυτικά του ποταμού Αξιού, η επαρχία Λαγκαδά και η πόλη της Χαλκίδας.

η περιοχή της πόλης της Ρόδου σε βάθος 10 χλμ. από το Νομαρχιακό Κατάστημα της πόλης και η πόλη της Χαλκίδας του Νομού Ευβοίας.

ΠΕΡΙΟΧΗ Γ

Οι Νομοί Ημαθίας, Κοζάνης, Φωκίδος, Καβάλας, Τρικάλων, Καρδίτσας, Ευρυτανίας, Αιτωλοακαρνανίας, Ευβοίας (πλην Χαλκίδας), Αρτας, Γρεβενών, Πρεβέζης, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Πέλλας, Χαλκιδικῆς, Κιλκίς, Σερρών, Δράμας, Ηλείας, Χανίων, Κέρκυρας, Φθιώτιδας, Πιερίας, Αργολίδος, Αρκαδίας, Λακωνίας, Λευκάδας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου, Φλώρινας, Ρεθύμνου, Λασιθίου, Κυκλάδων και η επαρχία Κυθήρων και Καλαβρύτων. Επίσης οι υπόλοιπες περιοχές της χώρας που δεν εμπίπτουν στις άλλες ζώνες εκτός των ακριτικών περιοχών των διαφόρων Νομών (πλην της νήσου Κέρκυρας) σε απόσταση 20 χλμ. από τα σύνορα, καθώς και των Δήμων και Κοινοτήτων των οποίων τα διοικητικά όρια τέμνονται από την ζώνη των 20 χλμ.

Οι Νομοί Βοιωτίας, Ρεθύμνου, Φωκίδας, Λασιθίου, Αρτας, Τρικάλων, Ευρυτανίας, Κοζάνης, Ημαθίας, Ηλείας, Γρεβενών, Λακωνίας, Πρεβέζης, Αιτωλοακαρνανίας, Μαγνησίας (εκτός από την Σκιάθο), Λάρισας, Εύβοιας (εκτός από την πόλη της Χαλκίδας), Φθιώτιδας, Κορινθίας, Αργολίδας, Αχαιίας, Πιερίας, Χαλκιδικῆς, Καβάλας, Αρκαδίας, Καρδίτσας, το υπόλοιπο του Νομού Κέρκυρας, οι Νομοί Λευκάδας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου, οι Κυκλάδες (πλην Μυκόνου), το υπόλοιπο της Κρήτης και η επαρχία Κυθήρων.

ΠΕΡΙΟΧΗ Δ

Οι Νομοί Λέσβου, Χίου, Σάμου, Μεσσηνίας, Εάνθης, Ροδόπης, Εβρου, Δωδεκανήσου (πλην της πόλης της Ρόδου που καθορίζεται από ακτίνα 15 χλμ. από το Νομαρχιακό Κατάστημα της πόλης) οι αφιερωμένες περιοχές των διαφόρων Νομών (πλην της Κέρκυρας) σε από-

Οι Νομοί Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλας, Κιλκίς, Δράμας, Εάνθης, Ροδόπης, Εβρου, Μεσσηνίας, Σερρών, Λέσβου, Χίου, Σάμου, Δωδεκανήσου (εκτός από την πόλη της Ρόδου σε βάθος 10 χλμ. από το Νομαρχιακό Κατάστημα της πόλης).

σταση 20 χλμ. από τα σύνορα, καθώς και οι Δήμοι και οι Κοινότητες των οποίων τα διοικητικά όρια τέμνονται από τα όρια των 20 χλμ.

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Με κοινές υπουργικές αποφάσεις, ορισμένου νομοί, επαρχίες και κοινότητες απολαμβάνουν, για ειδικούς λόγους, τα κίνητρα άλλων ευνοϊκότερων περιοχών. Πιο συγκεκριμένα:

Πέραν από τις προαναφερόμενες περιοχές που έχουν ορισθεί για τις ανάγκες του Νόμου, μπορούν να ορίζονται ζώνες μέσα σε κάθε επιχορηγούμενη περιοχή, που αντιμετωπίζουν έντονο αναπτυξιακό πρόβλημα, στις οποίες χορηγούνται αυξημένα κίνητρα. Μπορούν επίσης να ορίζονται ειδικές ζώνες, για την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης ή και αξιοποίησης γεωργικών προϊόντων.

Η Κυβέρνηση μπορεί επίσης να καθορίζει ζώνες της Επικράτειας που παρουσιάζουν υπερσυγκέντρωση τουριστικής δραστηριότητας, στις οποίες δεν έχουν εφαρμογή τα κίνητρα επιχορήγησης και επιδότησης επιτοκίου του παρόντος νόμου ή καθορίζεται ποσοστό επιχορήγησης και επιδότησης επιτοκίου άλλων δυσμενέστερων από άποψη κινήτρων περιοχών, ανάλογα με το βαθμό συγκέντρωσης τουριστικής δραστηριότητας και το είδος της επένδυσης.

Οι μονάδες που εγκαθίστανται μέσα σε βιομηχανικές περιοχές ή ζώνες της ΕΤΒΑ, βιοτεχνικά κέντρα του ΕΟΜΜΕΧ ή παρόμοια κέντρα και κτίρια επιχειρήσεων, Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), εντάσσονται στα πλαίσια των επιπλέον κινήτρων που χορηγούνται για τις περιπτώσεις αυτές είναι αυτά της επόμενης ευνοϊκότερης, από εκείνη στην οποία ανήκουν, περιοχής.

Στις επιχειρήσεις όλων των κατηγοριών που πραγματοποιούν επενδύσεις στις ειδικές ζώνες ή τις επιπλέον μονάδες επιχορήγησης. Στις επιχειρήσεις όλων των κατηγοριών που πραγματοποιούν επενδύσεις στις ειδικές ζώνες ή τις ΒΙΠΕ ΕΤΒΑ της θράκης, παρέχονται επτά (7) επιπλέον μονάδες επιχορήγησης.

Μορφές Κινήτρων Γενικά

Για την ενίσχυση των παραγωγικών επενδύσεων τα κίνητρα που

προβλέπει ο Ν 1892/1990 είναι:

επιχορήγηση επενδύσεων, επιδότηση επιτοκίου, αφορολόγητες εκπτώσεις και αυξημένες αποσβέσεις. Ο υποψήφιος επενδυτής έχει το δικαίωμα να επιλέξει έναν από τους δύο συνδυασμούς που αναφέρονται πιο κάτω: (α) Επιχορήγηση, επιδότηση επιτοκίου και αυξημένες αποσβέσεις. (β) Αφορολόγητες εκπτώσεις και αυξημένες αποσβέσεις.

Για την επιλογή του καλύτερου συνδυασμού λαμβάνονται υπόψη ή μορφή της επένδυσης, το μέγεθος της επένδυσης, ο χώρος εγκατάστασης, αν πρόκειται για υφιστάμενη ή το πρώτον ιδρυόμενη επιχείρηση, οι απαιτήσεις του επενδυτή κλπ. Πέρα των πιο πάνω κινήτρων, με τις διατάξεις του Ν 1731/1987 και του Ν 1828/1989 προβλέπεται μειωμένος συντελεστής φορολογίας αδιανεμήτων κερδών για τις ανώνυμες εταιρίες που πραγματοποιούν παραγωγικές επενδύσεις πάνω από 50 εκατ. Δρχ. Η ανάλυση των μειώσεων των φορολογικών συντελεστών περιγράφεται στο Κεφάλαιο "Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων. Επιχορήγηση Επενδύσεων

Οι επιχορηγήσεις, που αποτελούν κεφαλαιακή ενίσχυση εκ μέρους του δημοσίου, στις παραγωγικές επενδύσεις, δίνονται για παραγωγικές επενδύσεις ή για τμήμα τους ύψους μέχρι 2,5 δισ Δρχ. Το όριο αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με σχετική απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας.

Για επενδύσεις πάνω από ή 2,5 δισ. Δρχ. η επιχείρηση υποχρεούται να διατηρήσει το ελάχιστο ποσοστό ίδιας συμμετοχής στη συνολική παραγωγική επένδυση όπως αυτό καθορίζεται σε κάθε περίπτωση.

Για τον προσδιορισμό του ορίου των 2,5 δισ. Δρχ. λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ύψος του επενδυτικού προγράμματος.

Για τον καθορισμό του συνολικού ύψους του επενδυτικού προγράμματος, υπολογίζοντας αθροιστικά όλα τα επενδυτικά προγράμματα που αφορούν την ίδια παραγωγική διαδικασία εφόσον υποβάλλονται από τον ίδιο επενδυτή για υπαγωγή στις διατάξεις αυτού του νόμου, μέσα σε διάστημα 5 ετών από την ολοκλήρωση της πρώτης επένδυσης που αφορά την ίδια παραγωγική διαδικασία και έχει ήδη υπαχθεί στις διατάξεις αυτού του Νόμου, καθώς και του Ν 1262/82.

Οι επιχορηγήσεις που παρέχονται για τις διάφορες περιοχές

και το ελάχιστο ποσοστό της ίδιας συμμετοχής που απαιτείται έχει ως εξής:

Περιοχή	Ποσοστό Επιχορήγησης	Ελάχιστο Ποσοστό Ίδιας Συμμετοχής
A	40% (μόνο για ειδικές επενδύσεις)	40%
	Βιομηχανικές Βιοτεχνικές & Μεταλλουργικές	Ξενοδοχειακές Τουριστικές & Ίαματ. Πηγών
B	15%	10% 40%
Γ	25%	15% 35%
Δ	35%	25% 25%
ΘΡΑΚΗ	45%	35% 15%

Λίγα λόγια για την ίδια συμμετοχή

Η ίδια συμμετοχή του επενδυτή αποτελεί ίδιο κεφάλαιο για τις ατομικές επιχειρήσεις με ύψος επένδυσης μέχρι 60 εκ. Δρχ. και εταιρικό κεφάλαιο για τις λοιπές πλην συνεταιρισμών επιχειρήσεις.

Γενικά Κριτήρια Αξιολόγησης Επενδύσεων

Η αξιολόγηση των επενδύσεων γίνεται με βάση τα κριτήρια που αναφέρονται συνοπτικά παρακάτω. Τα τρία πρώτα κριτήρια αφορούν τη βιωσιμότητα της επένδυσης, εφόσον δε ικανοποιούνται αυτά ακολουθεί η αξιολόγηση με βάση τα υπόλοιπα.

1. Η εμπειρία και η δραστηριότητα του φορέα της επένδυσης καθώς και η φερεγγυότητα και η οικονομική του επιφάνεια. Για ήδη υφιστάμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη τα οικονομικά τους αποτελέσματα των τελευταίων ετών.
2. Ο κορεσμός του κλάδου στον οποίο εντάσσεται η επένδυση καθώς και η συνεισφορά της στην κερδοφορία της επιχείρησης.

3. Η οργάνωση της επιχείρησης που πραγματοποιεί την επένδυση.
4. Η εκτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης και των προοπτικών του κλάδου στον οποίο εντάσσεται η επένδυση και η συμβολή του στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.
5. Το ύψος της ίδιας συμμετοχής του επενδυτή.
6. Οι προοπτικές πωλήσεων και στο εξωτερικό, ώστε να εκτιμηθεί η ανταγωνιστικότητα της επένδυσης όχι μόνο σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο αλλά και σε διεθνές.
7. Η συμβολή της επένδυσης στην απασχόληση, την εξοικονόμηση ενέργειας, τη μείωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος, την ποιότητα ζωής, κλπ.
8. Η εκτίμηση της τεχνολογίας και της παραγωγικότητας της επένδυσης, ιδίως για επενδύσεις του ιδίου κλάδου καθώς και του επιπέδου οργάνωσης της επιχείρησης.
9. Η τυχόν εξασφάλιση διεθνών εμπορικών ή τεχνικών συνεργασιών.

Αιτήσεις επιχειρήσεων για υπαγωγή επενδύσεων, καθώς και αιτήματα για τροποποίηση όρων εγκριτικών αποφάσεων, που έχουν απορριφθεί, δεν επανεξετάζονται.

Επιδότηση Επιτοκίου

Στις επενδύσεις που έχουν υπαχθεί στο καθεστώς των επιχορηγήσεων του Νόμου, παρέχεται συγχρόνως επιδότηση του εκάστοτε κατά περίπτωση εφαρμοζομένου επιτοκίου τραπεζικών δανείων, ομολογιακών δανείων εκδιδομένων σε δημόσια εγγραφή ή δανείων από άλλους οργανισμούς εφόσον έχουν ληφθεί για την πραγματοποίησή τους. Το ποσοστό επιδότησης είναι ίσο με το ποσοστό επιχορήγησης που εγκρίθηκε και παρέχεται για τα τρία (3) πρώτα χρόνια εξυπηρέτησης των δανείων που έχουν συναφθεί, εκτός από επενδύσεις της περιοχής Δ που πραγματοποιούνται σε ειδικές ζώνες και τις επενδύσεις προστασίας του περιβάλλοντος και περιορισμού της ρύπανσης που πραγματοποιούνται στις περιοχές Α, Β, Γ, Δ, για τις οποίες η επιδότηση του επιτοκίου παρέχεται για τα έξι (έξι) πρώτα χρόνια. Για τον υπολογισμό του επιδοτούμενου τραπεζικού δανείου δεν λαμβάνεται υπόψη η αξία του οικοπέδου.

3.4.22 Προκειμένου για επενδύσεις που πραγματοποιούνται στους νομούς Έβρου, Ροδόπης και Ξάνθης η επιδότηση επιτοκίου παρέχεται για όλη τη χρονική διάρκεια εξυπηρέτησης του δανείου και μέχρι το πολύ δέκα (10) χρόνια.

Το ποσό επιδότησης επιτοκίου μειώνει το ποσό των χρεωστικών τόκων που αφαιρούνται από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης, για να υπολογιστούν τα καθαρά φορολογητέα κέρδη. Η επιδότηση επιτοκίου δεν παρέχεται σε περιπτώσεις που η επένδυση υπάγεται στο καθεστώς των αφορολόγητων εκπτώσεων και παρέχεται εφόσον το επιτόκιο δεν επιδοτείται από άλλη πηγή.

Αυξημένες Αποσβέσεις

Οι αυξημένες αποσβέσεις (πέρα από τις τακτικές που ορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία), ισχύουν για τις προβλεπόμενες από τον Ν 1892/90 παραγωγικές επενδύσεις που θα πραγματοποιηθούν μέχρι 31.12.1994, από τις υπαγόμενες στον ως άνω νόμο επιχειρήσεις.

Οι συντελεστές προσαύξησης των τακτικών αποσβέσεων, εξαρτώνται από την περιοχή εγκατάστασης της επιχείρησης και τις βάρδιες εργασίας και είναι οι παρακάτω:

Περιοχή	Α Βάρδια	Β Βάρδια	Γ Βάρδια
Α	—	20%	40%
Β	20%	40%	80%
Γ	35%	70%	120%
Δ	50%	100%	150%

Για τις μεταλλευτικές και λατομικές επιχειρήσεις, εκτός από τις μεταλλευτικές επιχειρήσεις των περιοχών Α και Δ για τις οποίες ισχύει το καθεστώς των περιοχών αυτών, ισχύει το καθεστώς της περιοχής Γ ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασης, ενώ για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, τις επιχειρήσεις εκμετάλλευσης ιαματικών πηγών, τα κατασκηνωτικά κέντρα (Camping) και κέντρα χειμερινού τουρισμού ισχύουν οι παραπάνω συντελεστές Α βάρδιας.

Για την εφαρμογή του ευεργετήματος των αυξημένων αποσβέσεων

απαιτείται απασχόληση στη δεύτερη βάρδια αριθμού εργατών που αναλογεί σε μέσο ετήσιο ποσοστό ίσο τουλάχιστον προς το ήμισυ (50%) αυτών που απασχολούνται στην πρώτη βάρδια και εφόσον απασχολεί και τρίτη βάρδια, απαιτείται συνολικά στη δεύτερη και τρίτη βάρδια απασχόληση αριθμού εργατών που αναλογεί σε μέσο ετήσιο ποσοστό ίσο τουλάχιστον προς τα τέσσερα πέμπτα (80%) αυτών που απασχολούνται στην πρώτη βάρδια.

Για τον υπολογισμό των τακτικών και πρόσθετων αποσβέσεων, αφαιρείται από την αξία κτήσης των πάγιων στοιχείων το ποσό των δωρεάν επιχορηγήσεων που λαμβάνει η επιχείρηση από το Δημόσιο.

Οι πρόσθετες αποσβέσεις μπορούν να γίνουν και στην περίπτωση που η επένδυση υπαχθεί στο καθεστώς των αφορολόγητων εκπτώσεων.

Αφορολόγητες Εκπτώσεις

Παρέχονται εκπτώσεις από τα υποκείμενα σε φόρο εισοδήματος καθαρά κέρδη των υπαγόμενων στο Νόμο αυτό επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες ή μεταφέρονται ή ιδρύονται στις περιοχές Β, Γ και Δ εφόσον πραγματοποιήσουν νέες παραγωγικές επενδύσεις όπως αυτές ορίζονται από το Νόμο αυτό μέχρι την 31/12/1994.

Τα ποσοστά των αφορολόγητων εκπτώσεων πάνω στην αξία των νέων παραγωγικών επενδύσεων που πραγματοποιούνται από την 1/7/1990 και τα ποσοστά των καθαρών κερδών μέχρι τα οποία μπορεί να φθάσει η αφορολόγητη έκπτωση είναι ως εξής:

Περίπτωση (α)

Για όλες τις κατηγορίες επενδύσεων πλην εκείνων που αναφέρονται στην επόμενη περίπτωση (β).

Περιοχές	Ποσοστό αφορολόγητης έκπτωσης επί της αξίας της επένδυσης	Ποσοστό ετήσιων κερδών μέχρι του οποίου μπορεί να φτάσει η αφορολόγητη έκπτωση
A	—	—
B	60%	60%
Γ	75%	75%
Δ	90%	90%
ΘΡΑΚΗ	100%	100%

Περίπτωση (β)

Για τις επενδύσεις ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, ξενώνων, ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων και κατασκηνωτικών κέντρων (campings):

Περιοχές	Ποσοστό αφορολόγητης έκπτωσης επί της αξίας της επένδυσης	Ποσοστό ετήσιων κερδών μέχρι του οποίου μπορεί να φτάσει η αφορολόγητη έκπτωση
A	—	—
B	40%	60%
Γ	55%	75%
Δ	70%	90%
ΘΡΑΚΗ	100%	100%

Σε περίπτωση που η επένδυση ή τμήμα αυτής έτυχε επιχορήγησης, η επένδυση αυτή δεν μπορεί να υπαχθεί στο καθεστώς των αφορολόγητων εκπτώσεων.

Παρακάτω αναφέρονται οι περιπτώσεις όπου επενδύσεις επιχειρήσεων απολαμβάνουν του ευεργετημάτων των αφορολόγητων εκπτώσεων.

Παρακάτω αναφέρονται οι περιπτώσεις όπου επενδύσεις επιχειρήσεων απολαμβάνουν των ευεργετημάτων των αφορολόγητων εκπτώσεων άλλων περιοχών από αυτές που πραγματοποιούνται.

Υπάγονται στο καθεστώς των αφορολόγητων εκπτώσεων που ισχύει για την περιοχή Β:

1. Επενδύσεις που πραγματοποιούνται στη ΒΙΠΕ ΕΤΒΑ του Νομού Θεσ/νίκης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα σε σχετικό άρθρο του Νόμου.
2. Επιχειρήσεις τεχνικών εταιριών ανεξάρτητα της περιοχής στην οποία εδρεύουν.

Υπάγονται στο καθεστώς των αφορολόγητων εκπτώσεων που ισχύει για την περιοχή Γ:

1. Μεταλλευτικές και λατομικές επιχειρήσεις που πραγματοποιούν επενδύσεις στην περιοχή Β και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα σε σχετικό άρθρο του Νόμου.
2. Επιχειρήσεις που υπάγονται στο Νόμο και που πραγματοποιούν ειδικές επενδύσεις (αναφέρονται παρακάτω στο ειδικό κεφάλαιο) στην περιοχή Α καθώς και επιχειρήσεις εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής, ενεργειακής και μεταλλευτικής έρευνας, και επιχειρήσεις ανάπτυξης τεχνολογιών και λογισμικού που πραγματοποιούν επενδύσεις στην περιοχή Α.
3. Για τις ίδιες επενδύσεις (της περίπτωσης 2.) που πραγματοποιούνται στη περιοχή Β.
4. Επιχειρήσεις εκμετάλλευσης λιμένων αναψυχής, συνεδριακών κέντρων, γηπέδων γκολφ καθώς και ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που πραγματοποιούν επενδύσεις ίδρυσης, επέκτασης ή εκσυγχρονισμού λιμένων αναψυχής, συνεδριακών κέντρων και γηπέδων γκολφ, σε οποιαδήποτε περιοχή εκτός της περιοχής Α.
5. Επιχειρήσεις εκμετάλλευσης ιαματικών πηγών και κέντρα χειμερινού τουρισμού που πραγματοποιούν επενδύσεις σε οποιαδήποτε περιοχή εκτός της περιοχής Α.

Για τις παραπάνω επενδύσεις που πραγματοποιούνται στη θράκη παρέχεται το ευεργέτημα των αφορολόγητων εκπτώσεων αυτής της περιοχής.

Υπάγονται στο καθεστώς των αφορολόγητων εκπτώσεων που ισχύει για την περιοχή Δ:

1. Επιχειρήσεις που υπάγονται στο Νόμο και που πραγματοποιούν ειδικές επενδύσεις στην περιοχή Γ, επιχειρήσεις εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής, ενεργειακής και μεταλλευτικής έρευνας καθώς και επιχειρήσεις ανάπτυξης τεχνολογιών και λιγισμικού που πραγματοποιούν επενδύσεις στην περιοχή Γ.
2. Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που πραγματοποιούν επενδύσεις ίδρυσης ή επέκτασης ξενοδοχειακών μονάδων ΑΑ και Α τάξης ή μονάδων εξυπηρέτησης θεραπευτικού ή αθλητικού ή χειμερινού τουρισμού στις περιοχές Β και Γ.

Οι σημαντικότερες προϋποθέσεις με βάση τις οποίες δίνονται τα ευεργετήματα των αφορολόγητων εκπτώσεων είναι:

- (α) Υπολογίζονται με βάση τα καθαρά κέρδη που περιλαμβάνονται στην υποβαλλόμενη αρχική δήλωση φόρου εισοδήματος και τα οποία προέρχονται από δραστηριότητες των επιχειρήσεων μετά την αφαίρεση των κρατήσεων για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού και των διανεμομένων κερδών της χρήσης.
- (β) Πραγματοποιούνται από τα κέρδη της διαχειριστικής χρήσης που έγινε η επένδυση. Αν δεν πραγματοποιηθούν κέρδη κατά τη διαχειριστική αυτή χρήση ή αυτά που πραγματοποιούνται δεν επαρκούν, η αφορολόγητη έκπτωση πραγματοποιείται από τα κέρδη των αμέσως επόμενων διαχειριστικών χρήσεων, μέχρι να καλυφθούν τα ποσά της αξίας των επενδύσεων που ορίζονται από το σχετικό άρθρο.
- (γ) Εμφανίζονται με τη μορφή του αφορολόγητου αποθεματικού σε ξεχωριστούς λογαριασμούς στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης κ.α.
- (γ) Ίδρυσης ή επέκτασης εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής ή ενεργειακής ή μεταλλευτικής έρευνας που πραγματοποιούνται από τις παραγωγικές μονάδες που υπάγονται στο Νόμο.
- (δ) Επιχειρήσεων παραγωγής προϊόντων και παροχής υπηρεσιών εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας.

- (ε) Επενδύσεις Ειδικών Ιδρυμάτων και Εργαστηρίων Ταχύρρυθμης Αναπροσαρμογής για την απασχόληση ατόμων με ειδικές ανάγκες.
- (στ) Επενδύσεις επιχειρήσεων εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής, ενεργειακής και μεταλλευτικής έρευνας, επιχειρήσεις ανάπτυξης τεχνολογιών και επιχειρήσεις ανάπτυξης λογισμικού.

Τα ποσοστά επιχορήγησης για τις παραπάνω ειδικές επενδύσεις είναι:

Περιοχή	Ποσοστό Επιχορήγησης
A	40%
B	40%
Γ	40%
Δ	45%
ΘΡΑΚΗ	55%

Για ορισμένες περιπτώσεις ισχύουν τα παρακάτω: Υπάγονται στους όρους επιχορήγησης και επιδότησης επιτοκίου που ισχύουν για την περιοχή Β:

1. Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές και αλιευτικές επιχειρήσεις σύγχρονης τεχνολογίας που πραγματοποιούν επενδύσεις στην Α περιοχή.
2. Τεχνικές εταιρίες που επενδύουν για τον εκσυγχρονισμό τους, την αντικατάσταση των μηχανημάτων τους και του λοιπού εξοπλισμού ανεξάρτητα από την περιοχή στην οποία εδρεύουν.
3. Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που πραγματοποιούν επενδύσεις στην περιοχή Α για τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεών τους.
4. Επιχειρήσεις που μετεγκαθίστανται από την Α περιοχή στη ΒΙΠΕ ΕΤΒΑ του νομού Θεσ/νίκης.

Στους όρους επιχορήγησης και επιδότησης επιτοκίου που ισχύουν για την Γ περιοχή, υπάγονται:

1. Εκδοτικές ή εκτυπωτικές επιχειρήσεις ημερήσιου τύπου Αθηνών και Θεσ/νίκης για το σύνολο των εκδόσεών τους και ε-

πιχειρήσεις ημερησίων επαρχιακών εφημερίδων που πραγματοποιούν επενδύσεις στις περιοχές Α και Β. Γραυτές τις επιχειρήσεις ισχύουν επιπλέον τα ευνοϊκότερα κίνητρα των αφορολόγητων εκπτώσεων και αυξημένων αποσβέσεων.

2. Επιχειρήσεις που πραγματοποιούν στην περιοχή Α επενδύσεις επισκευής, αποκατάστασης και μετατροπής διατηρητέων ή παραδοσιακών οικιών ή κτιρίων σε ξενώνες ή ξενοδοχειακές μονάδες σύμφωνα με τα προβλεπόμενα σε σχετικά άρθρα του Νόμου.

Αν οι παραπάνω επιχειρήσεις πραγματοποιούν επενδύσεις σε αξιόλογους παραδοσιακούς χώρους στις υπόλοιπες περιοχές, παρέχονται 5 επιπλέον μονάδες επιχορήγησης.

3. Επενδύσεις μεταλλευτικών και λατομικών επιχειρήσεων σε όποια περιοχή και να πραγματοποιούνται (σύμφωνα με τα προβλεπόμενα σε σχετικό άρθρο) εκτός από αυτές που βρίσκονται στην Δ περιοχή και στη θράκη οπότε ισχύει το καθεστώς για τις περιοχές αυτές.

Στους όρους επιχορήγησης και επιδότησης επιτοκίου που ισχύουν για τη Δ περιοχή, υπάγονται οι παρακάτω επενδύσεις σε όποια περιοχή και αν πραγματοποιούνται (πλην Α περιοχής) και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα σε σχετικό άρθρο:

1. Επενδύσεις γεωργικών, δασικών, κτηνοτροφικών, αλιευτικών επιχειρήσεων σύγχρονης τεχνολογίας.
2. Επενδύσεις επιχειρήσεων αξιοποίησης αγροτικών, βιομηχανικών και αστικών αποβλήτων και απορριμάτων.
3. Επενδύσεις επιχειρήσεων αγροτικών ή αγροτοβιομηχανικών συνεταιρισμών σε διάφορα μηχανικά μέσα.
4. Επενδύσεις σε οικίες ή κτίρια που χαρακτηρίζονται διατηρητέα ή παραδοσιακά διασκευαζόμενα σε ξενώνες ή ξενοδοχειακές επιχειρήσεις.
5. Οι επιχειρήσεις που πραγματοποιούν επενδύσεις στις περιοχές Β και Γ επενδύσεις:
  - (ι). ίδρυσης ή επέκτασης ξενοδοχειακών μονάδων ΑΑ και Α τάξης και
  - (ιι). ίδρυσης ή επέκτασης ξενοδοχειακών μονάδων που εξυπηρετούν θεραπευτικό ή αθλητικό ή χειμερινό τουρισμό.

Στις επενδύσεις της περίπτωσης 5 της προηγούμενης παραγράφου που πραγματοποιούνται στην περιοχή Δ παρέχονται 5 επιπλέον ποσοστιαίες μονάδες.

Αν οι επενδύσεις των παραπάνω περιπτώσεων πραγματοποιούνται στην θράκη τότε ισχύει το καθεστώς της περιοχής αυτής.

Στις επιχειρήσεις που μετεγκαθίστανται από την Α περιοχή στις περιοχές Β, Γ, Δ, και θράκη ή στις ειδικές φώνες των περιοχών αυτών και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα σε σχετικό άρθρο, παρέχεται ποσοστό επιχορήγησης ίσο με το ποσοστό επιχορήγησης που ισχύει στις περιοχές αυτές προσαυξανόμενο κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες για την περιοχή Β και κατά 15 ποσοστιαίες μονάδες για τις υπόλοιπες περιοχές και τη θράκη.

Είναι επίσης δυνατή η παροχή των παραπάνω ενισχύσεων για τον εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού και την επέκταση της μονάδας κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις.

Στις επιχειρήσεις που μετεγκαθίστανται από τις περιοχές Β, Γ και Δ στις ΒΙΠΕ ΕΤΒΑ της ίδιας ή ευνοϊκότερης από άποψη κινήτρων περιοχής, παρέχεται το ποσοστό επιχορήγησης που ισχύει για τη ΒΙΠΕ ΕΤΒΑ στην οποία μετεγκαθίστανται.

Με κοινές αποφάσεις των υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας είναι δυνατόν να καθορίζονται κλάδοι του μεταποιητικού τομέα, υψηλής προτεραιότητας. Στις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν επενδύσεις στους κλάδους αυτούς στις περιοχές Β, Γ, Δ και στη θράκη παρέχεται επιπλέον επιχορήγηση πέντε (5) ποσοστιαίων μονάδων.

Στις επενδύσεις των επιχειρήσεων κατασκευής και εκμετάλλευσης σταθμών αυτοκινήτων για δημόσια χρήση, χωρητικότητας 80 τουλάχιστον θέσεων, παρέχεται επιχορήγηση 300.000 Δρχ. για κάθε νόμιμη θέση στάθμευσης, Το ποσό αυτό είναι δυνατό να αναπροσαρμόζεται, με κοινές αποφάσεις των υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

Στις επιχειρήσεις εκμετάλλευσης λιμένων αναψυχής, συνεδριακών κέντρων και γηπέδων γκολφ και στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που πραγματοποιούν επενδύσεις κατασκευής, επέκτασης και

εκουγχρονισμού λιμένων αναψυχής, συνεδριακών κέντρων και γηπέδων γκόλφ σε οποιαδήποτε περιοχή εκτός της Α, παρέχεται επιχορήγηση 25 ποσοστιαίων μονάδων. Αυτό ισχύει και για τις επιχειρήσεις εκμετάλλευσης ιαματικών πηγών και κέντρων χειμερινού τουρισμού. Σε περίπτωση που οι παραπάνω επενδύσεις πραγματοποιούνται στη θράκη, ισχύει το καθεστώς της περιοχής αυτής.

Κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, επενδύσεις εταιριών Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. που προκύπτουν από συγχώνευση επιχειρήσεων λαμβάνουν επιχορήγηση πέντε (5) επιπλέον ποσοστιαίων μονάδων.

Φορολογικά Κίνητρα Εμπορικών Επιχειρήσεων

Ο νέος Νόμος παρέχει φορολογικά κίνητρα και στις εμπορικές επιχειρήσεις προκειμένου να δημιουργήσουν ειδικό αφορολόγητο αποθεματικό για την πραγματοποίηση επενδύσεων.

Συγκέντρωση Επιχορηγήσεων και Επιδοτήσεων

Παραθέτουμε κατωτέρω δύο Πίνακες, όπου παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα ποσοστά επιχορηγήσεων.

Διαδικασίες Υπαγωγής στις Διατάξεις του Ν. 1892/90

Για να υπαχθεί η επένδυση στις διατάξεις του Ν. 1892/90 θα πρέπει οι ενδιαφερόμενοι να συμπληρώσουν και να υποβάλλουν σχετική αίτηση, συνοδευόμενη από τα απαραίτητα δικαιολογητικά, στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας ή τις Υπηρεσίες Περιφερειακής Ανάπτυξης, στον ΕΟΜΜΕΧ και στην ΑΤΕ, κατά περίπτωση (βλ. σελ.130).

(α) ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ, CAMPINGS					
Περιοχή	Επιχορήγηση	Επιδότηση Επιτοκίου	Αυξημένες Αποσβέσεις	Αφορολόγητες % επί της αξίας της επένδυσης	Εκπτώσεις % επί των κερδών
A					
B	10%	10%	20%	40%	60%
Γ	15%	15%	35%	55%	75%
Δ	25%	25%	50%	70%	90%
ΘΡΑΚΗ	35%	35%	50%	100%	100%
(β) ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ					
A	Μόνο για ειδικές επενδύσεις				
	40%	40%	20-40%		
B	15%	15%	20-80%	60%	60%
Γ	25%	25%	35-120%	75%	75%
Δ	35%	35%	50-150%	90%	90%
ΘΡΑΚΗ	45%	45%	50-150%	100%	100%
Παρέχεται μόνο συν. εναλλακτικό πακέτο αντί για επιχορήγηση και επιδότηση.					

Τα βασικότερα δικαιολογητικά είναι:

- (α) Ερωτηματολόγιο σχετικό με τον φορέα και το είδος της επένδυσης. (Χορηγείται από το ΥΠΕΘΟ)
- (β) Τεχνικοοικονομική μελέτη: η μελέτη αυτή θα περιέχει τεχνική και οικονομική ανάλυση του έργου και τα προβλεπόμενα οικονομικά της αποτελέσματα. (Σχέδιο προμελέτης χορηγείται από το ΥΠΕΘΟ)
- (γ) Καταστατικό της εταιρίας. Αν δεν έχει συσταθεί ακόμα εταιρία υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 με την μορφή της εταιρίας και την σύνθεση του κεφαλαίου της.
- (δ) Αδεια εγκατάστασης για μονάδες αποθήκευσης υγρών καυσίμων και μονάδες εκτροφής ζώων.

- (ε) Έγκριση διάθεσης υγρών αποβλήτων για τις κτηνοτροφικές μεταλλευτικές εξορυκτικές επιχειρήσεις.
- (στ) Έγκριση του ΕΟΤ τόσο για την καταλληλότητα του οικοπέδου όσο και των αρχιτεκτονικών σχεδίων εφόσον πρόκειται για τουριστικές επενδύσεις.
- (ζ) Ισολογισμός τελευταίας 5ετίας (από τις υπάρχουσες μονάδες). Σε περίπτωση συμμετοχής σε άλλες εταιρίες δηλώνεται το ποσοστό συμμετοχής και δίνεται πρόσφατος ισολογισμός.

Κατά την υποβολή της αίτησης υπαγωγής προσκομίζεται στην αρμόδια υπηρεσία αποδεικτικό καταβολής χρηματικού ποσού ανάλογα με το συνολικό κόστος της υποβαλλόμενης για έγκριση επένδυσης. Από την υποχρέωση αυτή απαλλάσσονται όσοι έχουν υποβάλλει αιτήσεις υπαγωγής πριν από την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου.

Η υποβολή των εντύπων γίνεται στην Κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας (Δ/ση Πολιτικής Ιδιωτικών Επενδύσεων) εφόσον η επένδυση ξεπερνάει τα 450 εκ. Δρχ. Εάν το ύψος της επένδυσης είναι μέχρι 450 εκ. Δρχ. τότε τα δικαιολογητικά έντυπα υποβάλλονται στις νομαρχίες, ή στις Υπηρεσίες Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΥΠΑ) του ΥΠΕΘΟ, στις οποίες υπάγεται ο χώρος εγκατάστασης.

Οι ΥΠΑ είναι οι εξής:

ΥΠΑ	ΕΔΡΑ
Αττικής	:Αθήνα
Κεντρικής Μακεδονίας	:Θεσσαλονίκη
Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	:Κομοτηνή
Ανατολικής Μακεδονίας	:Καβάλα
(Γραφείο που υποβοηθεί την ΗΠΑ Αν. Μακ. & Θράκη)	
Δυτικής Μακεδονίας	:Κοζάνη
Θεσσαλίας	:Λάρισα
Ηπείρου	:Ιωάννινα
Στερεάς Ελλάδας	:Λαμία
Δυτικής Ελλάδας	:Πάτρα
Πελοποννήσου	:Τρίπολη
Κρήτης	:Ηράκλειο
Βόρειου Αιγαίου	:Μυτιλήνη
Νότιου Αιγαίου	:Ερμούπολη
Γραφείο Δωδεκανήσου	:Ρόδος
Ιονίων Νήσων	:Κέρκυρα

Αιτήσεις για επενδύσεις βιοτεχνίας ύψους μέχρι 120 εκ. Δρχ. υποβάλλονται στον Ελληνικό Οργανισμό Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΕΟΜΜΕΧ). Εφόσον πρόκειται για επενδύσεις του αγροτικού τομέα ύψους μέχρι 120 εκ. Δρχ. υποβάλλονται στην Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδας (Α.Τ.Ε.). Τα παραπάνω όρια είναι δυνατόν να μεταβάλλονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας.

Οι αιτήσεις υποβάλλονται εις τριπλούν κατά τον πρώτο μήνα κάθε τετραμήνου του έτους και η διαδικασία εξέτασης και υπαγωγής στο Νόμο ολοκληρώνεται μέχρι το τέλος του τετραμήνου μέσα στο οποίο υποβλήθηκαν.

1. Στην περίπτωση που σύμφωνα με το χρηματοδοτικό σχήμα που προτείνει ο επενδυτής προβλέπεται η κάλυψη της δαπάνης της επένδυσης κατά ένα μέρος από δανεισμό, πρέπει η αίτηση με τα αναγκαία δικαιολογητικά να έχει προηγούμενα υποβληθεί σε μία Τράπεζα στην Ελλάδα, από την οποία ο επενδυτής ζητά δανειοδότηση.
2. Υποβάλλεται ενιαίος τύπος αίτησης και προμελέτης τόσο στο ΥΠΕΘΟ όσο και στις Τράπεζες. Στον ΕΟΜΜΕΧ και στην ΑΤΕ υποβάλλεται απλοποιημένος τύπος προμελέτης.
3. Οι αιτήσεις εξετάζονται και από τις τράπεζες για την οικονομική βιωσιμότητα της επένδυσης με βάση τα αναπτυξιακά κριτήρια που εκφράζουν τους στόχους του ΥΠΕΘΟ.
4. Η έναρξη των επενδύσεων του Νόμου αυτού μπορεί να γίνεται μετά την υποβολή της σχετικής αίτησης και των αναγκαίων δικαιολογητικών στην αρμόδια υπηρεσία. Δαπάνες επενδυτικών έργων που πραγματοποιήθηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή δεν συνυπολογίζονται στο κόστος της επένδυσης ούτε στην ίδια συμμετοχή του επενδυτή.
5. Η έναρξη πραγματοποίησης της επένδυσης πριν τη δημοσίευση της απόφασης υπαγωγής στις διατάξεις του Νόμου αυτού, γίνεται με αποκλειστική ευθύνη του επενδυτή και δεν δεσμεύει την κρίση της Γνωμοδοτικής Επιτροπής ούτε την απόφαση της Διοίκησης σχετικά με την υπαγωγή ή μη της επένδυσης.
6. Δεν αποτελούν έναρξη και μπορούν να πραγματοποιηθούν και

πριν από την υποβολή της αίτησης, οι προκαταρκτικές εδαφολογικές εργασίες (διαμόρφωση περιόφραξη), οι προκαταρκτικές εδαφολογικές έρευνες για μεταλλευτικές επιχειρήσεις, οι δαπάνες έκδοσης οικοδομικής άδειας και οικονομοτεχνικής μελέτης, η συνομολόγηση δανείου, ή ανάληψη δανείου, το άνοιγμα πίστωσης και η παραγγελία μηχανημάτων, μηχανολογικού εξοπλισμού και λοιπού εξοπλισμού.

Η αναμόρφωση του κόστους της επένδυσης που έχει εγκριθεί μπορεί να γίνει μετά από αίτηση του επενδυτή και εφόσον έχει υλοποιηθεί το 50% της παραγωγικής επένδυσης. Δεν είναι δυνατή η έγκριση αναμόρφωσης κόστους σε ποσοστό μεγαλύτερο του 25% του κόστους της παραγωγικής επένδυσης που έχει εγκριθεί.

Η προβλεπόμενη στην αρχική εγκριτική πράξη υπαγωγής προθεσμία ολοκλήρωσης της επένδυσης μπορεί να παρατείνεται εφάπαξ και για ένα χρόνο. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται για έναν ακόμη χρόνο μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Αιτήματα για παράταση της προθεσμίας ολοκλήρωσης, μπορούν να υποβληθούν μόνο εφόσον μέχρι την ημερομηνία υποβολής του σχετικού αιτήματος έχει εκταμιευθεί τουλάχιστον το 50% της εγκριθείσας επιχορήγησης.

Γνωμοδοτικές Επιτροπές και Όργανα Ελέγχου

Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας συνιστάται στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή η οποία γνωμοδοτεί για τις επενδύσεις του νόμου αυτού και ύψους αυτών όπως ορίζεται από τον νόμο. Επίσης με την ίδια απόφαση συνιστώνται κεντρικά και νομαρχιακά όργανα ελέγχου της προόδου των επενδυτικών έργων και γενικότερα των επενδύσεων, ανεξάρτητα αν βρίσκονται σε εκτέλεση ή έχουν περατωθεί. Ο έλεγχος γίνεται με βάση τους όρους και προϋποθέσεις των αναπτυξιακών νόμων αρμοδιότητας Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας καθώς και των σχετικών πράξεων και συμβάσεων υπαγωγής στους νόμους αυτούς. Τα μέλη των Οργάνων Ελέγχου ορίζονται με αποφάσεις του ΥΕΟ από υπαλλήλους των αρμοδίων υπουργείων και υπηρεσιών και από εκπροσώπους Τραπεζών και Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Είσπραξη των Ενισχύσεων και Ειδικές Ρυθμίσεις

Η επιχορήγηση των επενδύσεων και οι επιδοτήσεις παρέχονται

με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας που δημοσιεύεται στη Εφημερίδα της Κυβέρνησης μετά την γνώμη της κατά περίπτωση αρμόδιας γνωμοδοτικής επιτροπής. Μεταβολή με οποιονδήποτε τρόπο στους όρους της απόφασης επιτρέπεται μόνο με την συγκατάθεση του επενδυτή.

Επιχειρήσεις που υπάγονται στον Ν 1892/90 και οι οποίες πριν από την παρέλευση δεκαετίας θα παύσουν να λειτουργούν ή θα μεταβιβαστούν χωρίς προηγούμενη έγκριση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας ή θα μεταβάλλουν τη νομική μορφή της εταιρίας μειώνοντας το εταιρικό κεφάλαιο χωρίς αυτό να προβλέπεται από τη νομοθεσία ή μεταβιβάσουν πάγια περιουσιακά στοιχεία που είχαν συμπεριληφθεί στην επένδυση και δεν τα αντικατέστησαν σε 6 μήνες, υποχρεούνται σε μερική ή ολική επιστροφή της επιχορήγησης και της επιδότησης που έχουν πάρει. Επίσης σε περίπτωση εκμίσθωσης της επένδυσης που έχει υπαχθεί στο Νόμου ο φορέας υποχρεούται να επιστρέψει την επιχορήγηση που έχει λάβει.

Οι διαδικασίες είσπραξης των επιχορηγήσεων και επιδοτήσεων αναφέρονται συνοπτικά παρακάτω:

(α) Η καταβολή από το κράτος της επιχορήγησης γίνεται σε δόσεις, σύμφωνα πάντοτε με την πορεία του επενδυτικού έργου εφόσον ο επενδυτής έχει συμμορφωθεί με τους όρους και τις προϋποθέσεις της εγκριτικής πράξης. Για την καταβολή της πρώτης δόσης, πρέπει ο επενδυτής να έχει χρησιμοποιήσει το 50 % της ελάχιστης ίδιας συμμετοχής και το 25 % των δανειακών κεφαλαίων, όπως αυτά θα έχουν οριστεί από την εγκριτική απόφαση. Εάν δεν υπάρχουν δάνεια, τότε προϋποτίθεται η χρησιμοποίηση του 50% της ελάχιστης ίδιας συμμετοχής και το 25% του υπολοίπου πέραν της υποχρεωτικής ίδιας συμμετοχής ποσού.

Η εκταμίευση της επιχορήγησης του Δημοσίου γίνεται σε δόσεις που καθορίζονται με την εγκριτική απόφαση και με τρόπο ώστε να δαπανηθεί παράλληλα το υπόλοιπο της ίδιας συμμετοχής και του δανείου, της τελευταίας δόσης καταβαλλόμενης μετά πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της επένδυσης. Η διάρκεια της εκτέλεσης των εργασιών για την επένδυση ορίζεται στην εγκριτική πράξη. Είναι δυνατή η καταβολή κάθε μιας από τις δόσεις της

επιχορήγησης, εκτός από την πρώτη και την τελευταία δόση, εφόσον προσκομίζεται στην Υπηρεσία Ιδιωτικών Επενδύσεων ή στην αρμόδια περιφερειακή υπηρεσία, εγγυητική επιστολή αναγνωρισμένης Τράπεζας. Το περιεχόμενο της εγγυητικής επιστολής καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας.

Στην περίπτωση αυτή οι ενδιάμεσες δόσεις δίδονται χωρίς οποιεσδήποτε προϋποθέσεις και με την προσκόμιση μόνο εγγυητικής επιστολής Τράπεζας.

(β) Είσπραξη Επιδότησης Επιτοκίου

Για την είσπραξη της επιδότησης του επιτοκίου απαιτείται η ολοκλήρωση της επένδυσης και η έναρξη εξυπηρέτησης του δανείου (έναρξη καταβολής χρεωλυσιών). Η είσπραξη γίνεται τμηματικά κατά την διάρκεια της αποπληρωμής του δανείου και έπειτα από αίτηση του επενδυτή προς την αρμόδια υπηρεσία που ενέκρινε την υπαγωγή στο Νόμο.

ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ-ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ Μ.Μ.Ε.

3.1 ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Χρηματοδότηση των ΜΜΕ σημαίνει βοήθεια για ανάπτυξη, βοήθεια να σταθούν στα πόδια τους. Οι ΜΜΕ αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο και της Ελληνικής Οικονομικής ζωής. Το πλήθος τους, η ευέλικτη μορφή τους, η ποικιλία τους, οι νέες εφευρέσεις και καινοτομίες που προέρχονται απ'αυτές αποτελούν το κύριο χαρακτηριστικό του ρόλου αλλά και της προσφοράς τους στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

Η χρησιμότητά τους μπορεί να συνοψιστεί στα εξής σημεία:
α) Οτι μπορούν ν'αντλήσουν πόρους (πέρα απ'τις οικογενειακές αποταμιεύσεις και τα επενδυμένα κέρδη) οι οποίοι ουδέποτε θα ελάμβαναν τη μορφή παραγωγικού κεφαλαίου παρά μόνο διαμέσου της επιχ/σης.

β) Συμβάλλουν στην μείωση του άνεργου πληθυσμού. Οι μικρές βιομηχανίες συμμετείχαν κατά 48,5% στην απασχόληση.

γ) Μπορούν να παράγουν ποσότητες οι οποίες απιτούνται από μία μικρή αγορά και σε κάποιο λογικό κόστος εάν έχουν την δυνατότητα να πάρουν κάποιες τεχνικές και διοικητικές οδηγίες για αποδοτική λειτουργία και ευκαιρίες παραγωγής.

δ) Σημαντικό ρόλο μπορεί να παίξουν στην περιφερειακή ανάπτυξη. Αυτό γίνεται με την παραγωγή σε επαρχιακές πόλεις. Λόγω της σημασίας των ΜΜΕ λαμβάνονται μέτρα υποστήριξης των μονάδων αυτών με οργανισμούς όπως ο ΕΟΜΜΕΧ στη χώρα μας.

Το χρηματοδοτικό πρόβλημα στις ΜΜΕ παρουσιάζει σοβαρές ιδιομορφίες και δυσχέρειες και μπορούμε να πούμε ότι προσδιορίζεται από τους εξής παράγοντες:

- Ελλειψη επαρκών κεφαλαίων
- Ελλειψη οικονομικού προγράμματος
- Δυσχέρειες προσφυγής στις πηγές χρηματοδότησης

Συνηθέστατα η μικρή μονάδα ξεκινάει με περιορισμένα κεφάλαια, που είναι το αποτέλεσμα προσωπικών και οικογενειακών οικονομικών.

Η επέκταση της μονάδας γίνεται χωρίς οικονομικό πρόγραμμα και πολλές φορές τα κέρδη δεν φτάνουν να καλύψουν τις επενδύσεις.

Πράγματι οι ΜΜΕ κατά κανόνα δεν επενδύουν συνεχώς και συνεπώς αλλά η επενδυτική συμπεριφορά τους χαρακτηρίζεται από την εμφάνιση μεγάλων συγκριτικά με το μέγεθος επενδύσεων σε άτακτα χρονικά διαστήματα, με αποτέλεσμα να εκτίθενται σε σοβαρούς κινδύνους και κυρίως να στερούνται και να υποφέρουν από χρόνια έλλειψη κεφαλαίων κίνησης.

Είναι πολύ συνηθισμένο το φαινόμενο στις ΜΜΕ να προβαίνουν σε αγορές μηχανικού εξοπλισμού με δικά τους διαθέσιμα ή βραχυπρόθεσμες πιστώσεις, εξαντλώντας έτσι τα κεφάλαια κίνησης και να καταφεύγουν ύστερα στην Τράπεζα για κεφάλαια κίνησης - συνήθως πολύ αργά - όταν αρχίζουν να πιέζουν διάφορες ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Εξάλλου η έλλειψη σωστής ενημέρωσης και πληροφόρησης των βιοτεχνών για τις πηγές, τους όρους και τις διαδικασίες χρηματοδότησης και η έλλειψη ειδικευμένων στην χρηματοδότηση ΜΜΕ τραπεζικών στελεχών ή ακόμα περισσότερο η έλλειψη ειδικευμένου φορέα στην χρηματοδότηση των ΜΜΕ που θα μπορούσε και θα έπρεπε να παίζει και το ρόλο του συμβούλου χρηματοδότησης του βιοτέχνη, αποτελούν τους βασικούς ανασταλτικούς παράγοντες που μέχρι σήμερα εξουδετερώνουν στην πράξη σε μεγάλο βαθμό τα ευνοϊκά μέτρα χρηματοδότησης των ΜΜΕ που έχουν θεσπιστεί.

Μέσα και κάτω από τις συνθήκες αυτές διάφοροι οργανισμοί καλούνται να παίξουν τον ρόλο του καταλύτη που από τη μία θα διευκολύνει τις μικρές επιχ/σεις στην πρόσβασή τους στη χρηματοδότηση με την παροχή τεχνικής βοήθειας, θα συμβάλει στην καλύτερη αξιοποίηση των χορηγουμένων βιοτεχνικών δανείων, ή επιδότησης του Δημοσίου. Ένας ρόλος εξαιρετικά δυσχερής αλλά οπωσδήποτε αναγκαίος και πιστεύουμε πραγματοποιήσιμος.

Η χρηματοδότηση προς την βιοτεχνία είναι απαραίτητο να συνδυαστεί με την παροχή τεχνικής βοήθειας. Η τράπεζα ή γενικότερα αυτός που αποφασίζει για την χρηματοδότηση δεν πρέπει να είναι μόνο ο κριτής αλλά ο σύμβουλος, ο συνεργάτης, ο πραγματικός συμπαραστάτης του βιοτέχνη.

Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ο αρμόδιος υπάλληλος της Τράπεζας ή του ΕΟΜΜΕΧ δεν αρκείται να εξετάσει τα τυπικά στοιχεία μιας αίτησης για δάνειο ή για ένταξη στον 1892/90 αλλά να συζητήσει με το βιοτέχνη μα τον συμβουλέψει να τον καθοδηγήσει να δει και να εξετάσει το πρόβλημα του σαν σύμβουλος και πέρα από τα πλαίσια της τυπικής διαδικασίας χρηματοδότησης. Αυτό έχει ανάγκη ο βιοτέχνης γιατί δεν έχει ειδικές γνώσεις και δεν διαθέτει και στελέχη. Για να μπορέσει όμως να παίξει το ρόλο αυτό η Τράπεζα ή ο οποιοσδήποτε χρημ/κός οργανισμός χρειάζεται ειδικευμένα και έμπειρα στελέχη που και τις γνώσεις αλλά και το χρόνο θα έχουν για να βοηθήσουν ουσιαστικά στη χρηματοδότηση της βιοτ/νίας.

3.2 ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ

α) ΑΠΟ ΠΛΕΥΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ:

Οι ΜΜΕ στη χώρα μας με τη συνήθη έννοια του όρου (μικρές όσες απασχολούν από 0-9 πρόσωπα και μεσαίες από 10-49) έχουν επωμισθεί το μεγαλύτερο βάρος της οικονομικής κρίσης.

Οι πτωχεύσεις επιχειρήσεων διαδέχονται γοργά η μία την άλλη, με σημαντικές απώλειες σε θέσεις απασχόλησης και σε κεφάλαια.

Η αποδυνάμωση εξ άλλου πολλών άλλων εξελίσσεται σε μόνιμο φαινόμενο. Αυξάνει ο αριθμός των μικρών επιχειρήσεων που περιορίζουν την παραγωγική του προσπάθεια στην αυτοαπασχόληση των φορέων τους.

Και η λειτουργική δράση των λοιπών ΜΜΕ συνεχίζεται σε περι-

βάλλον ναρκοθετημένο από τα κάθε λογής αντικίνητρα που εμποδίζουν την οικονομική τους προώθηση και που διευκολύνουν ένα μεγάλο μέρος των δυναμικών αγορών τους να καλύπτεται από την παραοικονομία η οποία όπως όλοι γνωρίζουμε, συντρέχει τον παρασιτισμό και τη φοροδιαφυγή.

Ετσι, στο χώρο των ΜΜΕ οι εξελίξεις είναι ιδιαίτερα ανησυχητικές. Στο χώρο που απασχολούνται πάνω από τα 2/3 του εργατικού μας συναμικού. Και τις δυσμενείς εξελίξεις πέρα από την οικονομική συγκυρία εξηγούν κατά κύριο λόγο οι οικονομικές δυσχέρειες που αντιμετώπισαν και που εξακολουθούν ν'αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες που οφείλονται:

Πρώτον: Στην ουσιαστική έλλειψη χρηματοδότησης απ'το τραπεζικό μας σύστημα τόσο σε κεφάλαιο κινήσεως όσο και σε επενδυτικό κεφάλαιο. Και πρέπει για να είμαστε σαφείς να το αντιληφθούν όλοι και βασικά η Κυβέρνηση ότι:

Αν η Βιοτεχνία στη χώρα μας δεν χρηματοδοτηθεί από ειδικό κρατικό φορέα, με την απόλυτη εγγύηση του κράτους και με το ανάλογο πολιτικό πλαίσιο, δεν πρόκειται ποτέ να λυθεί το πρόβλημα της χρηματοδότησης. όσες αποφάσεις και όσα μέτρα να εξαγγελθούν.

Το Τραπεζικό σύστημα στη χώρα μας χρόνια ολόκληρα βρίσκεται μακριά και έξω απ'τις ανάγκες του τόσο νευραλγικού τομέα των ΜΜΕ.

Η απειθαρχία και η παρερμηνεία των Κυβερνητικών αποφάσεων, δείχνει πόσο στενά είναι δεμένο το πιστωτικό σύστημα της χώρας με τα συμφέροντα των μονοπωλίων και της ολιγαρχίας.

Είναι καταφανές πως το τραπεζικό μας σύστημα δεν προσφέρεται στην παροχή δανείων σε μικρές επιχειρήσεις, και δεν προσφέρεται γιατί δεν μπορούν να δώσουν τις επαρκείς και βαρύτατες γι'αυτούς εγγυήσεις, αλλά και γιατί βρίσκουν υψηλό το κατά μονάδα κόστος στο χειρισμό των μικρών δανείων.

Ετσι ενώ η οικονομική κατάσταση των ΜΜΕ χαρακτηρίζεται σήμερα από σημαντική αύξηση των αναγκών τους σε δανειακό κεφάλαιο για να εκσυγχρονίσουν τις επιχειρήσεις τους και να τις προσαρμόσουν στις συνθήκες της μεταβαλλόμενης αγοράς η πρόσβαση στις εμπορικές μας τράπεζες για το μεγαλύτερο μέρος των βιοτεχνών εξακολουθεί να είναι απρόσιτη γιατί τα πλοκάμια του τραπεζικού

συστήματος είναι απλωμένα στις μεγάλες επιχειρήσεις όπου επιτυγχάνεται με τις πάσης φύσεως διευκολύνσεις το μεγαλύτερο κέρδος με το χαμηλότερο κόστος. Είναι καταφανές ότι βρισκόμαστε μπροστά σε μια υποτονική εξέλιξη της χρηματοδότησης στο χώρο των ΜΜΕ και συνεχίζεται μόνο κάτω απ' την πίεση των φορέων τους. Πίεση που στηρίζεται στην ατράνταχτη αρχή ότι η κατανομή των τραπεζικών πιστώσεων μεταξύ των διαφόρων τομέων της οικονομικής δραστηριότητας πρέπει να αντικαθρεφτίζει τη συμβολή του κάθε τομέα στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, στην απασχόληση, στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική μας ανάπτυξη και στην ισορροπία του ισοζυγίου πληρωμών.

Μερικά παραδείγματα περιπτωσιολογικά:

- Αρνήθηκαν να λάβουν υπόψη τους την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, ζητώντας υπέρογκες εμπράγματες ασφάλειες που κατά κανόνα δεν διαθέτουν οι Μικρομεσαίοι.

- Αντίθετα χορηγούσαν δάνεια στις μονάδες εκείνες που διέθεταν και προσέφεραν μεγάλες εγγυήσεις.

- Παρέβλεψαν την ικανότητα του φορέα, τη βιωσιμότητα της επιχείρησης, το εξελίξιμο αυτής και τις εξαγωγικές της δυνατότητες.

- Απέφυγαν να χρηματοδοτήσουν τις μονάδες σε μεγάλο ποσοστό για μηχανικό εξοπλισμό, που είναι τόσο απαραίτητος για τον εκσυγχρονισμό μας σε μια εποχή έντονου ανταγωνισμού και παρώτρυναν τους ενδιαφερομένους για κεφάλαια κίνησης. Ο λόγος είναι απλός: ο χρόνος εξόφλησης του δανείου για μηχανήματα είναι σχετικά μεγάλος, ενώ η χρηματοδότηση για κεφάλαια κίνησης σύντομος.

Δηλαδή τα μακροπρόθεσμα δάνεια δεν συνέφεραν στις μεσολαβούσες Τράπεζες.

- Εκτός από τις εμπράγματες ασφάλειες υποχρέωναν τους δανειολήπτες σε υπερβολικές ασφαλίσεις ζωής, ακίνητης περιουσίας κ.λ.π.

- Απέρριπταν τις αιτήσεις δανειοδότησης χωρίς να τις αιτιολογούν και χωρίς κανένα έλεγχο ειδικό για τις περιπτώσεις αυτές.

- Σε πάρα πολλές περιπτώσεις και κυρίως για τις μικρές βιοτεχνίες δεν δέχονταν ούτε τις σχετικές αιτήσεις και τα δικαιολογητικά των ενδιαφερομένων χωρίς και πάλι να αιτιολογούν την άρνησή τους αυτή.

- Αρνήθηκαν να μώσουν το μειωμένο επιτόκιο κατά 2 μονάδες (12%) για πάγιες εγκαταστάσεις.

- Σε αρκετές περιπτώσεις ανέγερσης εργοστασίου, υποχρέωσαν το βιο-

τέχνη να εξαντλήσει ολόκληρο το ποσοστό της συμμετοχής του (30%) στο οικοδομικό έργο και στη συνέχεια αρνήθηκαν για διάφορους λόγους τη χρηματοδότηση του έργου ή το χρηματοδότησαν μεν αλλά με μεγάλη καθυστέρηση γεγονός που είχε βαριές οικονομικές συνέπειες για το βιοτέχνη.

- Η χρηματοδότηση κατευθύνθηκε πολλές φορές στις ίδιες επιχειρήσεις και κυρίως στις μεγάλες που διέθεταν πιστοληπτική επιφάνεια μεταφραζόμενη σε μεγάλες εμπράγματα ασφάλειες.

- Αρνήθηκαν να εφαρμόσουν το μειωμένο επιτόκιο 20% για χορηγήσεις στη βιοτεχνία από προεξόφληση συναλλαγματικών και εφάρμοσαν το αντίστοιχο επιτόκιο της Βιομηχανίας που είναι 21,50% (Απόφαση 275/3/21.6.80 και 314/1/4.6.81 Ν.Ε.).

Από τα πιο πάνω αβίαστα συνάγεται ότι χρειάζεται αναμόρφωση του συστήματος σε νέες βάσεις για να μπορέσει να ανταποκριθεί και η βιοτεχνία στις σύγχρονες απαιτήσεις των καιρών.

Και η τέτοια χρηματοδοτική μεταχείριση των ΜΜΕ απ' τις εμπορικές μας τράπεζες, αλλά και την άδικη κατανομή των τραπεζικών πιστώσεων σε βάρος της μεταποιητικής βιοτεχνίας μας δείχνουν τα οριστικά στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας με το τέλος του Σεπτεμβρίου 1992. Θα επικαλεστούμε από τα οριστικά στοιχεία εκείνα που αφορούν τη χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας μας.

Και σύμφωνα με αυτά τα στοιχεία που είναι επαναλαμβάνουμε οριστικά, τα δάνεια και τα υπόλοιπα των δανείων του ιδιωτικού τομέα στο τέλος του περασμένου Σεπτεμβρίου ανέρχονταν σε 1 τρισεκατομμύριο 202 δισεκατομμύρια, 476 εκατομμύρια και ήταν κατανεμημένα ως εξής:

στη μεταποίηση		
(βιομηχανία -βιοτεχνία)	622.834 ή	51,79%
στο εμπόριο		
(εσωτερικό, εξωτερικό, καπνεμπόριο)	113.166 ή	9,41%
στους λοιπούς τομείς		
(γεωργία, οικισμός κ.λ.π.)	466.476 ή	38,80%
	1.202.476	100,00%

Ειδικότερα τώρα τα δάνεια και τα υπόλοιπα δανείων της μεταποίησης που ανέρχονταν τον Σεπτέμβρη του '82 σε 622.834 εκατομμύρια ήταν κατανομημένα μεταξύ των δύο κλάδων της, του βιομηχανικού και του βιοτεχνικού:

στο βιομηχανικό

βραχυπρόθεσμα	344.929			
μακοπρόθεσμα	178.087	523.016	ή	83,97%

στο βιοτεχνικό

βραχυπρόθεσμα	72.164			
μακοπρόθεσμα	27.654	99.818	ή	16,03%
		622.834		100,00%

Και πάλι τα 505.483 εκατομμύρια της μεταποίησης τον Οκτώβρη του '91 ήταν κατανομημένα:

στη βιομηχανία

βραχυπρόθεσμα	287.078			
μακοπρόθεσμα	152.535	439.613	ή	86,96%

στη βιοτεχνία

βραχυπρόθεσμα	47.913			
μακοπρόθεσμα	17.957	65.870	ή	13,04%
		305.483		100,00%

Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ανάγλυφη την εικόνα μιας σκανδαλώδους κατανομής της τραπεζικής χρηματοδότησης στον τομέα της μεταποιητικής βιοτεχνίας.

3.2 ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

α) ΑΠΟ ΠΛΕΥΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Οι ΜΜΕ στη χώρα μας με τη συνήθη έννοια του όρου (μικρές όσες απασχολούν από 0-9 πρόσωπα και μεσαίες από 10-49) έχουν επωμισθεί το μεγαλύτερο βάρος της οικονομικής κρίσης.

Οι πτωχεύσεις επιχειρήσεων διαδέχονται γρήγορα η μία την άλλη, με σημαντικές απώλειες σε θέσεις απασχόλησης και σε κεφάλαια.

Η αποδυνάμωση εξ άλλου πολλών άλλων εξελίσσεται σε μόνιμο φαινόμενο. Αυξάνει ο αριθμός των μικρών επιχειρήσεων που περιορίζουν την παραγωγική τους προσπάθεια στην αυτοαπασχόληση των φορέων τους.

Και η λειτουργική δράση των λοιπών ΜΜΕ συνεχίζεται σε περιβάλλον ναρκοθετημένο από τα κάθε λογής αντικίνητρα που εμποδίζουν την οικονομική τους προώθηση και που διευκολύνουν ένα μεγάλο μέρος των δυναμικών αγορών τους να καλύπτεται από την παραοικονομία η οποία όπως όλοι γνωρίζουμε, συντρέχει τον παρασιτισμό και τη φοροδιαφυγή.

Ετσι, στο χώρο των ΜΜΕ οι εξελίξεις είναι ιδιαίτερα ανησυχητικές. Στο χώρο που απασχολούνται πάνω από τα 2/3 του εργατικού μας δυναμικού. Και τις δυσμενείς εξελίξεις πέρα από την οικονομική συγκυρία εξηγούν κατά κύριο λόγο οι οικονομικές δυσχέρειες που αντιμετώπισαν και που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες που οφείλονται:

Πρώτον: Στη ουσιαστική έλλειψη χρηματοδότησης από το τραπεζικό μας σύστημα τόσο σε κεφάλαιο κινήσεως όσο και σε επενδυτικό κεφάλαιο. Και πρέπει για να είμαστε σαφείς να το αντιληφθούν όλοι και βασικά η Κυβέρνηση ότι:

Αν η Βιοτεχνία στη χώρα μας δεν χρηματοδοτηθεί από ειδικό κρτικό φορέα, με την απόλυτη εγγύηση του κράτους και με το ανάλογο πολιτικό πλαίσιο, δεν πρόκειται ποτέ να

λυθεί το πρόβλημα της χρηματοδότησης όσες αποφάσεις και όσα μέτρα να εξαγγελθούν.

Το Τραπεζικό σύστημα στη χώρα μας χρόνια ολόκληρα βρίσκεται μακριά και έξω από τις ανάγκες τόσο νευραλγικού τομέα των ΜΜΕ.

Η απειθαρχία και η παρερμηνεία των Κυβερνητικών αποφάσεων, δείχνει πόσο στενά είναι δεμένο το πιστωτικό σύστημα της χώρας με τα συμφέροντα των μονοπωλίων και της ολιγαρχίας.

Είναι καταφανές πως το τραπεζικό μας σύστημα δεν προσφέρεται στην παροχή δανείων σε μικρές επιχειρήσεις, και δεν προσφέρεται γιατί δεν μπορούν να δώσουν τις επαρκείς και βαρύτερες γι' αυτούς εγγυήσεις, αλλά και γιατί βρίσκουν υψηλό το κατά μονάδα κόστος στο χειρισμό των μικρών δανείων.

Ετσι, ενώ η οικονομική κατάσταση των ΜΜΕ χαρακτηρίζεται σήμερα από σημαντική αύξηση των αναγκών τους σε δανειακό Κεφάλαιο για να εκσυγχρονίσουν τις επιχειρήσεις τους και να τις προσαρμόσουν στις συνθήκες της μεταβαλλόμενης αγοράς η πρόσβαση στις εμπορικές μας τράπεζες για το μεγαλύτερο μέρος των βιοτεχνών εξακολουθεί να είναι απρόσιτη γιατί τα πλοκάμια του τραπεζικού συστήματος είναι απλωμένα στις μεγάλες επιχειρήσεις όπου επιτυγχάνεται με τις πάσης φύσεως διευκολύνσεις το μεγαλύτερο κέρδος με το χαμηλότερο κόστος. Είναι καταφανές ότι βρισκόμαστε μπροστά σε μία υποτονική εξέλιξη της χρηματοδότησης στο χώρο των ΜΜΕ και συνεχίζεται μόνο κάτω από την πίεση των φορέων τους. Πίεση που στηρίζεται στην ατράνταχτη αρχή ότι η κατανομή των τραπεζικών πιστώσεων μεταξύ των διαφόρων τομέων της οικονομικής δραστηριότητας πρέπει να αντικαθρεπίζει τη συμβολή του κάθε τομέα στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, στην απασχόληση, στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική μας ανάπτυξη και στην ισορροπία του ισοζυγίου πληρωμών.

Μερικά παραδείγματα περιπτωσιολογικά:

- Αρνήθηκαν να λάβουν υπόψη τους την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, ζητώντας υπέρογκες εμπράγματες ασφάλειες που κατά κανόνα δεν διαθέτουν οι Μικρομεσαίοι.

- Αντίθετα χορηγούσαν δάνεια στις μονάδες εκείνες που διέθεταν και προσέφεραν μεγάλες εγγυήσεις.
- Παρέβλεψαν την ικανότητα του φορέα, τη βιωσιμότητα της επιχείρησης, το εξελιξιμο αυτής και τις εξαγωγικές της δυνατότητες.
- Απέφυγαν να χρηματοδοτήσουν τις μονάδες σε μεγάλο ποσοστό για μηχανικό εξοπλισμό, που είναι τόσο απαραίτητος για τον εκσυγχρονισμό μας σε μία εποχή έντονου ανταγωνισμού και παρότρυναν τους ενδιαφερομένους για κεφάλαια κίνησης. Ο λόγος είναι απλός: ο χρόνος εξόφλησης του δανείου για μηχανήματα είναι σχετικά μεγάλος, ενώ η χρηματοδότηση για κεφάλαια κίνησης σύντομος. Δηλαδή τα μακροπρόθεσμα δάνεια δεν συνέφεραν στις μεσολαβούσες Τράπεζες.
- Εκτός από τις εμπράγματες ασφάλειες υποχρέωναν τους δανειολήπτες σε υπερβολικές ασφαλίσειες ζωής, ακίνητης περιουσίας κ.λπ.
- Απέρριπταν τις αιτήσεις δανειοδότησης χωρίς να τις αιτιολογούν και χωρίς κανένα έλεγχο ειδικό για τις περιπτώσεις αυτές.
- Σε πάρα πολλές περιπτώσεις και κυρίως για τις μικρές βιοτεχνίες δεν δέχονταν ούτε τις σχετικές αιτήσεις και τα δικαιολογητικά των ενδιαφερομένων κυρίως και πάλι να αιτιολογούν την άρνησή τους αυτή.
- Αρνήθηκαν να εφαρμόσουν το μειωμένο επιτόκιο κατά 2 μονάδες (12%) για πάγιες εγκαταστάσεις.
- Σε αρκετές περιπτώσεις ανέγερσης εργοστασίου, υποχρέωσαν το βιοτέχνη να εξαντλήσει ολόκληρο το ποσοστό της συμμετοχής του (30%) στο οικοδομικό έργο και στη συνέχεια αρνήθηκαν για διάφορους λόγους τη χρηματοδότηση του έργου ή το χρηματοδότησαν μεν αλλά με μεγάλη καθυστέρηση γεγονός που είχε βαριές οικονομικές συνέπειες για το βιοτέχνη.
- Η χρηματοδότηση κατευθύνθηκε πολλές φορές στις ίδιες επιχειρήσεις και κυρίως στις μεγάλες που διέθεταν πιστοληπτική επιφάνεια μεταφραζόμενη σε μεγάλες εμπράγματες ασφάλειες.

- Αρνήθηκαν να εφαρμόσουν το μειωμένο επιτόκιο 20% για χορηγήσεις στη βιοτεχνία από προεξόφληση συναλλαγματικών και εφάρμοσαν το αντίστοιχο επιτόκιο της Βιομηχανίας που είναι 21,50% (Απόφαση 275/3/21.6.80 και 14/14.6.81 Ν.Ε.).

Από τα πιο πάνω αβίαστα συνάγεται ότι χρειάζεται αναμόρφωση του συστήματος σε νέες βάσεις για να μπορέσει να ανταποκριθεί και η βιοτεχνία στις σύγχρονες απαιτήσεις των καιρών.

Και η τέτοια χρηματοδοτική μεταχείριση των ΜΜΕ από τις εμπορικές μας τράπεζες, αλλά και την άδικη κατανομή των τραπεζικών πιστώσεων σε βάρος της μεταποιητικής βιοτεχνίας μας δείχνουν τα οριστικά στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας με το τέλος του Σεπτεμβρίου 1992. Θα επικαλεστούμε από τα οριστικά στοιχεία εκείνα που αφορούν τη χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας μας.

Και σύμφωνα με αυτά τα στοιχεία που είναι επαναλαμβάνουμε οριστικά, τα δάνεια και τα υπόλοιπα των δανείων του ιδιωτικού τομέα στο τέλος του περασμένου Σεπτεμβρίου ανέρχονταν σε 1 τρισεκατομμύριο 202 δισεκατομμύρια, 476 εκατομμύρια και ήταν κατανεμημένα ως εξής:

στη μεταποίηση (βιομηχανία-βιοτεχνία)	622.834	ή	517,79%
στο εμπόριο (εσωτερικό, εξωτερικό, καπνεμπόριο)	113.166	ή	9,41
στους λοιπούς τομείς (γεωργία, οικισμός κ.λπ.)	1.202.476		100,00%

Ειδικότερα τώρα τα δάνεια και τα υπόλοιπα δανείων της μεταποίησης που ανέρχονταν τον Σεπτέμβριο του '82 σε 622.834 εκατομμύρια ήταν κατανεμημένα μεταξύ των δύο κλάδων της, του βιομηχανικού και του βιοτεχνικού:

στο βιομηχανικό	βραχυπρόθεσμα	344.929			
	μακροπρόθεσμα	178.087	523.016	ή	83,97%
στο βιοτεχνικό	βραχυπρόθεσμα	72.164			
	μακροπρόθεσμα	27.654	99.818	ή	16,03%
			622.834		100,00%

Και πάλι τα 505.483 εκατομμύρια της μεταποίησης του Οκτώβρη του '91 ήταν κατανεμημένα:

στη βιομηχανία	βραχυπρόθεσμα	284.078			
	μακροπρόθεσμα	152.535	439.613	ή	86,96%
στο βιοτεχνία	βραχυπρόθεσμα	47.913			
	μακροπρόθεσμα	17.957	65.870	ή	13,04%
			305.483		100,00%

Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ανάγλυφη την εικόνα μιας σκανδαλώδους κατανομής της τραπεζικής χρηματοδότησης στον τομέα της μεταποιητικής βιοτεχνίας.

Και αδικεί κατάφωρα τις ΜΜΕ σε σχέση με τις μεγάλες βιομηχανικές επιχειρήσεις, γιατί βρίσκεται σε καυγαλέα αντίθεση με τη συμβολή τους τόσο στο προϊόν όσο κυρίως στην απασχόληση εργατικού δυναμικού.

β) ΑΠΟ ΠΛΕΥΡΑΣ ΤΩΝ ΜΜΕ

Όλοι αναγνωρίζουν, πραγματικά, τη σημαντική προσφορά των ΜΜΕ στην οικονομική ανάπτυξη. Μόνο όμως η αναγνώριση δεν αρκεί. Οι ΜΜΕ έχουν χαρακτηριστικά προβλήματα και αδυναμίες που οφείλονται αποκλειστικά στο μικρό μέγεθός τους και που είναι δύσκολο να τα λύσουν μόνες τους χωρίς κρατική υποστήριξη.

Στις χώρες της Κοινότητας έχει δημιουργηθεί ένα θεσμικό πλαίσιο που περιλαμβάνει μία σειρά ειδικών μέτρων υποστήριξης των ΜΜΕ. Τα ειδικά αυτά μέτρα που έχουν παρθεί από τις διάφορες εθνικές κυβερνήσεις αφορούν στους τομείς της χρηματοδότησης, της φορολογίας, της τεχνολογίας - έρευνας, της προώθησης των εξαγωγών, της προστασίας από τον αθέμιτο ανταγωνισμό των μεγάλων κ.λπ.

Στη χώρα μας μεταπολεμικά θεσπίστηκε ένα πλήθος από ανάλογα κίνητρα (περιφερειακά, εξαγωγικά, φορολογικά, χρηματοδοτικά κ.λπ.) που αποσκοπούσαν στην ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό του μεταποιητικού γενικά τομέα της οικονομίας. Στα κίνητρα όμως αυτά δεν γίνεται ουσιαστική διάκριση ανάμεσα σε ΜΜΕ και μεγάλες επιχειρήσεις, γι' αυτό και δεν βοήθησαν όσο έπρεπε τις ΜΜΕ, που συνήθως δεν συγκέντρωναν τις προϋποθέσεις υπαγωγής στα κίνητρα. Τα τελευταία χρόνια πάρθηκαν ορισμένα μέτρα υπέρ των ΜΜΕ ποτέ όμως δραστικά και ολοκληρωμένα ώστε να δώσουν λύσεις στα χρόνια προβλήματα.

Είναι αναμφισβήτητο ότι το σημαντικότερο πρόβλημα των ΜΜΕ είναι η δυσκολία εξεύρεσης χρηματικών πόρων για τη χρηματοδότηση των επενδυτικών προγραμμάτων τους και των λοιπών αναγκών τους σε κεφάλαια κινήσεως. Τούτο γιατί το Τραπεζικό μας σύστημα το διέκρινε, τουλάχιστον μέχρι πρόσφατα, μία διστακτικότητα και απροθυμία, μπορούμε να πούμε, στο να χρηματοδοτήσει τις ανάγκες αυτές των ΜΜΕ.

Οι βασικές αιτίες που οι τράπεζες δεν ανοίγουν διάπλατα τις πόρτες τους είναι προφανείς:

- α. Είναι η αδυναμία των ΜΜΕ να παρουσιάσουν το ίδρυμα που τις χρηματοδοτεί τεκμηριωμένα στοιχεία της οικονομικής τους δράσης, γιατί η οργάνωσή τους τις περισσότερες φορές είναι υποτυπώδης και η λογιστική παρακολούθησή τους ανεπαρκής.
- β. Είναι το μικρό μέγεθος και η ασθενής συνήθως κεφαλαική θέση που τις καθιστά περισσότερο ευάλωτες στις διάφορες οικονομικές δυσκολίες και κρίσεις με αποτέλεσμα να υπάρχει αυξημένος πιστωτικός κίνδυνος.
- γ. Είναι συνήθως η έλλειψη εγγυήσεων, που και λόγω των παραπάνω αδυναμιών των ΜΜΕ ζητούνται να είναι ιδιαίτερα επαρκείς.
- δ. Είναι το υψηλό κόστος που έχουν οι τράπεζες στις τοποθετήσεις χρημάτων σε πολλές μικρές επιχειρήσεις, χωρίς συνδυασμό άλλων παράλληλων αποδοτικών εργασιών, που συνήθως δεν έχουν οι ΜΜΕ.
- ε. Είναι τέλος τα κριτήρια δανειοδότησης που δεν μπόρεσαν να διαφοροποιηθούν και να ακολουθήσουν τις εξελίξεις που σημειώθηκαν τόσο στους οικονομικούς όσο και στους κοινωνικούς τομείς.

Βέβαια για να αποδώσουν οποιαδήποτε πιστοδοτικά μέτρα και να επιτευχθεί ο αντικειμενικός στόχος που είναι η εξυγίανση, ο εκσυγχρονισμός και η ανάπτυξη των ΜΜΕ χρειάζεται σοβαρή ακόμα προσπάθεια και από τις τρεις πλευρές, δηλαδή από τις ίδιες τις επιχειρήσεις, από το Τραπεζικό σύστημα και τέλος από το Κράτος.

Συγκεκριμένα θα πρέπει:

- α. Οι ΜΜΕ να αντιληφθούν ότι για να δανειοδοτηθούν σωστά είναι απαραίτητο να παρουσιάζουν στη δανειοδοτούσα τράπεζα ορισμένα αξιόπιστα στοιχεία της οικονομικής τους δραστηριότητας από τα οποία να προκύπτει τουλάχιστον αφ' ενός ότι είναι ζωντανά και υγιή κύτταρα της οικονομίας αφ' ετέρου ότι η πιστοδότηση θα καλύψει παραγωγικές ανάγκες τους και δεν θα διοχτευθεί σε άλλους μη παραγωγικούς σκοπούς. Στον τομέα αυτό θα πρέπει να βοηθήσει ενεργά και ο ΕΟΜΜΕΧ, ο οποίος αναμφισβήτητα τα τελευταία χρόνια ανέπτυξε

πραγματι αξιόλογες πρωτοβουλίες.

- β. Το τραπεζικό σύστημα από την πλευρά του πρέπει να προχωρήσει με γρηγορότερα βήματα στην υλοποίηση των στόχων του πιστωτικοοικονομικού προγράμματος της Κυβέρνησης ανοίγοντας διάπλατα τις πόρτες του στη σωστή και υγιή επιχείρηση ανεξάρτητα από τις ασφάλειες που παρέχονται και ανεξάρτητα από το μέγεθος της μονάδας.

Στο σημείο αυτό θα έπρεπε να μην παραλείψουμε να τονίσουμε ότι σήμερα στα υπό κοινωνικοποίηση τουλάχιστον πιστωτικά ιδρύματα γίνεται σοβαρή προσπάθεια, τόσο από την πλευρά των Διοικήσεων που ήδη έχουν δώσει τις νέες κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση των ΜΜΕ, όσο και από την πλειοψηφία του προσωπικού που χρεώνεται την υλοποίησή τους.

- γ. Η Πολιτεία θα πρέπει τέλος να προχωρήσει στην φιλελευθεροποίηση της σημερινής γραφειοκρατικής διαδικασίας, που ισχύει ακόμα, για τη χρηματοδότηση των βιοτεχνιών από το ειδικό κεφάλαιο.

Μετά 17 χρόνια από την καθιέρωση της διαδικασίας αυτής, είναι νομίζουμε απαραίτητο να εκσυγχρονισθεί και να συμπληρωθεί ώστε να μπορεί να καλύψει τις σημερινές ανάγκες. Θα πρέπει να πιστεύουμε και η χρηματοδότηση των βιοτεχνιών που καλύπτει σήμερα το 8,3% μόνο της συνολικής τραπεζικής πιστοδότησης του ιδιωτικού τομέα να γίνεται με την απόλυτη ευθύνη των τραπεζών, όπως ακριβώς συμβαίνει και με τις χρηματοδοτήσεις όλων των άλλων κλάδων της οικονομίας που καλύπτουν το 91,7% των συνολικών τοποθετήσεων, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη έγκριση των Υποεπιτροπών βιοτεχνικών πιστώσεων.

Ο έλεγχος της τήρησης των οικείων αποφάσεων των Νομισματικών Αρχών θα πρέπει να γίνει κατασταλτικός και όχι προληπτικός. Η Πολιτεία είναι ανάγκη πλέον να εμπιστευθεί την παροχή της εγγύησής της στις Τράπεζες αφού προηγουμένως θεσπίσει αντικειμενικά κριτήρια που θα καθορίζουν τις προϋποθέσεις παροχής της.

Με τις συντονισμένες προσπάθειες και των τριών όπως πιο πάνω αναπτύξαμε μερών πιστεύουμε ότι θα επιτευχθεί η άνετη και σωστή χρηματοδότηση των ΜΜΕ ώστε να κινητοποιηθεί το τεράστιο παραγωγικό δυναμικό τους που θα συμβάλει αποφασιστικά στην αύξηση της συμμετοχής του τομέα της μεταποίησης στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν και στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

3.3 Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΜΕ

Για να αναπτυχθούν οι ΜΜΕ ένα αρκετά ικανό μέρος της χρηματοδότησης θα πρέπει να απευθύνεται στη ΝΕΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ. Είναι θετικό ότι στον Ν. 1892/90 και συγκεκριμένα στις ειδικές περιπτώσεις του Αρθρου 9 προβλέπεται δωρεάν επιδότηση 40% του συνολικού ποσού αν μία ΜΜΕ χαρακτηριστεί ότι παράγει προϊόντα υψηλά προηγμένης τεχνολογίας ή η παραγωγική διαδικασία που ακολουθεί είναι εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας.

Στόχος των παρακάτω επομένως είναι:

1. Η επισήμανση της σπουδαιότητας των Τεχνολογικών Καινοτομιών στην επιβίωση αφ' ενός και ανάπτυξη αφ'ετέρου των ΜΜΕ στην Ελλάδα αλλά και γενικότερα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.
2. Οι δυνατότητες για απόκτηση Τεχνολογικών Καινοτομιών από τους ΜΜΕ.

Αυτό που πρέπει, πριν από οποιαδήποτε άλλη συζήτηση είναι, να καταρριφθεί ο μύθος που από αιώνες έχει επικρατήσει και που σύμφωνα με τον οποίο οι Τεχνολογικές Καινοτομίες ή άλλως οι Τεχνολογίες Αιχμής είναι προσιτές μόνο από τις μεγάλες και ισχυρές επιχειρήσεις και σε προέκταση από τα μεγάλα και ισχυρά κράτη. Αυτό βόλευε και τις ισχυρές επιχειρήσεις και τα ισχυρά κράτη που ήθελαν με κάθε τρόπο να κρατήσουν αυτό τον τομέα στα χέρια τους.

Ετσι οι Μεγάλοι ανέπτυσσαν και βιομηχανοποιούσαν τα προϊόντα Τεχνολογικής Καινοτομίας πουλώντας τα έτοιμα στους αδύναμους και Τεχνολογικά υποανάπτυκτους, ενώ οι ΜΜΕ, στα ισχυρά κράτη αλλά και πολύ περισσότερο στα αδύνατα κράτη περιορίζοντο στο ρόλο των υπεργολάβων υποκατασκευαστών και παρήγαν προϊόντα με πολλή χειρονακτική προσπάθεια και λίγη ή καθόλου άυλη εγκεφαλική προσπάθεια. Και

ακόμη αυτοί οι ίδιοι οι ΜΜΕ είχαν υποταχθεί στη μοίρα τους των εξαρτημένων υποκατασκευαστών, των οποίων η επιβίωση εξαρτιόταν από τις μεγάλες και ισχυρές επιχειρήσεις. Αποτέλεσμα του μύθου αυτού και της νοοτροπίας των ισχυρών ήταν η δημιουργία των πολυεθνικών εταιρειών μέσω των οποίων δέθεν γινόταν η μεταφύτευση των Καινοτομιών και της Εξυπνάδας στους λιγότερο εξυπνους αλλά που στην πραγματικότητα ήταν τα προγεφυρώματα των ισχυρών επιχειρήσεων τα οποία μοναδικό σκοπό είχαν την καλύτερη διάδοση των προϊόντων των μητρικών εταιρειών και την παρεμπόδιση με κάθε τρόπο της ανάπτυξης ΑΥΤΟΔΥΝΑΜΗΣ Τεχνολογικής Καινοτομίας από τις μικρές ντόπιες ΜΜΕ.

Μία χειρότερη εκδήλωση αυτής της νοοτροπίας ήταν η γενικότερη Οικονομική, Κοινωνική και Πολιτική επιλογή απέναντι στους ισχυρούς παραγωγούς προϊόντων Τεχνολογικών Καινοτομιών και τους αγωνιζόμενους για επιβίωση και ανάπτυξη ΜΜΕ.

Τα κεφάλαια διοχετεύοντο στους πλούσιους ισχυρούς με καλύτερους όρους και λιγότερες ασφάλειες, τα συμβόλαια εδίνοντο σε ισχυρές επιχειρήσεις και η γενικότερη Κοινωνική Πολιτική επηρεάζονταν από τους ίδιους.

Με αυτό τον τρόπο διακινδυνεύεται και χειροτέρευε το καθεστώς όπου οι ισχυροί γίνονταν ισχυρότεροι και οι Μικροί και Μεσαίοι έμεναν στάσιμοι ή αφανίζονταν.

Ετσι, η παντοδυναμία των ισχυρών Επιχειρήσεων δημιούργησε και τον εκφυλισμό τους ο οποίος μαζί με την ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ κατέρριψε και τον μύθο αιώνων.

Μικρές επιχειρήσεις που βασίζονταν σε μία ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ άρχισαν να φυτρώνουν στην αρχή τα ισχυρά Δυτικά κράτη καταρρίπονταν τον μύθο ότι η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΑ είναι τσιφλίκι των πλούσιων και ισχυρών επιχειρήσεων.

Νέοι τομείς δυναμικών προϊόντων που απαιτούσαν λίγη χειρονακτική εργασία και πολλή άυλη σκέψη δημιουργήθηκαν από πρωτοποριακές ΜΙΚΡΕΣ επιχειρήσεις αποδειχνοντας ότι οι ξεπερασμένοι μύθοι έπρεπε να υποκατασταθούν από ΝΕΕΣ ΙΔΕΕΣ για δημιουργία ΝΕΩΝ ΕΞΥΠΝΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ.

Όλοι τώρα πια Δυτικοί και ανατολικοί έχουν αντιληφθεί τη σημασία αυτών των ΝΕΩΝ ΕΞΥΠΝΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ και προσφέρουν την αμέριστη συμπαράστασή τους για την ανάπτυξη αυτών των ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ ή αλλιώς ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ.

Αυτό είναι το μήνυμα της εποχής μας που αποτελεί και την Πολιτική Επιλογή της σημερινής Κυβέρνησης ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ σε νέους τομείς με νέες ιδέες και νέους τρόπους.

Μόνον όσοι πιάσουν το μήνυμα θα επιβιώσουν στην επόμενη 10ετία.

Μία ΜΜΕ με 10 ανθρώπους που παράγει κάποιο έξυπνο προϊόν και εφαρμόζει έξυπνο ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΟ τρόπο παραγωγής είναι ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΗ και ΠΛΟΥΣΙΟΤΕΡΗ από την επιχείρηση με τις εκατοντάδες ή χιλιάδες άτομα προσωπικό αλλά που παράγει προϊόντα ξεπερασμένα, και είναι υποχρεωμένη για την επιβίωσή της να δανειοδοτείται υπέρμετρα, είναι ένα γίγαντας με πήλινα πόδια.

Και δεν είναι μόνο η μικροηλεκτρονική και η βιοτεχνολογία που δίνουν αυτές τις δυνατότητες. είναι η γαλβανοπλαστική, η μικρομηχανική, η τεχνολογία των πλαστικών, της κατεργασίας του αλουμινίου, η επεξεργασία γεωργικών προϊόντων και η διατήρηση ευαίσθητων γεωργικών προϊόντων σε ιδιαίτερα χαμηλές θερμοκρασίες, για να αναφέρω σύντομα μερικές.

Επρεπε να ακριβήνει το πετρέλαιο για να σκεφθούμε να φτιάξουμε ηλιακούς θερμοσίφωνες.

Γιατί να μένει αχρησιμοποίητη η ενέργεια του αέρα ή της θάλασσας;

Γιατί να περιμένουμε από κάποιο αλλοδαπό να έρθει να μας ανοίξει τα μάτια;

Δεν είναι ούτε απλό ούτε εύκολο βέβαια και δεν υποτιμάμε τα προβλήματα της εισαγωγής ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ αλλά είναι μία ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ.

Ένα από τα μηνύματα πρέπει να είναι η ΥΠΟΒΟΗΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΜΕ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ.

- α) Με αγορά και εισαγωγή ΝΕΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ από την αλλοδαπή.
- β) Με τη δημιουργία ΝΕΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ από Έλληνες ΑΥΤΟΔΥΝΑΜΑ.

Αυτές οι προσπάθειες θέλουν μία ειδική μεταχείριση και μία ειδική αντιμετώπιση που τουλάχιστον η σημερινή Κυβέρνηση έχει επανειλημμένα διακηρύξει ότι υποστηρίζει και ενισχύει.

Επιβεβαίωση της διεθνούς αυτής μεταβολής αποτελεί η Κοινοτική απόφαση για την καθιέρωση χορηγήσεως "Ευρωπαϊκών Δανείων Καινοτομιών" (EUROPEAN INNOVATION LOANS), με σκοπό την ΠΡΟΩΘΗΣΗ και την ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗ των Εθνικών Οικονομιών των Κρατών Μελών για την ΑΝΑΠΤΥΞΗ και ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ.

Δίνονται δάνεια στις ΜΜΕ με δελεαστικούς όρους:

1. Δεκαετής διάρκεια.
2. Χωρίς εμπράγματα ασφαλείες.
3. Χαρίζονται τόκοι ίσοι με 20% του κεφαλαίου.
4. Μία Εθνική Αναπτυξιακή Τράπεζα να δώσει ίσο ποσό με ίδιους όρους με το "Ευρωπαϊκό Δάνειο Καινοτομιών".
5. Η Εθνική Αναπτυξιακή Τράπεζα (ΕΤΒΑ ή ΕΤΕΒΑ) θα μεσολαβεί μεταξύ του Κοινοτικού Ταμείου και των ΜΜΕ χωρίς να αλλοιώνει τους όρους του δανείου.

Οι Ευρωπαίοι συν់ταιροί μας με τον τρόπο αυτό μας παρακινούν να εισάγουμε ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ δίνοντάς μας κίνητρα πρωτοφανή για την Ελλάδα σε μία εποχή έντονης οικονομικής κρίσης.

Επιβεβαιώνοντας έτσι ότι οι ΜΜΕ στην Ευρώπη ΜΠΟΡΟΥΝ να ΑΝΑΠΤΥΞΟΥΝ, ΝΑ ΕΙΣΑΓΟΥΝ και να εφαρμόσουν τεχνολογικές ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ. Αυτή είναι η πρόκληση, το μήνυμα της εποχής μας που όλοι μας καλούμαστε να εφαρμόσουμε. Όχι σαν ΜΜΕ αλλά σαν Έθνος με την αγωνιστικότητα και τη δημιουργικότητα που μας χαρακτηρίζει.

Έχει γίνει ήδη η αρχή της εφαρμογής τεχνολογικών καινοτομιών στη χώρα μας και με αντικειμενικότητα και επαγγελματισμό χωρίς κανένα σύμπλεγμα κατωτερότητας στον τομέα της μικροηλεκτρονικής και των πληροφοριών δημιουργούνται προϊόντα ΑΜΙΓΟΥΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ που αγγίζουν τα όρια της χιμαιρας Ελληνικής επινόησης και κατασκευής και ανάμεσα στα οποία είναι και ένα πανίσχυρο πυρομαχικό του πεζικού που αυτή τη στιγμή είναι από τα πιο περιζήτητα πυρομαχικά στον κόσμο. Και όλα αυτά από Ελληνικές ΜΜΕ.

Νέα προϊόντα σχεδιάζονται, δοκιμάζονται, κατασκευάζονται.

Πέρα από τις δυσκολίες και τις τυχόν αναστολές αυτό είναι το μήνυμα που πρέπει όλοι μας να ενστερνιστούμε και σ' αυτή την προσπάθεια να ζητήσουμε την ουσιαστική συμπαράσταση της Πολιτείας.

Από την εποχή που ο άνθρωπος εντάχθηκε στη διαδικασία της παραγωγής η μεταποίηση των προϊόντων άρχισε με τον έναν ή τον άλλο τρόπο να "καινοτομεί" και με το ανέβασμα του πνευματικού και βιοτικού του επιπέδου συνέβαλε στην τεχνολογική ανάπτυξη που βρισκόμαστε σήμερα.

Ο όρος λοιπόν ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ή INNOVATION όπως λέγεται στις λατινογενείς γλώσσες και προέρχεται από το ρήμα INNVORE που σημαίνει "κάνω κάτι καινούργιο και διευρύνω το υπάρχον" είναι γνωστός από παλαιότερα απλώς σήμερα παίρνει μία ουσιαστική διάσταση πάνω στην οποία θα ήθελα να αναφερθώ στη συνέχεια. Είναι γεγονός ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις παραγωγής και μεταποίησης προϊόντων στην Ελλάδα κατατάσσονται στο μέγεθος των μικρών και μεσαίων.

Αν λάβει κανείς υπόψη ότι λόγω:

- οργανωτικών αδυναμιών
- παλαιού μηχανολογικού εξοπλισμού
- μη ορθολογικών μεθόδων παραγωγής

- έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού κ.λπ. οι περισσότερες από αυτές τις επιχειρήσεις έχουν πολύ χαμηλό επίπεδο παραγωγικότητας και βρίσκονται στο όριο συρρίκνωσής τους επειδή δεν είναι και ανταγωνιστικές.

Εύλογα λοιπόν προκύπτει το ερώτημα τι προτείνει κανείς για το ξεπέραςμα αυτών των προβλημάτων; Θεωρητικά τουλάχιστον σε κάθε πρόβλημα υπάρχει και κάποια λύση η οποία πολλές φορές δεν είναι μονολεκτική αλλά αποτελείται από μία σειρά μεθοδεύσεων και μέτρων. Στο σημείο αυτό θα μου επιτρέψετε να προσδιορίσω το ουσιαστικό περιεχόμενο του όρου "ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ" που αναφέρθηκα στην αρχή και να δούμε στη συνέχεια κατά πόσο και πώς συμβάλλει στην επίλυση των παραπάνω προβλημάτων:

Ο όρος "ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ" προσδιορίζει το μετασχηματισμό μιας ιδέας κατ' αρχήν σε: ένα νέο ή βελτιωμένο προϊόν, μία νέα ή βελτιωμένη παραγωγική διαδικασία, σε μία νέα δραστηριότητα μιας επιχείρησης, ένα νέο τρόπο συσκευασίας ή διακίνησης του προϊόντος κ.λπ. συνδυασμένο πάντοτε και με τα απαραίτητα επιστημονικά, τεχνικά, εμπορικά και οικονομικά μέτρα που θα εξασφαλίσουν την επιτυχημένη ανάπτυξη των παραπάνω.

Τι σημαίνει αυτό στην πράξη και ποιά πολιτική καινοτομικής δραστηριότητας είναι δυνατή να ακολουθηθεί;

Πολλές μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ή βιοτεχνίες ακόμη και ενός ατόμου έχουν συλλάβει ιδέες και σκέψεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αναφέρθηκαν παραπάνω ήτοι με την ανάπτυξη ενός νέου ή βελτιωμένου προϊόντος ή μιας νέας μεθόδου παραγωγής ή μιας εφεύρεσης κ.λπ. πλην όμως αδυνατούν να υλοποιήσουν στην πράξη την ιδέα αυτή ήτοι λόγω οικονομικών δυσχερειών ή μη ύπαρξης καταλλήλων εργαστηρίων για κατασκευή και έλεγχο των προτύπων προϊόντων και συστημάτων, έτσι ώστε μόνο λίγες επιχειρήσεις μετρημένες στα δάχτυλα μπόρεσαν να αξιοποιήσουν από μόνες τους τις καινοτομίες που οι ίδιοι σκέφθηκαν.

Από την άλλη πλευρά υπάρχουν πάλι αρκετές ΜΜΕ που τους λείπει η υποδομή στο να μπορέσουν να συλλάβουν κάποιες ιδέες και λύσεις και αρκούνται μόνο στη διαπίστωση

της ύπαρξης των προβλημάτων.

Μέσα λοιπόν στο παραπάνω ΔΙΠΟΛΟ πρέπει να γίνει η σωστή παρέμβαση εκείνων των ροών της πολιτείας που έχουν σχέση με τη χάραξη στρατηγικής πολιτικής των ΜΜΕ ώστε από τη μία πλευρά να υποστηρίξουν τις δραστηριότητες καινοτομίας που έρχονται από τις ίδιες τις επιχειρήσεις και από την άλλη να βοηθήσουν στην ανάπτυξη καινοτομικών πρωτοβουλιών σε εκείνες τις επιχειρήσεις που από μόνες τους δεν μπορούν.

Προτού αναφερθούμε αναλυτικότερα στη λειτουργία του παραπάνω σχήματος θα ήθελα να πούμε δύο λόγια για τις σχέσεις των όρων: ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ - ΕΡΕΥΝΑ - ΕΦΕΥΡΕΣΗ.

α) ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ

Κατ' αρχήν ο στόχος της έρευνας είναι να παράγει γνώση ενώ της καινοτομίας είναι να παράγει αντικείμενα ή συστήματα που λειτουργούν και μπορούν να πουληθούν. Η καινοτομία μπορεί να βασίζεται στην εφαρμοσμένη έρευνα μπορεί όμως να είναι εντελώς εμπειρική και να επακολουθήσει μετά η έρευνα (π.χ. ατμομηχανή -> έρευνας -> θερμοδυναμική ηλεκτρονικοί υπολογιστές -> έρευνα - software) υπάρχουν πάρα πολλά τέτοια παραδείγματα που επιβεβαιώνουν τη σχέση αυτή.

β) ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΦΕΥΡΕΣΗ

Μια εφεύρεση γίνεται καινοτομία όταν ενσωματωθεί σε ένα προϊόν ή σε ένα σύστημα που μπορεί να διοχετευθεί στην αγορά με επιτυχία. Στην ιστορία υπάρχουν εκατοντάδες παραδείγματα όπου οι εφευρέτες χρεοκόπησαν και οι εφευρέσεις τους αναγνωρίστηκαν πολύ αργότερα, ο καινοτόμος από την άλλη πλευρά έρχεται στην κατάλληλη στιγμή για να ενσωματώσει το στοιχείο εκείνο που λείπει σε μια εφεύρεση ώστε να την κάνει τελείως εμπορεύσιμη.

3.4 ΜΕΤΡΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΜΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. ΤΙ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΙΣΧΥΕ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Βασικά η όλη μέχρι τώρα δραστηριότητα των φορέων της πολιτείας για την υποστήριξη "καινοτομιών" περιορίζονται μόνο στην επιχορήγηση κατασκευής προτύπου (μοντέλου) μιας ευρεσιτεχνίας εφ' όσον είχε κριθεί αξιόλογη. Μέχρι πέρυσι το καλοκαίρι η διεκπεραίωση των υποθέσεων αυτών γίνονταν από το πρώην υπουργείο βιομηχανίας και ενεργείας, διεύθυνση βιοτεχνικής ανάπτυξης, από τον περασμένο Οκτώβριο οι δραστηριότητες αυτές πέρασαν στον ΕΟΜΜΕΧ όπου λειτουργεί ομάδα εργασίας για την αξιολόγηση και χρηματική επιχορήγηση κατασκευής προτύπων ή μοντέλων ευρεσιτεχνιών που κρίνονται αξιόλογες με το σκεπτικό ότι το νέο προϊόν που θα παραχθεί θα έχει προοπτικές εμπορικής αξιοποίησης.

Ποιά είναι τα μειονεκτήματα του μέχρι σήμερα ισχύοντος καθεστώτος:

- Πολλές φορές η αντιμετώπιση του κάθε εφευρέτη ή καινοτόμου γίνονταν καθαρά με γραφειοκρατικά κριτήρια.
- Διαπιστώνονταν πολλές φορές ότι ο κύριος στόχος των εφευρετών ήταν το οικονομικό όφελος παρά η ιδέα της εφεύρεσης σαν τέτοιας.
- Δυσκολίες στη κατασκευή των προτύπων ή συστημάτων διότι η ανάπτυξη γίνονταν σε ατομική βάση και όχι σαν αποτέλεσμα μιας συλλογικής συνεργασίας με άλλους φορείς. Πέρα απ' αυτό λείπει ή τουλάχιστον δεν έχει εντοπισθεί ένα σύγχρονο εργαστήριο όπου θα μπορούσε ο κάθε εφευρέτης ή καινοτόμος να κατασκευάσει το πρότυπο ή το σύστημα - μοντέλο ένα MINIMUM προδιαγραφών, δοκιμών κ.λπ.
- Η υπηρεσία που αντιμετώπιζε το όλο θέμα ήταν σε τελική ανάλυση ο χρηματοδότης της όλης προσπάθειας χωρίς η ίδια να έχει και τη σωστή υποδομή παρέμβασης σε επιχειρήσεις που τους λείπει η ιδέα ανάπτυξης καινοτομιών κ.λπ.

- Δυσκολίες στην αντιμετώπιση προβλημάτων από την επαρχία διότι η όλη διαδικασία αξιολόγησης και χρηματοδότησης γίνεται κεντρικά στην Αθήνα.
- Η παρακολούθηση των συγκεκριμένων έργων είναι μόνο τυπική και βασικά περιορίζεται στο οικονομικό έλεγχο, χωρίς να υπάρχουν δυνατότητες συμβουλής και ελέγχου ως προς την ουσία του προβλήματος.

2. ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΙΣ ΜΜΕ

Ο ΕΟΜΜΕΧ λαμβάνοντας υπόψη τα προβλήματα που υπάρχουν στον τρόπο υποστήριξης καινοτομικών πρωτοβουλιών και θέλοντας να συμβάλει ενεργητικά στο ξεπέρασμά τους θα προβεί σύντομα στην ίδρυση διεύθυνσης υποστήριξης και προώθησης καινοτομίας και νέας τεχνολογίας στις ΜΜΕ.

Τα πρώτα βήματα στον τομέα αυτόν έχουν ήδη γίνει σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, Υπουργείο Ερευνας και Τεχνολογίας, το ΕΛΚΕΠΑ, ΕΤΒΑ και άλλους φορείς στη διαμόρφωση συγκεκριμένου προγράμματος υλοποίησης για την υποστήριξη καινοτομιών το οποίο παίρνει σοβαρά υπόψη μία πρόταση που έγινε για το θέμα αυτό από την επιτροπή επιστημονικής και τεχνολογικής πολιτικής του ΟΟΣΑ προς την Ελληνική κυβέρνηση.

Συγκεκριμένα η πρώτη φάση του προγράμματος αυτού έχει ως εξής:

- Ίδρυση 4 περιφερειακών γραφείων προώθησης καινοτομίας.
- Επιλογή-αξιολόγηση και προώθηση 1 ή δύο (PILOT PROJECT) στην κάθε περιφέρεια.
- Υλοποίηση του προγράμματος.

Τα περιφερειακά γραφεία θα έχουν την εξής σύνθεση:

- Τεχνικός σύμβουλος (Διπλ. Μηχανικός).
- Τεχνικός επιμελητής (τεχνολόγος Μηχ.).
- Γραμματέας.

Το πλαίσιο εργασίας των γραφείων αυτών στην 1 φάση θα είναι το παρακάτω:

- Καταγραφή των ΜΜΕ στο χώρο τους.
- Αξιολόγηση των επιχειρήσεων και εξέταση προώθησης καινοτομιών.
- Παροχή κάθε πληροφορίας έντυπο υλικό, βιβλιογραφία κ.λπ. προς τους καινοτόμους (τα γραφεία αυτά θα συνδεθούν μέσω μικρο-υπολογιστών σε κέντρο πληροφόρησης καινοτομιών μέσω ΕΛΚΕΠΑ).
- Παροχή τεχνικής βοήθειας και εξεύρεση ειδικών από τους τοπικούς επιστημονικούς φορείς ΑΕΙ, ΚΑΤΕΕ, ΤΕΕ, ΟΑΕΔ κ.λπ. για την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων.
- Χρηματική επιχορήγηση (ως ένα ποσό εντελώς αυτόνομα για μεγαλύτερα ύστερα από έγκριση της κεντρικής υπηρεσίας) των έργων - πιλότων.
- Παρακολούθηση των έργων πιλότου και αξιολόγηση συμπερασμάτων.

Ο στόχος βασικά των παραπάνω γραφείων είναι το στήσιμο της υποδομής για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου παραρτημάτων που σε συνδυασμό με τη στενή συνεργασία όλων των φορέων όπως Βιοτεχνικά Επιμελητήρια, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Νομαρχιακά και Επαρχιακά Συμβούλια, ΑΕΙ, ΚΑΤΕΕ, ΤΕΕ, ΟΑΕΔ κ.λπ. θα συμβάλλουν:

- στην ανάπτυξη και στο πέρασμα μιας τεχνικής αντίληψης (τεχν. κουλτούρας) στο λαό γενικότερα με ενημερωτικά σεμινάρια, ανοιχτές συζητήσεις κ.λπ.
- στη δημιουργία επαφής όλων των ενδιαφερομένων ώστε να είναι ο δέκτης και σύμβουλος σε θέματα νέων τεχνολογικών καινοτομιών σε όλο το φάσμα των προϊόντων.

- στη δημιουργία ειδικών τεχνολογικών κέντρων (ίσως μέσα σε ΑΕΙ ή ΚΑΤΕΕ) κλαδικών ή γενικών όπου θα γίνεται η συστηματική ανάλυση των καινοτομικών δραστηριοτήτων (κατασκευή μοντέλων - ποιοτικός έλεγχος κ.λπ.).

Ακόμη θα πρέπει να αναφερθούμε με δύο λόγια σε δύο ακόμη πράγματα:

- α) διάχυση νέας τεχνολογίας - καινοτομίας και εξάρτηση,
- β) μοντέλο χρηματοδότησης.

Όπως όλοι σας θα γνωρίζετε ότι πολλές φορές με τη διάχυση νέας τεχνολογίας σε μία επιχείρηση ή έναν κλάδο επιχείρησης αναπτύσσονται πραγματικά πάρα πολλές δραστηριότητες καινοτομίας.

Το ερώτημα που προκύπτει είναι και το εξής:

Μήπως πίσω απ' αυτό το slogan της INNOVATION κρύβονται συμφέροντα των πολυεθνικών για προώθηση μιας συγκεκριμένης τεχνολογίας; Και μπαίνουμε έτσι στο παιχνίδι της τεχνολογικής εξάρτησης;

Όπωςδήποτε υπάρχει κάποιος κίνδυνος αλλά από την άλλη πλευρά π.χ. στην μικρο-ηλεκτρονική ένα chip μικρο-επεξεργαστή πρέπει να το βλέπει κανείς σαν μαύρο κουτί διότι πραγματικά πολύ λίτες χώρες το κατασκευάζουν (πλην όμως το πως θα χρησιμοποιηθεί αυτό στην πράξη δηλ. ο algorithm που θα προγραμματιστεί είναι το ουσιαστικό και προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί πραγματικά να παίξουμε σπουδαίο ρόλο και να καινοτομήσουμε. Δηλαδή με λίγα λόγια εξάρτηση οπωσδήποτε υπάρχει ως προς το HARD-WARE πλην όμως όταν αυτό το σύστημα το εντάξουμε εμείς σωστά μέσα στην παραγωγική διαδικασία δημιουργούμε από την άλλη πλευρά τεχνική ανεξαρτησία διότι με δικές μας σκέψεις πρωτοστατήσαμε στη νέα χρήση του, τελικά το όλο παιχνίδι παίζεται πάνω σε μία ισορροπία.

Ο κίνδυνος υπάρχει φυσικά όταν εισάγουμε ολοκληρωμένα συστήματα και αρκούμαστε μόνο στην εκτέλεση της παραγωγής χωρίς να ξέρουμε καν τα μυστικά του

λειτουργικού αλγορίθμου παραγωγής.

Παράλληλα με τη διάχυση νέων τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία ανοίγεται ο δρόμος για ανάπτυξη δικών μας συστημάτων π.χ. μικρο και μίνι computer συστήματος αυτόματου ελέγχου κ.λπ. τα οποία φυσικά εφ' όσον φθάσουμε στα διεθνή standards θα μπορούσαμε και να τα εξαγάγουμε.

Μοντέλο Χρηματοδότησης

Για την α' φάση του προγράμματος δεν συζητάμε για μοντέλο διότι είναι λίγος ο χρόνος ώστε να σταθεί ο φορέας χρηματοδότησης καινοτομιών και έτσι θα καλυφθεί κατά ένα μέρος από τον ΕΟΜΜΕΧ και τους άλλους φορείς και ίσως σε ένα ποσοστό από τον ΟΑΕΔ.

Στη β' φάση οπωσδήποτε θα ενεργοποιηθεί ένα σύστημα χρηματοδότησης καινοτομιών το οποίο θα πρέπει να είναι όχι μόνο δότης αλλά και δέκτης πόρων δηλαδή οι ίδιες επιχειρήσεις από τις επιτυχίες που θα έχουν από την εφαρμογή της καινοτομίας που υποστηρίχθηκαν αρχικά από τον φορέα θα πρέπει να ξαναγυρίσουν ένα ποσοστό στον κοινό φορέα χρηματοδότησής τους.

Βέβαια η όλη οικονομική πλευρά θέλει αναλυτική μελέτη και προς αυτή την κατεύθυνση ελπίζουμε να υπάρχουν συγκεκριμένες προτάσεις από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και ΕΤΒΑ.

3.5. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΥΞΙΑΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΜΜΕ

Είναι γνωστά τα αριθμητικά οικονομικά μεγέθη που περιγράφουν τη συμμετοχή των ελληνικών ΜΜΕ στο πλήθος των επιχειρήσεων της Χώρας, στην απασχόληση, στην εκμετάλλευση τοπικών πρώτων υλών, στο εθνικό προϊόν, στη συνολική προστιθέμενη αξία. Είναι επίσης γνωστή η κοινωνική σημασία των ΜΜΕ για τη χώρα μας.

Επομένως, είναι αυτονόητο και το ενδιαφέρον που δείχνει η Πολιτεία για την ανάπτυξη των ΜΜΕ. Η απλή αυτή σκέψη δημιουργεί άμεσα το αντικείμενο ενός προβληματισμού που αξίζει τον κόπο να παρακολουθήσουμε. Ενός προβληματισμού που αναφέρεται στο τρίπτυχο ΠΟΛΙΤΕΙΑ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.

Τί χρειάζεται λοιπόν το Κράτος για να αποφασίσει, μελετήσει και εφαρμόσει μία σωστή πολιτική που να αποβλέπει στην ανάπτυξη των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων δηλαδή τελικά στην ανάπτυξη του μεγαλύτερου μέρους των επιχειρήσεων της Χώρας;

Και από την άλλη πλευρά τί χρειάζεται μία ΜΜΕ για να μπορέσει να στηθεί σωστά, να λειτουργήσει αποδοτικά και επομένως να συμβάλλει με την ανάπτυξή της, πέρα από την πρόοδο των φορέων της, και στην πρόοδο της οικονομίας της Χώρας;

Θα επιχειρήσουμε να απαντήσουμε στα δύο αυτά ερωτήματα, αρχίζοντας από το Κράτος.

Είναι φανερό ότι αυτό που χρειάζεται αρχικά μία Κυβέρνηση της Χώρας είναι η αποδοχή της φιλοσοφίας, σύμφωνα με την οποία κάθε πρόγραμμα ανάπτυξης του τομέα "μεταποιητική επιχείρηση, εμπορική επιχείρηση ή επιχείρηση παροχής υπηρεσιών". Πρέπει να προβλέπει ιδιαίτερη αντιμετώπιση για τις ΜΜΕ. Μία αντιμετώπιση που δεν πρέπει να ερμηνευθεί σαν κανενός είδους κακώς εννοούμενος προστατευτισμός αλλά που απλά θα λάβει υπόψη της τις ιδιομορφίες και ιδιαιτερότητες των ΜΜΕ (σε σχέση με τις λεγόμενες μεγάλες επιχειρήσεις και που σε ένα βαθμό οφείλονται στην "άτακτη" ανάπτυξή τους τα τελευταία 30 χρόνια.

- Όμως η πολιτική βούληση μιας Κυβέρνησης που θα αναγνωρίζει την ιδιομορφία των ΜΜΕ και η απόφασή της να προχωρήσει στη λήψη μέτρων για την ανάπτυξη του σοβαρού αυτού τομέα της οικονομίας, δεν μπορούν αποτελεσματικά να υλοποιηθούν, αν στηριχθούν μόνο στις εκτιμήσεις των υπηρεσιών των αρμοδίων Υπουργείων ή στις προτάσεις άρτιων επιστημονικά, αλλά βραχυβίων αναγκαστικών ομάδων εργασίας.

Και αυτό γιατί χρειάζονται γνώσεις και εμπειρίες που πρέπει να βγαίνουν από συνδυασμό επιστημονικής κατάρτισης και αντιμετώπισης της δυναμικής των ΜΜΕ "από κοντά", δίπλα στον επιχειρηματία, μέσα από το "αδιέξοδο" του γραμμάτιου που λήγει αύριο, μέσα από τη μάταιη προσπάθεια αναπλήρωσης της τεχνολογίας που λείπει με το "ελληνικό δαιμόνιο", μέσα από τη νοοτροπία του "μάστορα" που ξαφνικά πρέπει να διοικήσει ένα ζωντανό - έστω και μικρό - οικονομικό οργανισμό, μέσα από το πρόβλημα που λέγεται "αίτηση δανειοδότησης", μέσα από τις αγωνίες και τους αγώνες για τη διεξόδου σε μία ολοένα και πιο απαιτητική αγορά, μέσα τέλος από της φλόγα αυτού του δυναμικού που ενσαρκώνει ο Έλληνας μικρομεσαίος επιχειρηματίας.

Και έτσι γεννώνται οι Αναπτυξιακοί Οργανισμοί, που θα καλύψουν τις παραπάνω ανάγκες της Πολιτείας. Με συγκεκριμένους τομείς βαθιάς γνώσης και δράσης: με κρατικούς οικονομικούς πόρους για να μπορούν να σκέπτονται για τη ΜΜΕ ανεπηρέαστα από συγκεκριμένα ιδιωτικά συμφέροντα, με επιστημονική στελέχωση υψηλού επιπέδου, απαλλαγμένη από γραφειοκρατική αντίληψη, με καθημερινή επαφή με τη ΜΜΕ, με συνεχή μελέτη των γενικών και ειδικών προβλημάτων, με ακούραστη ενημέρωση γύρω από κάθε νέα εμπορική, παραγωγική, τεχνολογική, οικονομική αντίληψη, με διάθεση για σωστή συνεργασία με τα επιστημονικά και επαγγελματικά συνδικαλιστικά όργανα και τα Επιμελητήρια των ΜΜΕ, αλλά και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και τους άλλους κοινωνικούς φορείς, με δυνατότητα, τέλος, να μελετούν και να εισηγούνται στην Πολιτεία τεκμηριωμένα γενικά ή ειδικά μέτρα, εναρμονισμένα με τις γενικές πολιτικές επιλογές της Κυβέρνησης και τις αναπτυξιακές ανάγκες των ΜΜΕ.

Το τρίτο σκέλος του τρίπτυχου είναι οι ίδιες οι ΜΜΕ και οι μαζικοί φορείς τους. Και

εδώ μπαίνουν όλα τα διαρθρωτικά και λειτουργικά προβλήματά τους: ο δυσανάλογα μεγάλος αριθμός των πολύ μικρών και σε πολλές περιπτώσεις οικονομικά οριακών επιχειρήσεων, ο μικρός βαθμός επιχειρηματικότητας πολλών Ελλήνων μικρομεσαίων, το κακό επίπεδο οργάνωσης, ο εμπειρικός τρόπος διοίκησης και διαχείρισης, η έλλειψη τεχνολογίας κ.λπ.

Η ανάγκη ύπαρξη του Ειδικού Συμβούλου για τη ΜΜΕ γίνεται προφανής. Προφανής είναι όμως και η αδυναμία των ΜΜΕ να καλύψουν αυτήν την ανάγκη. Αδυναμία που οφείλεται συνήθως σε οικονομικούς λόγους, αλλά και όχι σπάνια στην έλλειψη γνώσης αυτής της ανάγκης, στην έλλειψη σχετικής παιδείας ή στην κακή δεκτικότητα των υπηρεσιών του Ειδικού - χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτό το τελευταίο του "μάστορα που τα ξέρει όλα", που ευτυχώς σιγά-σιγά, αφού δεν μπόρεσε ή δεν τον βοήθησαν να μεταμορφωθεί σε επιχειρηματία, εξαφανίζεται.

Και εδώ πάλι έρχονται οι Αναπτυξιακοί Οργανισμοί να προσφέρουν τις υπηρεσίες του Ειδικού Συμβούλου. Χωρίς την οικονομική επιβάρυνση για το μικρομεσαίο, με δουλειά όχι "από το γραφείο" αλλά μέσα στην επιχείρηση, δίπλα στον επιχειρηματία και τα προβλήματά του, προσπαθούν να επιτύχουν δύο στόχους: την υποβοήθηση της συγκεκριμένης ΜΜΕ ή της συγκεκριμένης ομάδας ΜΜΕ ή του συγκεκριμένου κλάδου ΜΜΕ, για τη επίλυση του συγκεκριμένου προβλήματος, αλλά και σε γενικότερο επίπεδο τη δημιουργία μέσα στο περιβάλλον των ΜΜΕ της νοτιοανατολικής που μιλάει για την ανάγκη συνεργασίας με τον Ειδικό Οργανωτή, με τον Ειδικό Κοστολόγο, με τον Ειδικό Σύμβουλο Μάρκετινγκ, με τον Ειδικό Τεχνικό, με τον Ειδικό Οικονομολόγο Επιχειρήσεων, με τον Ειδικό του Μάνατζμεντ.

Παράλληλα, απευθυνόμενοι σε ένα ευρύτερο αριθμό ΜΜΕ κάθε φορά, οι Ειδικευμένοι Αναπτυξιακοί Κρατικοί Οργανισμοί:

- οργανώνουν εκπαιδευτικά προγράμματα ενημέρωσης ΜΜ Επιχειρηματιών και στελεχών των επιχειρήσεών τους πάνω σε κάθε θέμα οικονομικού τεχνικού και γενικά επιχειρηματικού ενδιαφέροντος,

- οργανώνουν και υλοποιούν τη συμμετοχή ΜΜΕ σε εκθέσεις στην Ελλάδα και το Εξωτερικό,
- προωθούν το θεσμό της υπεργολαβίας,
- οργανώνουν κοινοπρακτικές δράσεις μεταξύ ομοειδών επιχειρήσεων,
- χρηματοδοτούν ειδικά περιφερειακά προγράμματα ανάπτυξης,
- υποστηρίζουν τεχνικά, εμπορικά και οικονομικά κάθε καινοτομία (ευρεσπεχία, εφεύρεση, νέα μέθοδο κ.λπ.) στο χώρο των ΜΜΕ,
- αντλούν πληροφόρηση και τεχνολογία από ξένους αντίστοιχους Κρατικούς ή διεθνείς φορείς για λογαριασμό των ΜΜΕ,
- προάγουν την ιδέα της τυποποίησης των προϊόντων,
- συμβάλλουν στην προώθηση των εξαγωγών.

Πριν αναφερθούμε με συντομία στο ποιοί είναι και τι κάνουν αυτοί οι Οργανισμοί στη Χώρα πρέπει να επισημάνουμε και πάλι τους δύο αποδέκτες των υπηρεσιών των Οργανισμών αυτών, δηλαδή την Πολιτεία από τη μια μεριά και τις ΜΜΕ από την άλλη και να τονίσουμε την ανάγκη άσκησης και εφαρμογής ενιαίας πολιτικής για τις ΜΜΕ από όλους τους Οργανισμούς, στα πλαίσια των Κυβερνητικών επιλογών, πράγμα που βέβαια προϋποθέτει:

- α. τη σαφή οριοθέτηση των υπευθυνοτήτων και αρμοδιοτήτων κάθε αναπτυξιακού φορέα.
- β. την εξασφάλιση συντονισμού στην εφαρμογή των επιμέρους μέτρων, ώστε να υπάρχει ενιαία και ολοκληρωμένη εφαρμογή τους.
- γ. τη δημιουργία υποδομής και συνθηκών σε κάθε αναπτυξιακό φορέα που θα επιτρέψουν τη σταδιακή οργάνωση και στελέχωσή του με εξειδικευμένα στελέχη, ικανά να φέρουν σε πέρας το δύσκολο έργο της ανάπτυξης των ΜΜΕ.

Κρίνεται σκόπιμο να περιγραφούν παρακάτω οι βασικές αρμοδιότητες των Αναπτυξιακών Οργανισμών της Χώρας, που απασχολούνται άμεσα ή έμμεσα με τις ΜΜΕ.

α. *E.O.M.M.E.X.*

Αποστολή του είναι η υποβοήθηση ανάπτυξης των Μικρομεσαίων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων (Βιοτεχνίας) και της Χειροτεχνίας.

Στα πλαίσια αυτής της αποστολής του ο ΕΟΜΜΕΧ:

- παρέχει στις ΜΜΕ ή στους μαζικούς φορείς τους υπηρεσίες Τεχνικοοικονομικού Συμβούλου, εκπονώντας για λογαριασμό τους διαγνωστικές μελέτες, μελέτες οργανωτικών παρεμβάσεων, μελέτες σκοπιμότητας ίδρυσης επιχειρήσεων, μελέτες εκτίμησης βιωσιμότητας επιχειρήσεων, μελέτες αξιολόγησης επενδυτικών προγραμμάτων επιχειρήσεων,
- δίνει σε ΜΜΕ συμβουλές τεχνικές, εμπορικές, οικονομικού προγραμματισμού,
- μελετά νέες μεθόδους παραγωγής,
- εκπονεί μελέτες μοντέλων βιοτεχνικών επιχειρήσεων,
- προωθεί το θεσμό της υπεργολαβίας φέρνοντας σε επαφή υπεργολαβικές επιχειρήσεις με πιθανούς πελάτες τους,
- μελετάει και βοηθάει στη σύσταση κοινοπραξιών και συνεταιρισμών και συμπαραστέκεται τεχνικά και οικονομικά στην οργάνωσή τους και στα πρώτα βήματα λειτουργίας τους,
- παρακολουθεί τη λειτουργία (FOLLOW-UP) επιχειρήσεων που εφαρμόζουν κάποιο οργανωτικό, επενδυτικό κ.λπ. πρόγραμμα που μελετήθηκε από τον ΕΟΜΜΕΧ,
- υποστηρίζει ερευνητικά προγράμματα και εφαρμογές καινοτομιών σε ΜΜΕ,
- χρηματοδοτεί ευρεσιτέχνες και εφευρέτες για την κατασκευή του προτύπου της ευρεσιτεχνίας ή της εφεύρεσής τους και τους παρέχει τεχνική βοήθεια για τη βιομηχανοποίηση και εμπορική εκμετάλλευσή τους,
- εκπονεί και υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα για βιοτέχνες - χειροτέχνες ή στελέχη ΜΜΕ σε θέματα τεχνικά, επιχειρηματικά, εμπορικά,
- διοργανώνει αποστολές ομάδων βιοτεχνών στο εξωτερικό για επίσκεψη ξένων

- επιχειρήσεων με στόχο την ενημέρωσή τους σε νέες τεχνικές μεθόδους,
- οργανώνει εκθέσεις βιοτεχνικών και χειροτεχνικών προϊόντων στην Ελλάδα και συμμετέχει με ελληνικά βιοτεχνικά - χειροτεχνικά προϊόντα σε αντίστοιχες διεθνείς εκθέσεις στο εξωτερικό,
- μελετά και θα υλοποιήσει την οργάνωση Βιοτεχνικών Κέντρων και Υπηρεσιών Παροχής Τεχνικής Βοήθειας στις ΜΜΕ των περιφερειακών διαμερισμάτων της Χώρας,
- αξιολογεί επενδύσεις βιοτεχνιών και χειροτεχνιών μέχρι 20 εκ. δρχ. προκειμένου να υπαχθούν στο Ν. 1842/90 και παρακολουθεί την υλοποίησή τους, εκταμιεύοντας για λογαριασμό του Δημοσίου τις επιχορηγήσεις που προβλέπει ο Νόμος,
- εκπονεί και υλοποιεί προγράμματα βιομηχανικού σχεδιασμού προϊόντων και προωθεί την εφαρμογή των ΜΜΕ των σχεδίων αυτών, ανδρώνοντας στους κόλπους του το Ελληνικό Κέντρο Σχεδιασμού Προϊόντων,
- προετοιμάζει τη σύσταση και λειτουργία στα πλαίσια του ΕΟΜΜΕΧ Οργανισμού ασφάλισης των βιοτεχνικών δανείων που χορηγούν οι Τράπεζες ώστε για τις αποδεδειγμένα δυναμικές και βιώσιμες ΜΜΕ να πάψει η έλλειψη εμπραγμάτων ασφαλειών να αποτελεί λόγ αδυναμίας δανειοδότησής τους,
- παρεμβαίνει στις προμήθειες του Δημοσίου με στόχο τη δημιουργία δυνατοτήτων στο Κράτος και τις ΜΜΕ για υλοποίηση των προμηθειών του πρώτου από τις δεύτερες. Για το σκοπό αυτό ερευνά τις ανάγκες των διαφόρων δημοσίων φορέων, αποτυπώνει τις δυνατότητες των διαφόρων κλάδων των ΜΜΕ, οργανώνει όπου απαιτείται παραγωγικές κοινοπραξίες και χρηματοδοτεί τις σχετικές προσπάθειες,
- μελετά σε συνεργασία με τα Βιοτεχνικά Επιμελητήρια και τους συνδικαλιστικούς φορείς των ΜΜΕ τα προβλήματα των Κλάδων και εισηγείται προς την Κυβέρνηση τη λήψη γενικών ή ειδικών μέτρων με στόχο, στα πλαίσια της γενικότερης Κυβερνητικής Πολιτικής για τις ΜΜΕ, να υλοποιείται ειδική κατά περίπτωση Κλαδική Πολιτική για τους διάφορους τομείς της μεταποίησης.

β. ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ.

Το Ελληνικό Κέντρο Παραγωγικότητας αποτελεί φορέα υλοποίησης της γενικότερης προσπάθειας για αύξηση της παραγωγικότητας στον ελληνικό χώρο. Με το πνεύμα αυτό το ΕΛΚΕΠΑ έχει επιφορτισθεί με το πολύμορφο και ευρύτατο έργο της συμβολής στην αύξηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας κάθε δραστηριότητας στον οικονομικό, τεχνολογικό και κοινωνικό τομέα.

Οι δραστηριότητές του καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα "παρατήρηση, έρευνα, μέτρηση, έλεγχος, σχεδιασμός, εκτέλεση και, σε αντιστοιχία με τα Κέντρα Παραγωγικότητας όλων σχεδόν των ανεπτυγμένων χωρών του κόσμου, προσανατολίζεται, κατά βάση, προς τους ακόλουθους τομείς, χωρίς όμως περιορισμούς για δραστηριοποίηση και σε κάθε άλλο τομέα, που η ευρύτητα του ρόλου του ΕΛΚΕΠΑ του επιτρέπει να κινηθεί:

- εκπαίδευση, επιμόρφωση
- συμβουλευτικές υπηρεσίες
- πληροφόρηση
- έρευνες, μελέτες
- μηχανοργάνωση
- εκδόσεις, εκδηλώσεις.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται, μέσα από τις παραπάνω δραστηριότητες, στην υλοποίηση της μεταφοράς τεχνολογίας.

γ. **Ο.Π.Ε.**

Ο ΟΠΕ αποτελεί το συνδυαστικό κρικό του εξαγωγικού κόσμου με το Κράτος και τις αγορές του εξωτερικού.

Το Πρόγραμμα σε γενικές γραμμές προβλέπει:

- Τη διερεύνηση των αγορών του εξωτερικού για τη διαπίστωση των δυνατοτήτων εξαγωγής των Ελληνικών προϊόντων.
- Την πληροφόρηση των παραγωγών, των εξαγωγέων και του Κράτους γύρω από τις ιδιομορφίες και τις προτιμήσεις της Διεθνούς Αγοράς, σε προϊόντα, σε ποιότητες, σε συσκευασία κ.λπ.
- Την προβολή και τη διαφήμιση ελληνικών προϊόντων στις αγορές του εξωτερικού όπως επίσης και την παροχή πληροφοριών στους ξένους αγοραστές, γύρω από τις συνθήκες παραγωγής και εμπορίας των ελληνικών προϊόντων.
- Τη διοργάνωση της επίσημης ελληνικής συμμετοχής στις Διεθνείς Εκθέσεις του εξωτερικού.
- Τη διοργάνωση ελληνικών εβδομάδων και άλλων εκδηλώσεων σε αλυσίδες καταστημάτων και εμπορικά κέντρα του εξωτερικού.
- Την οργάνωση εκθέσεων στον ελληνικό χώρο.
- Την υποβολή στην Κυβέρνηση προτάσεων για λήψη μέτρων που αποβλέπουν στη διευκόλυνση της άμεσης επαφής των Ελλήνων εξαγωγέων με τους ξένους αγοραστές.

Ειδικότερα στα προγράμματα του Ο.Π.Ε. δίνεται έμφαση στην υποβοήθηση και κινητοποίηση των ΜΜΕ και των συλλογικών εξαγωγικών φορέων.

δ. ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ Α.Ε.

Η Α.Ε. Ελληνικές Εξαγωγές είναι θυγατρικές εταιρεία της ΕΤΒΑ που ιδρύθηκε με σκοπό τη χρηματοδότηση των εξαγωγών των ΜΜΕ. Βρίσκεται σε στενή συνεργασία τόσο με τον ΕΟΜΜΕΧ και τον ΟΠΕ όσο βέβαια και με τη μητρική Τράπεζα ΕΤΒΑ.

ε. ΕΛΟΤ

Ο Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης έχει σκοπό την προαγωγή και εφαρμογή της Τυποποίησης στην Ελλάδα. Βρίσκεται σε στενή συνεργασία με τους Οργανισμούς Τυποποίησης των άλλων χωρών και με τους συναφείς διεθνείς οργανισμούς. Στις δραστηριότητές του περιλαμβάνονται η σύνταξη, έκδοση και διάθεση των Προτύπων, η απονομή σημάτων και χορήγηση πιστοποιητικών ποιότητας.

Ο ΕΛΟΤ έχει ήδη δημιουργήσει και συνέχεια συμπληρώνει τα Εθνικά Πρότυπα ΝΗΣ.

στ. Ε.Ο.Π.

Ο Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας ασχολείται με την παραγωγή και την εμπορία χειροτεχνικών προϊόντων, που αναθέτει σε οικοτεχνίες (απασχολεί περίπου 2.500-3.000 οικοτέχνες το χρόνο).

Παράλληλα διαθέτει 49 δικά του εργαστήρια ταπητουργίας και 17 κλιμαποιεία.

Για τη διάθεση των προϊόντων ο ΕΟΠ διαθέτει 3 μόνιμα εκθετήρια στην Αθήνα και διοργανώνει περιοδικές εκθέσεις στο εξωτερικό.

Πέρα από τους παραπάνω φορείς θα πρέπει να αναφερθούν και οι άλλοι Δημόσιοι φορείς, αλλά και φορείς ειδικών επιστημόνων και επαγγελματιών που άμεσα ή έμμεσα προσφέρουν στην ανάπτυξη των ΜΜΕ:

Τέτοιοι είναι από την πρώτη περίπτωση η ΕΤΒΑ, η ΕΤΕΒΑ και η Τράπεζα Επενδύσεων που πέρα απ' τη λειτουργία τους σαν χρηματοδοτικοί Οργανισμοί εξετάζουν με ευρύτερο αναπτυξιακό πνεύμα τραπεζικά θέματα που αφορούν ΜΜΕ. Ειδικά η ΕΤΒΑ, μέσω της θυγατρικής της ΒΙ.ΠΕ.ΕΤΒΑ Α.ε. εφαρμόζει ειδικό πρόγραμμα για τη στέγαση Μικρομεσαίων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων δημιουργώντας ειδικές βιοτεχνικές ζώνες μέσα στις βιομηχανικές περιοχές της των διαφόρων διαμερισμάτων της Χώρας. Στις ζώνες αυτές περιλαμβάνονται από τη μια μεριά οικόπεδα, αποκλειστικά προορισμένα για διάθεση σε ΜΜΕ που ενδιαφέρονται να ανεγείρουν δικές τους κτιριακές εγκαταστάσεις και από την άλλη μεριά έτοιμα τυποποιημένα βιοτεχνικά κτίρια που πωλούνται σε ΜΜΕ ή νοικιάζονται με χαμηλό μίσθωμα για 3 χρόνια, μετά την πάροδο των οποίων οι μισθώτριες ΜΜΕ μπορούν να τα αγοράσουν συνυπολογίζοντας στην τιμή τα ενοίκια των τριών χρόνων.

Άλλη δραστηριότητα που προωθείται από την ΕΤΕΑ είναι ο θεσμός των πολυορόφων βιοτεχνικών κτιρίων. Αυτά, σε αντίθεση με τις άλλες μορφές βιοτεχνικής στέγης είναι κτιριακά συγκροτήματα με κατακόρυφη διάταξη που προορίζονται για τη στέγαση ΜΜΕ του ίδιου ή διαφόρων κλάδων.

Προβλέπονται για τα μεγάλα αστικά κέντρα κυρίως, στα οποία ενώ υπάρχει συσσώρευση βιοτεχνικής δραστηριότητας, υπάρχει πρόβλημα γης.

Εξάλλου σημαντικά είναι και τα Αυτόνομα Βιοτεχνικά Κέντρα παραδοσιακής τέχνης που προγραμματίζει η ΕΤΒΑ για διάφορες περιοχές της Χώρας.

Ηδη το πρώτο βρίσκεται στο στάδιο της πραγματοποίησης στα Γιάννενα. Περιλαμβάνει συνολική έκταση 90 στρεμμάτων που θα εξυπηρετήσει βασικά μονάδες αργυροχοΐας, μεταλλοτεχνίας και ξυλοτεχνίας της περιοχής Ηπείρου.

Τέλος, από τους Κρατικούς φορείς θα πρέπει να αναφερθούν η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης και η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία που στα πλαίσια της γενικής στατιστικής παρακολούθησης, έχει την ευθύνη και των ειδικών προγραμμάτων στατιστικής παρακολούθησης των μεγεθών που ενδιαφέρουν τις ΜΜΕ.

Στους μη κρατικού φορείς μπορούμε να αναφέρουμε την Ελληνική Εταιρία Διοίκησης Επιχειρήσεων (ΕΕΔΕ), την Ελληνική Εταιρία Επιχειρησιακών Ερευνών (ΕΕΕΕ), το Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ) κ.λπ.

Τέλος, δεν θα πρέπει να παραλείψουμε τους Διεθνείς Οργανισμούς, με τους οποίους οι αντίστοιχοι ελληνικοί βρίσκονται σε συνεργασία. Τέτοιοι είναι το UNIDO (Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών), το UNDP (Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών), το EFMD (Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για την Ανάπτυξη του Μάνατζμεντ) και διάφοροι Οργανισμοί και Ταμεία της ΕΟΚ (Κοινωνικό Ταμείο, Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης κ.λπ.).

Η επίδρασή τους και συμβολή τους στην ανάπτυξη των ελληνικών ΜΜΕ εξαρτάται πάντοτε από τη δράση των ανάλογων Ελληνικών Κρατικών Οργανισμών που από το αντικείμενό τους έχουν την ευθύνη συνεργασίας με αυτούς.

36 28 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Αντί άλλου επιλόγου κρίνουμε σωστό να αναφέρουμε 28 σκέψεις-προτάσεις σχετικές με τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ.

Ασφαλώς πολλές προτάσεις που σημειώνουμε παρακάτω δεν μπορούν να υλοποιηθούν αμέσως. Είναι όμως νομίζουμε ώριμες και ρεαλιστικές. Πολλές από αυτές έχουν πλευρές που χρειάζονται περισσότερη έρευνα.

Άλλες είναι άμεσα υλοποιήσιμες και πρακτικά εφαρμόσιμες.

Το σίγουρο είναι ότι η συζήτησή τους θα αναπτύξει τον προβληματισμό και ίσως συμβάλει στη συνειδητοποίηση της σημασίας του προβλήματος.

1. Αφού οι υπάρχουσες τράπεζες λειτουργούν με εμπορικά κριτήρια και όχι αναπτυξιακά και κοινωνικά, να εξεταστεί η πρόταση για δημιουργία τράπεζας ανάπτυξης για τους βιοτέχνες και τις ΜΜΕ.

Η μελέτη για την ελληνική βιοτεχνία που έγινε από ξένους ειδικούς το 1978 (μελέτη Humen) κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα ποσοτικά μέτρα δεν μπορούν να οδηγήσουν τις τράπεζες στην αλλαγή συμπεριφοράς και "επείγει εξαιρετικά να ιδρυθεί η προτεινόμενη τράπεζα". Η νέα τράπεζα θα πρέπει να λειτουργεί με αναπτυξιακά κριτήρια να συνδυάζει τη δράση της με άλλους οργανισμούς βιομηχανικής ανάπτυξης, με τον ΕΟΜΜΕΧ. Να δέχεται σαν εγγυήσεις τα μηχανήματα, τις ικανότητες, την πείρα του βιοτέχνη, τις παραγγελίες κ.ά.

Να προσφέρει και τεχνική βοήθεια. Αυτή θα διαχειρίζεται και τα χρήματα για τις ΜΜΕ που προέρχονται από την ΕΟΚ και θα τα διαθέτει εξειδικευμένα. Στη διοίκησή της πρέπει να εκφράζεται αποφασιστικά το συνδικαλιστικό κίνημα. Να ενισχύεται οικονομικά από το κράτος.

2. Μέχρι τη λειτουργία της, άμεσα, να συσταθεί αυτασφαλιστικός οργανισμός πιστώσεων "ταμείο εγγύησης πιστώσεων βιοτεχνίας" που η δημιουργία του εξαγγέλεται εδώ και 30 χρόνια! Αυτός θα αναλάβει άμεσα την πλήρη εγγυητική κάλυψη των βιοτεχνών.

3. Να εξασφαλιστεί πλήρως η δημόσια λειτουργία και χαρακτήρας του τραπεζικού συστήματος, να "κοινωνικοποιηθούν" οι διοικητικές λειτουργίες του με τη συμμετοχή διευρυμένης εκπροσώπησης ελέγχου των εργαζομένων στις τράπεζες και των ΕΒΕ, να αλλάξει ριζικά ο προσανατολισμός του προς τα μονοπώλια.

4. Να ενταχθεί η χρηματοδότηση των ΕΒΕ στο συνολικό δημοκρατικό προγραμματισμό με προτεραιότητες ανάπτυξης και παραγωγικής ανασυγκρότησης της οικονομίας μας.

5. Για τα κριτήρια να εξασφαλιστεί η αντικειμενικότητά τους, να είναι σαφή παραγωγικά - κοινωνικά και να προωθούν την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

6. Να εξασφαλιστεί η συνέχιση των δεσμεύσεων του ειδικού κεφαλαίου, χωρίς νοθεύσεις, και να εξασφαλιστεί η απορρόφησή του.

7. Να μειωθούν άμεσα τα επιτόκια.

8. Να δίνονται επαρκή ποσά για τις ανάγκες χρηματοδότησης.

9. Να αναγνωρίζεται από το τραπεζικό σύστημα στην πράξη ο κοινωνικός ρόλος των βιοτεχνών - επαγγελματιών - εμπόρων και ΜΜΕ στην παραγωγή στη διανομή και τις υπηρεσίες (Βιοτεχνία με μέχρι 50 άτομα συμμετοχή στην παραγωγή και στην απασχόληση κ.λπ.) και να εξασφαλίζονται τα αντίστοιχα ποσά χρηματοδότησης ανάλογα

με τη συμμετοχή στην παραγωγή και την κοινωνική τους ωφελιμότητα.

10. Να καταργηθεί η επιβάρυνση με 35 της χρηματοδότησης λόγω Φ.Π.Α.
11. Μόνη εγγύηση που πρέπει να ζητούν οι τράπεζες να είναι η αναπτυξιακή προοπτική και παρουσία του βιοτέχνη, η πείρα του η ανταπόκρισή του στα παραγωγικά και αποδοτικά κριτήρια που χρειάζεται να καθιερωθούν, με πλήρη κατάργηση των υπερβολικών εμπράγματων ασφαλειών.
12. Να θεσμοθετηθεί άμεσα συμμετοχή στα όργανα έγκρισης των χρηματοδοτήσεων που προέρχονται από την ΕΟΚ.
13. Να επεκταθεί η απαίτηση ελέγχου για τη βιοτεχνική χρηματοδότηση με εγγραφή στα βιοτεχνικά επιμελητήρια (και τα αντίστοιχα τμήματα των μικτών) για όλα τα βιοτεχνικά δάνεια και αυτά που προέρχονται από ΕΟΚ προς τις ΜΜΕ.
14. Να υποχρεωθεί η ΕΤΒΑ και ΕΤΕΒΑ να εξασφαλίζουν πρόσβαση απρόσκοπτη στους βιοτέχνες που θέλουν να δανειοδοτηθούν από τα ποσά που προέρχονται από ΕΟΚ.
15. Να εξασφαλίζεται η διανομή τους με εθνικά κριτήρια προς τους ΕΒΕ και τις ΜΜΕ.
16. Τα κριτήρια χαρακτηρισμού της βιοτεχνίας και των ΜΜΕ να επανακαθοριστούν σύμφωνα τα με τα ισχύοντα πριν το 1986 και να βελτιωθούν με ποιοτικά χαρακτηριστικά.

17. Να θεσπιστούν ειδικά κίνητρα, προτεραιότητες - με στόχο την εξασφάλιση ελκυστικότητας - για τους συνεταιρισμούς και την κοινή επιχειρηματική δράση; κοινοπραξίες ή άλλες μορφές συνεργασίας. Να καταργηθεί κάθε εμπόδιο δυσμενών όρων για τα ποσά δανειοδότησης των συνεταιρισμών (ύψος κύκλου εργασιών κ.α.).

18. Να επανασυσταθεί άμεσα η "επιτροπή βιοτεχνών τραπεζών" να διευρυνθεί με εκπροσώπους εμπόρων και επαγγελματιών.

19. Να χρηματοδοτούνται οι έμποροι επαγγελματίες για τον εκσυγχρονισμό και την αγορά - προώθηση ελληνικών προϊόντων με χαμηλότερο επιτόκιο από τα τρέχοντα.

20. Να χρηματοδοτούνται οι ΕΒΕ με παρόμοιο τρόπο για την αγορά - ανοικοδόμηση επαγγελματικής στέγης, χώρων αποθήκης κ.α.

21. Να διερευνηθεί η συμμετοχή στις επιτροπές βιοτεχνικών πιστώσεων με τη θεσμοθέτηση παρουσίας εκπροσώπων και της Τοπικής Ομοσπονδίας.

22. Να αναμορφωθεί ο πίνακας χρηματοδοτούμενων βιοτεχνιών και να διερευνηθεί σύμφωνα με τις προτάσεις των βιοτεχνικών κλάδων.

23. Να πιστοποιείται αποτελεσματικά η χρήση των χρημάτων για να ανταποκρίνονται στο σκοπό της λήψης.

24. Να αυξηθεί η περίοδος χάριτος για όλες τις περιπτώσεις.

25. Να ισχύουν για τις επιχειρήσεις φασόν βελτιωμένα ανάλογα με τον κλάδο ποσά και δανειοδοτήσεις.

26. Να δοθούν ισχυρά κίνητρα για αγορά μηχανημάτων εγχώριας παραγωγής.

27. Ευνοϊκή χρηματοδότηση για προώθηση προϊόντων σε κρατικές προμήθειες.

28. Υποβοήθηση επίσης για την περίπτωση των εξαγωγών.

Οι παραπάνω προτάσεις αν προωθηθούν από το συνδικαλιστικό μας κίνημα και να εφαρμοστούν συνδυασμένα μπορούν να αποτελέσουν βάση για ουσιαστική βελτίωση του συστήματος χρηματοδότησης των ΕΒΕ και να προωθήσουν τη θέση τους - μέσα στο συνολικό δημοκρατικό προγραμματισμό - σε σημαντικό συντελεστή της εθνικής οικονομικής ανάπτυξης της χώρας μας.